

Het Netwerk

De reorganisatie van bibliotheek- en informatiediensten aan UGent

EINDRAPPORT

Lars Björnshauge
Universiteit van Lund, Zweden

OKTOBER 2003

Het Netwerk

De reorganisatie van bibliotheek- en informatiediensten aan UGent

EINDRAPPORT

OUDE STRUCTUREN IN EEN NIEUWE WERELD

Inleiding tot het rapport

Het wat	p. 5
Algemene context van de reorganisatie	
Het waarom	p. 6
Drijfveren voor verandering	
Het wanneer	p. 8
Wat gebeurde voordien?	
Het hoe	p. 10
Onderzoek aan de basis	
Het waarvoor	p. 10
Het doel van de reorganisatie	

BOUWSTENEN

Een onderzoek naar de stand van zaken

Het onderzoeksproces	p. 11
Vorbereiding	
Akkoord over de tijdsbesteding	
Voorstelling aan de Interfacultaire Bibliotheekcommissie	
Verzameling van de gegevens	
De structuur van faculteiten, vakgroepen en bibliotheken	
Financiële gegevens (uit het SAP-systeem)	
Analyse van de gegevens	
Bevindingen op basis van de verzamelde gegevens	p. 18
Bevindingen op basis van personeelsgegevens	
Bevindingen op basis van gegevens over oppervlakte en ruimte voor verzamelingen	
Bevindingen op basis van gegevens over de diensten	
Openingsuren	
Methode van bruikleen	
Interbibliothecaire leenverzoeken per faculteit	
Bevindingen op basis van de interviews	p. 23
Problemen in de huidige bibliotheekstructuur aan UGent	
Algemene problemen	
De boekentoren – zijn verzamelingen, zijn diensten	
De Digitale Bibliotheek	
De faculteits- en vakgroepbibliotheken	
De visitatierapporten van de VLIR	

EEN NETWERK VAN BIBLIOTHEKEN*Het gecoördineerd gedistribueerd model (CDM)*

Een netwerk van bibliotheken	p. 28
Het geheel is meer dan de som van de delen	
Gelijkwaardigheid in verscheidenheid	
Centrale eenheden	
Gedecentraliseerde eenheden	
Organisatieschema's	p. 32 - 33
Gelijkheid in kwaliteit	
Beslissingen over besluitvorming	
Beschrijving en definitie van de eenheden in het nieuwe model	p. 34
De Centrale Bibliotheek	
Algemeen management van de bibliotheekwerking	
De bewaarbibliotheek	
De Digitale Bibliotheek	
De individuele bibliotheek	
Taken en verantwoordelijkheden van faculteits- en vakgroepbibliotheken	
Minimumnormen voor een gedecentraliseerde bibliotheek	
Financieringsstructuur	p. 38
Financiering van de gedecentraliseerde bibliothekeenheden	
Financiering van de eenheden van de Centrale Bibliotheek	
Organisatie en besluitvorming	p. 40
De rol van de Raad van Bestuur	
De rol van de Interfacultaire Bibliotheekcommissie	
De rol van facultaire bibliotheekraden	
Aanbevelingen	p. 41
De herverdeling van taken	
Toegang tot gedrukte verzamelingen	
Toegang tot elektronische bronnen	
Bewaring van cultureel erfgoed	
Besluitvorming en financiering	
De optimalisering van de middelen	
Bevordering van de verspreiding van onderzoeksresultaten van UGent	
De marketing van de bibliotheek- en informatiediensten	
Een strategisch plan voor de bibliotheek- en informatiediensten aan UGent	

DE TOEKOMST ORGANISEREN

De invoering van een nieuwe bibliotheekstructuur

Beslissingen met betrekking tot het nieuwe model:	
organisatie, financiering, verantwoordelijkheden	p. 46
Beslissingen en acties op specifieke gebieden	p. 47
Gemeenschappelijke opslagfaciliteiten	
Centralisering en uitbouw van de administratie van tijdschriftenabbonnementen	
Digitalisering van de kaartencatalogus	
Het instandhouden van adequate fysieke omstandigheden voor bewaring	
Academische bibliografie – elektronisch publiceren – institutionele bewaarplaats	
Reorganisatie van de bibliotheekwebsite	
Integratie van de elektronische bibliotheekdiensten	
Kwaliteitscontrole, prestatiebevorderende maatregelen en personeelsopleiding	

BASISMATERIAAL

Addenda bij het rapport

Addendum 1. De faculteitenstructuur aan UGent anno 2003	
inclusief alle bibliotheken	p. 52
Addendum 2. Overzicht van de beslissingen van het Bestuurscollege	
en de Raad van Bestuur 2000-2001	p. 61
Addendum 3. Contract met de universiteit van Lund	p. 79
Addendum 4. Presentatie van het CDM-model op de IFBR 31/01/2003	p. 85
Addendum 5. Visitatierapporten van de VLIR (fragmenten)	p. 87
Addendum 6. Vragenlijst (basis voor de gegevensverzameling)	p. 101
Addendum 7. Wie heeft meegewerkt?	p. 106

OUDE STRUCTUREN IN EEN NIEUWE WERELD

Inleiding tot het rapport

Hierin bespreken we waar het rapport over gaat en hoe wij te werk zijn gegaan. We vertellen wat vooraf reeds gebeurd is en waarom alle betrokkenen de noodzaak voelden om de bibliotheek van UGent te reorganiseren.

Het wat

Algemene context van de reorganisatie

UGent is niet de eerste universiteit die zich realiseert dat ze zich zal moeten aanpassen aan een veranderde en steeds evoluerende realiteit. Over heel Europa zijn er universiteiten te vinden met een groot aantal kleinere bibliotheken, die niet altijd efficiënt zijn georganiseerd. Dit fenomeen hangt gewoonlijk samen met oude universiteiten die hun wortels diep in de negentiende eeuw hebben of nog vroeger. Gewoonlijk zijn ze ingeplant in het hart van drukbevolkte steden, met vakgroepen die verspreid liggen over de stad, gewoonlijk in oude gebouwen die niet makkelijk aan te passen zijn aan moderne bibliotheekdiensten.

Voorbeelden hiervan zijn te vinden in Nederland, Frankrijk, Spanje, Italië, Noorwegen, Zweden, Finland, Duitsland, Zwitserland en België.

Bovenop het probleem van plaatsgebrek worden deze universiteiten geconfronteerd met de nieuwe realiteit van elektronische (of digitale) bibliotheekdiensten. Een Digitale Bibliotheek vereist een grotere expertise en aangepaste opleiding voor het betreffende personeel, terwijl tegelijk de behoefte bestaat om, wegens financieringsredenen, het personeelsbestand efficiënter te gebruiken. Het is inderdaad erg onwaarschijnlijk dat, als vandaag een nieuwe universiteit zou worden gesticht, het huidige systeem van bibliotheekdiensten zou worden voorzien. Maar aangezien er geen kans is om van nul af aan te beginnen, moeten we werken met de erfenis uit het verleden om flexibele structuren voor de toekomst te bouwen.

Het is dan ook geen toeval dat zoveel universiteiten bezig zijn of waren met het reorganiseren van hun bibliotheek- en informatiediensten.

Toen UGent begon uit te zoeken hoe ze haar bibliotheek- en informatiediensten kon reorganiseren, werd contact opgenomen met verscheidene Europese universiteiten die ofwel reeds een reorganisatie van hun bibliotheek- en informatiediensten achter de rug hadden of hiermee nog bezig waren.

Het was echter het contact met de Universiteit van Lund dat aansloeg. Er waren veel overeenkomsten met de situatie aan UGent: de leeftijd van de universiteit, het aantal studenten, de verspreiding over een middelgrote stad en, niet in het minst, het aantal bibliotheken dat ze herbergt. Op het einde van de jaren tachtig telde Lund ongeveer 190 'bibliotheken'. In 2003 is dit aantal teruggebracht tot 60, terwijl het uiteindelijke doel is te komen tot een 20-tal.

Aan de universiteit van Lund werd in de loop van de jaren negentig een nieuwe structuur van bibliotheekdiensten ontwikkeld, en dit in verschillende fasen. In 1994 zag een nieuw bibliotheeknetwerk het licht, wat tot een belangrijke verbetering van de kwaliteit van de diensten leidde. Niettemin bleef er een zekere ontevredenheid bestaan met betrekking tot het functioneren van de Centrale Bibliotheek. In 1999 kwam er de aanbeveling van een comité – waarin ook Richard Hesseltine (GB) zitting had – waarin werd gepleit voor de oprichting van een nog sterker netwerk met gedecentraliseerde eenheden en diensten onder de leiding van een coördinerend 'hoofdbureau'.

Het model van Lund kan worden beschouwd als een variatie op het gecoördineerd gedistribueerd model (CDM) waartoe het Bestuurscollege van UGent heeft besloten. Met dit model hebben de faculteiten de mogelijkheid om, binnen de grenzen van het overeengekomen beleid en de bestaande normen, zelf te beslissen hoe zij de bibliotheekdiensten op facultair niveau wensen te organiseren, dat wil zeggen of zij slechts één of meerdere bibliotheken wensen binnen de faculteit. Het gevolg van deze autonomie is dan ook dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor de financiering van hun bibliotheken.

De heer Lars Bjørnshaug, de huidige Directeur Bibliotheken aan de Universiteit van Lund, heeft ermee ingestemd te functioneren als consultant voor UGent.

Het waarom

Drijfveren voor verandering

Algemene ontwikkelingen in de bibliotheek- en informatiediensten

Sinds het midden van de jaren 90, toen de overgang van gedrukte tijdschriften naar elektronische versies echt van de grond kwam, is er veel gesproken over de naderende suprematie van de Digitale Bibliotheek. Vandaag weten we dat de elektronische bibliotheekdiensten zich zullen ontwikkelen naast de bestaande die gebaseerd zijn op de verzameling van gedrukte werken, en die gedurende eeuwen zijn opgebouwd. De term 'hybride bibliotheek' wordt vaak gebruikt om de moderne bibliotheekdiensten te omschrijven.

De evolutie naar een hybride bibliotheek vereist nieuwe competenties en een flexibele houding. De expertise op het vlak van het behoud en de bewaring van gedrukte bronnen moet gecombineerd worden met de ontwikkeling van nieuwe diensten die gebaseerd zijn op elektronische informatiebronnen. Het voordeel van de elektronische evolutie is dat bibliotheken minder ruimte en minder personeel nodig hebben. Het is echter van belang te onderstrepen dat de studenten in een moderne leeromgeving behoefte hebben aan nieuwe, bijkomende en moderne faciliteiten: een ruimte die uitgerust is met werkeenheden en met professioneel ondersteunend personeel, een leercentrum kortom. Dergelijke

centra zijn vaak ondergebracht of zelfs geïntegreerd in de bibliotheken. Als gevolg hiervan moeten bibliotheken zich beter organiseren om de gebruikers de mogelijkheid te bieden de beschikbare informatie te vinden, en moet het personeel beter zijn opgeleid om de beschikbare informatiebronnen aan te bieden.

Bovendien heeft de ontwikkeling van elektronische databanken en tijdschriften de verhouding tussen de leveranciers van informatie en de bibliotheken dramatisch veranderd. Wanneer bibliotheken gedrukte bronnen aankopen worden deze voor altijd hun bezit, terwijl elektronische tijdschriften bijvoorbeeld onder een licentie vallen. Dit betekent dat bibliotheken enkel toegang tot de inhoud kopen voor een beperkte periode en voor een welomschreven groep gebruikers in een specifieke omgeving (werkeenheid, organisatie, bedrijf). Het eigendomsrecht blijft in de handen van de uitgever.

Dit heeft enorme gevolgen voor een bibliotheek, niet alleen wat betreft de toekomstige beschikbaarheid van bronnen of de bewaring van informatie (archivering), maar ook op het niveau van financiële planning. Informatie wordt steeds duurder en wegens bestaande monopoliesituaties komen bibliotheekbudgetten steeds meer onder druk te staan van de prijzenpolitiek van commerciële uitgevers.

Als gevolg hiervan hebben we in de voorbije jaren het ontstaan meegemaakt van bibliotheekconsortia, dat wil zeggen bibliotheken die besluiten om gezamenlijk elektronische bronnen aan te kopen. Een verandering in houding is ook te merken bij onderzoeksinstituten over de hele wereld: zij doen inspanningen om hun publicaties gratis toegankelijk te maken in elektronische archieven (open archives).

Wat zijn nu de behoeften van de gebruikers? Onderzoekers willen om het even waar en om het even wanneer kunnen werken, terwijl studenten zo veel mogelijk toegang tot het internet wensen, waarbij ze digitale bronnen verkiezen boven gedrukte. Als gevolg hiervan zien we dat in bepaalde faculteiten de typische bibliotheektaken van bewaren en bruikleen minder belangrijk zijn geworden, terwijl er een groeiende vraag is naar een uitgebreid en flexibel beheer van elektronische bronnen. Vandaar dat gebruikersondersteuning vandaag de gespecialiseerde aandacht van dienstenverleners impliceert, waarbij de ontwikkeling van meer technische vaardigheden noodzakelijk is.

Deze noodzakelijke omschakeling in vaardigheden en werkmethoden kan niet in één klap worden gerealiseerd. Anderzijds kunnen we niet verwachten dat het proces zich vanzelf zal voltrekken. Het moet ondersteund worden met een plan en georganiseerd worden in fasen, zodat alle partijen betrokken zijn bij de ontwikkeling en uitvoering ervan, met als resultaat een coherent, goed gestructureerd en efficiënt systeem.

Problemen in de huidige bibliotheekstructuur aan UGent

Aan de hand van onder andere interviews met beleidsmakers en bibliotheekmedewerkers was het mogelijk om een aantal gebreken bloot te leggen in de huidige organisatie van de bibliotheek- en informatiediensten aan UGent. In het volgende hoofdstuk zullen we een gedetailleerd overzicht geven van de bestaande knelpunten, zoals die werden gemeld door de geïnterviewden.

Het wanneer

Wat gebeurde voordien?

Reeds halverwege de jaren tachtig verschijnt de noodzaak tot reorganisatie van de bibliotheekdiensten op de agenda van de Raad van Bestuur (toendertijd nog Raad van Beheer genoemd). Dit resulteerde in 1988 in een eerste studie van R. Suys, 'Bedrijfsorganisatorische studie van de Centrale Bibliotheek RUGent'. Suys voert dit onderzoek in opdracht van de universitaire overheid en meer bepaald van de toenmalige administrateur Walter Van Espen. Dat gebeurt in de context van het saneringsplan (1982-1989), dat onder meer een aanwervingsstop inhoudt.

In zijn vergadering van 24 maart '89 beslist de Raad van Beheer tot de oprichting van een werkgroep die het bibliotheekwezen aan de RUG moet onderzoeken en een hervormingsvoorstel moet uitwerken. Op 10 november 1989 neemt de Raad van Beheer een aantal concrete beslissingen:

- het bibliotheekwezen van de RUG wordt gedecentraliseerd, wat meer autonomie voor de faculteiten impliceert;
- de facultaire bibliotheekdiensten zullen als aparte diensten worden beschouwd of opgericht, zoals dat ook is gebeurd voor de PC knooppunten;
- er zullen facultaire bibliotheekraden en een Interfacultaire Bibliotheekcommissie worden samengesteld. Deze IFBR vergadert voor het eerst op 3 september 1990.

In een brief van 25 april 1996 brengt rector Jacques Willems dit bibliotheekplan opnieuw onder de aandacht, en wel in het kader van de beleidsplannen voor het administratief en technisch personeel (ATP).

Het was evenwel vanaf het jaar 2000 dat deze beheerdersintenties hun neerslag vonden in een concreet plan. Daarom is een overzicht van de verslagen van Bestuurscollege en Raad van Bestuur over de periode 2000-2001 in dit eindrapport zijn opgenomen als Addendum 2.

Het Bestuurscollege van 13 oktober 2000 stelt een waarnemend hoofdbibliothecaris aan en formuleert de opdracht om tegen 30 september 2001 een beleids- en organisatieplan uit te werken voor de vernieuwing van het bibliotheekwezen aan de Universiteit Gent. Als tijdslimiet voor een tussentijds rapport dat de krachtlijnen en een aantal opties van het plan moet omvatten, wordt januari 2001 vooropgesteld.

De Raad van Bestuur van 14 november 2000 keurt de mutaties goed van de leeszaalbedienden en catalografen van de Centrale Bibliotheek naar de faculteiten, en dit met ingang van 1 december 2000. De doelstelling is om de faculteiten te responsabiliseren en mee verantwoordelijk te maken voor hun bibliotheekwerking. Hiermee krijgt een agendapunt van de Raad van Bestuur van 9 juli 1999 zijn beslag. Naar aanleiding daarvan werd met name een ad-hocwerkgroep

samengesteld die zich moest buigen over de problematiek van de aanrekening van en de verantwoordelijkheid over het personeel van de Centrale Bibliotheek tewerkgesteld voor de faculteiten.

Het Bestuurscollege van 21 juni 2001 hecht zijn goedkeuring aan één specifiek concept: het gecoördineerd-gedistribueerd model (CDM) waarin de Digitale Bibliotheek is geïntegreerd. Dit CDM gaat uit van het bestaan van een Centrale Bibliotheek enerzijds en een groep van decentrale bibliotheken anderzijds (één bibliotheek per faculteit of per groep faculteiten). De faculteitsbibliotheken zijn hiërarchisch afhankelijk van de faculteiten, maar functioneel worden ze mee aangestuurd door de Centrale Bibliotheek.

Zodra dit CDM in concrete teksten is uitgewerkt zal met de faculteiten bilateraal overleg worden gepleegd. De academisch beheerder krijgt de opdracht om te onderzoeken of voor die uitwerking een externe deskundige of een gespecialiseerd consultingbureau kan worden aangesteld.

Het BC van 26 oktober 2001 gaat ermee akkoord dat met Lars Björnshauge verder wordt onderhandeld over een samenwerkingsovereenkomst met de universiteit van Lund. Het BC wil ook zo vlug mogelijk een nieuwe hoofdbibliothecaris aanstellen, die, na de gunning van de consultancyopdracht het vernieuwingsproces kan realiseren. Dit laatste tevens in overleg met de directeur onderzoeksangelegenheden, de academisch beheerder en de Interfacultaire Bibliotheekcommissie. De directeur onderzoeksangelegenheden zal hierbij de rol van projectleider vervullen.

In 2003 wordt de *de-factosamenwerking* tussen UGent en Lars Björnshauge gefinaliseerd in de vorm van een contract met de universiteit van Lund. Een kopie van dit contract werd aan dit rapport toegevoegd als Addendum 3.

Wat gebeurde er verder nog?

De visitatierapporten van de VLIR

De behoefte om de universitaire bibliotheekdiensten te reorganiseren is een landelijk fenomeen dat zeker niet beperkt blijft tot UGent. Dit werd bevestigd door een lopende studie, uitgevoerd door de VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad), waarin alle Vlaamse universiteiten werden bezocht en geconsulteerd. De bevindingen van de VLIR hebben geleid (en leiden nog steeds) tot visitatierapporten waarnaar we verwijzen in hoofdstuk 2 over ons eigen onderzoek, en waarvan een samenvatting is toegevoegd aan dit rapport als Addendum 5. De volledige versie van de inspectierapporten kan worden gevonden bij www.vlir.be. Kijk onder 'kwaliteitszorg' en dan onder 'onderwijsvisitaties'.

De studie van de VLIR stelt vast dat de huidige organisatie van bibliotheekdiensten aan UGent problematisch is. Dat leidt tot de conclusie dat eender welk reorganisatieproces dat aan UGent zal plaatsvinden in de volgende jaren, zich zal moeten concentreren op het remediëren van de algemeen bekende oorzaken van het slecht functioneren.

Het hoe

Onderzoek aan de basis

Er werd een grote hoeveelheid materiaal, informatie en gegevens verzameld om de aanbevelingen voor het CDM-model te ondersteunen (zie hoofdstuk drie).

We kunnen de volgende categorieën onderscheiden:

- officiële informatie en statistische gegevens (feiten en cijfers over UGent);
- gegevens over de bibliotheken;
- financiële gegevens uit het SAP-systeem;
- interviews met bibliotheekmedewerkers en beleidsmakers;
- een samenvatting van visitatierapporten van de VLIR (die delen die betrekking hebben op de bibliotheekdiensten).

In hoofdstuk 2 zullen wij het onderzoek voorstellen zoals het werd gevoerd en de gegevens die we verzamelden analyseren.

Het waarvoor

Het doel van de reorganisatie

Het hoofddoel van de reorganisatie van het bibliotheekwezen aan UGent is de creatie van een nieuwe en moderne structuur die zich aan toekomstige veranderingen zal kunnen aanpassen. De missie van het herstructureringsplan is daarom ambitieus. Het wil een kader scheppen waarbinnen bibliotheken die tegemoetkomen aan afgesproken minimeisen een plaats kunnen vinden om een gemoderniseerd netwerk te vormen. Deze hedendaagse bibliotheek- en informatiedienst moet de voedingsbodem zijn voor de hooggekwalificeerde 'bovenbouw' van de universiteit, zijnde de research- en onderwijsactiviteiten aan UGent.

In hoofdstuk drie zullen we in detail uitwerken wat wij bedoelen met hedendaagse bibliotheek- en informatiediensten en zullen we aanbevelingen formuleren over hoe die kunnen worden gerealiseerd.

BOUWSTENEN

Een onderzoek naar de stand van zaken

Hier leggen we uit hoe het onderzoek werd uitgevoerd dat tot dit rapport heeft geleid en geven we een overzicht van alle relevante feiten die we konden verzamelen. We geven commentaar bij de resultaten van het onderzoek, die enerzijds bestaan uit cijfergegevens verzameld via een vragenlijst aan alle bibliotheken, en anderzijds uit de opinies en ideeën van geïnterviewde personen. We verwijzen ook naar de verschillende addenda in dit rapport, telkens als deze informatie meer als achtergrond voor het onderzoek heeft gediend, eerder dan als een essentieel gegeven.

Het onderzoeksproces

Het doel van het onderzoek was om informatie te verzamelen over de bibliotheekdiensten aan UGent en om opinies van alle betrokkenen over deze diensten op te tekenen. De zo verzamelde informatie ligt aan de basis van de aanbevelingen over de reorganisatie en de ontwikkeling van de bibliotheek- en informatiediensten in het volgende hoofdstuk.

Het Samenvattend Rapport dat in juli 2003 werd voorgesteld aan leden van de Interfacultaire Bibliotheekcommissie en aan alle geïnterviewde personen bevatte het volgende overzicht:

Vorbereiding

- Opstellen van een timing
- Voorstelling aan de Interfacultaire Bibliotheekcommissie

Verzameling van de gegevens

- Principes van de huidige financiering en budgetbepaling
- Structuur van faculteiten, vakgroepen en bibliotheken
- Feiten en cijfers (financiering van onderzoek, financiering van onderwijs, personeelsbezetting, aantal studenten per faculteit, enz.)
- Gegevens over de bibliotheken
  - Boeken, tijdschriften: aantallen en kost
  - Collecties
  - Personeel, ruimte, andere kosten
  - Huidige diensten, openingsuren, gebruikersopleiding, IBL
- Financiële gegevens (uit het SAP-systeem)

Analyse van de gegevens

- Voorstelling van de gegevens
- Interviews
  - Lijst van geïnterviewde personen
  - Algemene bevindingen op basis van de interviews

Problemen in de huidige bibliotheekstructuur aan UGent

- De boekentoren – zijn verzamelingen en diensten
- De Digitale Bibliotheek
- De faculteits- en de vakgroepbibliotheken
- Samenvatting van de visitatierapporten

Het hier voorliggende hoofdstuk over het onderzoek dat heeft geleid tot het eindrapport, is niet helemaal opgebouwd volgens deze voorziene indeling. Het belangrijkste verschil is dat de gegevensverzameling en de gegevensanalyse, gebaseerd op de vragenlijst aan de bibliotheken, gecombineerd werden tot één uitgebreide subsectie van dit hoofdstuk, genaamd 'Bevindingen op basis van de verzamelde gegevens'. Gegevens van meer algemene aard (structuur van de faculteiten, aantal bibliotheken, gegevens uit het SAP-systeem enz.) zullen in de inleidende paragrafen worden voorgesteld.

De bevindingen gebaseerd op de interviews vormen een andere sectie, die bovendien een opsomming zal bevatten van de 'problemen in de huidige bibliotheekstructuur aan UGent.' Aangezien de visitatierapporten van de VLIR kunnen worden beschouwd als het resultaat van interviews door een externe autoriteit, hebben we verkozen om naar deze rapporten te verwijzen in de paragrafen over de interviews.

Voorbereiding

In hoofdstuk 1 hebben we de lange voorgeschiedenis geschetst van het beleids-overleg dat voorafging aan de huidige doorlichting (zie ook Addendum 2). Uiteindelijk heeft dit voorbereidende proces op het niveau van de Raad van Bestuur geleid tot een overeenkomst met de Universiteit van Lund en de Directeur van Bibliotheken Lars Björnshauge.

Opstellen van een timing

De overeenkomst met Lund werd aan dit eindrapport toegevoegd als Addendum 3 en bevat een planning (Road Map 2002-2003). Verschillende factoren hebben verhinderd dat de voorziene deadlines werden gehaald:

- de drukke agenda van te interviewen personen (decanen en faculteitspersoneel) liet niet steeds toe om afspraken te maken in de periodes dat consultant Björnshauge in België was;
- het proces van evaluatie en functieclassificatie dat de voorbije jaren heeft plaatsgevonden, heeft voor flink wat hinder gezorgd. Aan de ene kant veroorzaakte het een zekere weerstand bij het invullen van de formulieren: sommigen hadden de indruk dat ze andermaal werden ondervraagd over kwesties die ze reeds hadden beantwoord. Aan de andere kant was ook een bepaalde mate van onwil aanwezig uit onvrede met het classificatiesysteem: sommigen wensten niet

verantwoordelijk te zijn voor het invullen van het antwoordformulier omdat de hen toegekende graad daarvoor niet toereikend was.

Voorstelling aan de Interfacultaire Bibliotheekcommissie

Op 31 januari 2003 hebben we de hoofdlijnen van de reorganisatie voorgesteld aan de Interfacultaire Bibliotheekcommissie, waarbij het plan tot op zekere hoogte werd bediscussieerd (zie Addendum 4). Tijdens deze bijeenkomst hebben we ook onze visie uiteengezet over hoe de verdeling van taken en verantwoordelijkheden georganiseerd zou moeten worden in een nieuw model voor de bibliotheek- en informatiediensten aan UGent. Dit is de manier waarop we toen onze visie hebben gepresenteerd.

Nieuwe organisatie van Bibliotheekdiensten, Universiteit Gent Verdeling van verantwoordelijkheden

Algemene organisatie en besluitvorming

De Raad van Bestuur van de universiteit beslist over:

- de hoofddoelen van de reorganisatie;
- optimalisering van de middelen;
- optimalisering van de toegang;
- uitbreiding van de verantwoordelijkheid van de faculteiten voor de bibliotheekdiensten die ze leveren aan hun onderzoekers en studenten;
- verhoging van het niveau van dienstverlening;
- de organisatiestructuur in het algemeen;
- de verdeling van de verantwoordelijkheden;
- de mechanismen van financiering en de verdeelsleutels;
- algemene beleidsopties.

De Interfacultaire Bibliotheekcommissie beslist over:

- de normen;
- het minimumniveau van dienstverlening;
- de aanschaf van elektronische bronnen;
- de regels voor het gebruik van algemene bibliotheekbronnen (Aleph enz.);
- het uitvoeringsplan;
- het beleid en de richtlijnen voor opslag of verwijdering van minder gebruikte materialen;

en bereidt zaken voor die beslist worden door de Raad van Bestuur.

Elke Faculteitsbibliotheekcommissie beslist over:

- de organisatie en opzet van de faculteitsbibliotheekdiensten;
- de toewijzing van middelen voor de aanschaf van gedrukt materiaal (boeken, tijdschriften).

Financieringsstructuur

Financiering door de universiteit:

- werkingskosten van de EBC (Eenheid voor bibliotheekcoördinatie: bibliotheekmedewerkers, bibliotheekstelsel (Aleph), hardware, behuizing enz.);
- (over de hele campus) elektronische bronnen: elektronische tijdschriften, databanken enz.;

- werkingskosten voor de muscale afdeling bewaarbibliotheek (bibliotheek-medewerkers, aankopen van algemeen belang, bibliotheekdiensten, gemeenschappelijke opslagfaciliteiten).

Financiering door de faculteiten:

- aanschaf van gedrukt materiaal (boeken, reeksen, gedrukte tijdschriften enz.);
- werkingskosten van de faculteit- of vakgroepbibliotheek (bibliotheekmedewerkers, hardware, fotocopieapparaten, behuizing enz.).

TAAK	Universiteitsbibliotheek ¹		
	Eenheid voor bibliotheek-coördinatie (EBC) ²	Muscale afdeling- en bewaarbibliotheek (SVBB) ³	Faculteits- en vakgroepbibliotheeken
Drukwerk			
Aankoop van boeken		(x)	x
Verwerking van boeken (catalografie enz.)		x	x
Coördinatie abonnementen gedrukte tijdschriften Contact tijdschriftenagent, betalingen enz.	x		
Aankoop van gedrukte tijdschriften	x	x	
Verwerking van gedrukte tijdschriften (catalografie..)		x	x
Bewaring, inbinden enz.		x	(x)
Bibliotheekstelsel (Aleph)			
Technische ondersteuning en onderhoud	x		
Elektronische bronnen			
Licenties en administratie elektronische tijdschriften	x		
Licenties en administratie databanken	x		
Technische ondersteuning voor elektronische tijdschriften en databanken (activering, toegangscontrole)	x		
Bibliotheekdiensten			
Ontwikkeling van nieuwe bibliotheekdiensten	x		
Bruikleen, claims, IBL		x	x
Dienst documentlevering (binnen RUG)		x	x
Informatie bemiddeling		x	x
Opleiding			
Personeelsopleiding – planning en coördinatie en ontwikkeling van vaardigheden	x		
Personeelsopleiding – algemene bibliotheekdiensten	x	x	
Gebruikersopleiding – algemene bibliotheekdiensten		x	x
Gebruikersopleiding – elektronische bronnen	x	x	x
Informatie			
Algemene website	x		
Bibliotheekwebsites		x	x
Bibliotheekmanagement			
Statistieken gebruik en evaluatie	x		
Besluitvormingsinformatie voor de Interfacultaire Bibliotheekcommissie en de faculteiten	x		
Ondersteuning faculteiten bij planning en ontwikkeling van bibliotheekdiensten	x		

Verdeling van de taken

1 Ook de Centrale Bibliotheek genoemd.

2 In de loop van het onderzoek werd deze naam veranderd in Bibliotheekmanagement team.

3 In de loop van het onderzoek werd deze naam veranderd in Bewaarbibliotheek.

Verzameling van gegevens

Zoals we reeds zagen was het onderzoek dat in hoofdstuk drie tot aanbevelingen leidt, gebaseerd op materiaal van verschillende aard: enerzijds op officiële informatie en statistische gegevens over UGent, op financiële gegevens uit het SAP-systeem, op de bevindingen van de visitatierapporten van de VLIR (althans die delen met betrekking op bibliotheekdiensten); anderzijds op de interviews met bibliotheekmedewerkers en beleidsmakers, en op de verzamelde gegevens over de bibliotheken (aantal medewerkers, verzamelingen, openingsuren enz.)

Deze laatste twee fases in het onderzoek verklaren waarom de analysesectie in dit hoofdstuk in twee is gedeeld: 'bevindingen op basis van gegevens verzameld via de vragenlijst' en 'bevindingen op basis van de interviews' (met inbegrip van de conclusies van de VLIR). Maar eerst willen we de meer algemene gegevens voorstellen die als achtergrond in het onderzoeksproces hebben gefungeerd.

De structuur van faculteiten, vakgroepen en bibliotheken

De tabel onderaan biedt een vereenvoudigd overzicht van de huidige bibliotheekstructuur. Voor een volledig en gedetailleerd overzicht van zowel faculteitsstructuur als van alle bibliotheken die aan UGent bestaan verwijzen we naar Addendum 1.

Faculteit		Faculteits- bibliotheeken	Vakgroep- bibliotheeken	Aantal bibliotheeken
Centrale administratie	CA			5
Letteren en Wijsbegeerte	LW	0	44	44
Rechtsgeleerdheid	RE	1	7	8
Wetenschappen	WE	2	22	24
Geneeskunde en Gezondheids- wetenschappen	GE	1	43	44
Toegepaste Wetenschappen	TW	1	32	33
Economie en Bedrijfskunde	EB	1	0	1
Diergeneeskunde	DI	1	18	19
Psychologie en Pedagogische Wetenschappen	PP	1	1	2
Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen	LA	1	28	29
Farmaceutische Wetenschappen¹	FW	0	8	8
Politieke en Sociale Wetenschappen	PS	0	8	8

Wanneer we de huidige structuur van bibliotheekdiensten op faculteitsniveau meer van nabij bekijken komen een aantal merkwaardige verschillen aan het licht.

De Faculteit Economie en Bedrijfskunde en de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen hebben hun vakgroepbibliotheeken versmolten of geconcentreerd in één enkele faculteitsbibliotheek. Er zijn voldoende bibliotheekmedewerkers en de bibliotheken zijn goed uitgerust met adequate voorzieningen – wellicht voldoen zij aan de meeste en belangrijkste minimumvoorwaarden voor faculteits- en vakgroepbibliotheeken.

¹ Farmaceutische Wetenschappen delen hun faculteitsbibliotheek met Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen.

De Faculteit Rechtsgeleerdheid, de Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen en de Faculteit Farmaceutische Wetenschappen beschikken over relatief grote faculteitsbibliotheken (de twee laatste tesamen in de Biomedische Bibliotheek) naast een aantal kleinere vakgroepbibliotheken.

De Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen heeft geen faculteitsbibliotheek maar wel acht kleinere vakgroepbibliotheken, waarvan een aantal relatief goed bemand en uitgerust zijn.

De overblijvende faculteiten – Wetenschappen, Toegepaste Wetenschappen, Diergeneeskunde, Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen, en Letteren en Wijsbegeerte beschikken over een zeer groot aantal kleinere vakgroepbibliotheken. Met uitzondering van Letteren en Wijsbegeerte beschikken zij ook nog over een faculteitsbibliotheek.

Financiële gegevens (uit het SAP-systeem)

De tabel onderaan toont de uitgaven voor media opgedeeld per faculteit voor het jaar 2002.

Uitgaven wetenschappelijke vakliteratuur en databanken										
	Uitgaven facultaire kredieten (SAP)					Uitgaven centraal krediet (CB)				
	Boeken	Periodieken	Data-banken	Totaal	Pct.	Boeken	Periodieken	Data-banken	Totaal	Pct.
LW	450.759	55.790	0	506.549	20%	13.534	108.280	20.758	142.572	9%
RE	314.561	191.083	1.500	507.145	20%	874	64.233	9.307	74.414	4%
WE	139.682	103.283	1.417	244.381	10%		561.306	98.646	659.952	40%
GE	144.271	124.050	150	268.471	11%	1.592	173.028	16.941	191.561	11%
TW	157.375	76.134	822	234.331	9%	9.824	124.001	30.790	164.615	10%
EB	73.301	53.323	29.607	156.230	6%		43.955	4.144	48.099	3%
DI	54.928	27.359	895	83.182	3%	1.310	79.137	4.828	85.275	5%
PP	63.503	78.254	143	141.900	6%		68.764	19.141	87.905	5%
LA	111.199	66.627	1.721	179.548	7%	4.926	53.600	23.759	82.285	5%
FW	26.286	16.061	150	42.497	2%	1.742	89.922	5.803	97.467	6%
PS	132.495	57.732	629	190.856	7%	1.656	28.031	2.704	32.391	2%
Totaal	1.668.362 65%	849.696 33%	37.034 1%	2.555.092 61%		35.458 2%	1.394.257 84%	236.821 14%	1.666.536 39%	

De gegevens over de uitgaven voor media (boeken, tijdschriften, databanken enz.) op vakgrouppniveau werden aan de betrokkenen meegedeeld in de interviews met decanen en bibliotheekverantwoordelijken op de faculteit. De meeste geïnterviewden waren erg verrast door de cijfers: blijkbaar was bijna niemand ermee vertrouwd. Daarnaast is het interessant op te merken dat meer dan 60% van de totale uitgaven voor media plaatsvindt op het niveau van faculteiten en vakgroepen. Vrijwel de volledige uitgave voor boeken wordt gedaan op faculteitsniveau.

Vanzelfsprekend roept deze situatie de nodige vragen op. Eerst en vooral is een vrij groot deel van de verzamelingen in vakgroepbibliotheken door de beperkte openingsuren weinig toegankelijk. Als nieuwe aanwinsten onder dezelfde omstandigheden worden opgeslagen moeten we dit beschouwen als een ernstig probleem.

Verder moeten we benadrukken dat de cijfers over uitgaven voor media niet volledig zijn: het lidmaatschap van wetenschappelijke genootschappen, boeken aangekocht met de kredietkaart van de universiteit enz. staan niet noodzakelijk geregistreerd als uitgaven voor media. Om in de toekomst een reëel overzicht te krijgen, bevelen wij aan dat boekhoudrekeningen voor bibliotheekuitgaven zouden worden gecreëerd in het SAP-systeem. Het gebruik van deze boekingsrekeningen zou verplicht moeten worden in de boekhoudpraktijk van faculteiten, vakgroepen en onderzoeksgroepen.

De onderstaande tabel biedt voor het jaar 2002 informatie per faculteit over het aandeel in de uitgaven voor media dat met eigen middelen werd betaald, dat wil zeggen met middelen van de faculteit of de vakgroep.

Faculteit	Aandeel per faculteit in de reële kost voor media, betaald door de faculteit of de vakgroepen ²
LW	78,37%
RE	87,22%
WE	27,22%
GE	59,13%
TW	59,77%
EB	77,41%
DI	50,25%
PP	63,13%
LA	69,23%
FW	30,48%
PS	86,10%

De tabel geeft grote verschillen aan tussen faculteiten, die wellicht gebaseerd zijn op historische en politieke omstandigheden. We zijn ons bewust van het bestaan van een nieuwe verdeelsleutel, maar we zullen die hier buiten beschouwing laten.

Analyse van de gegevens

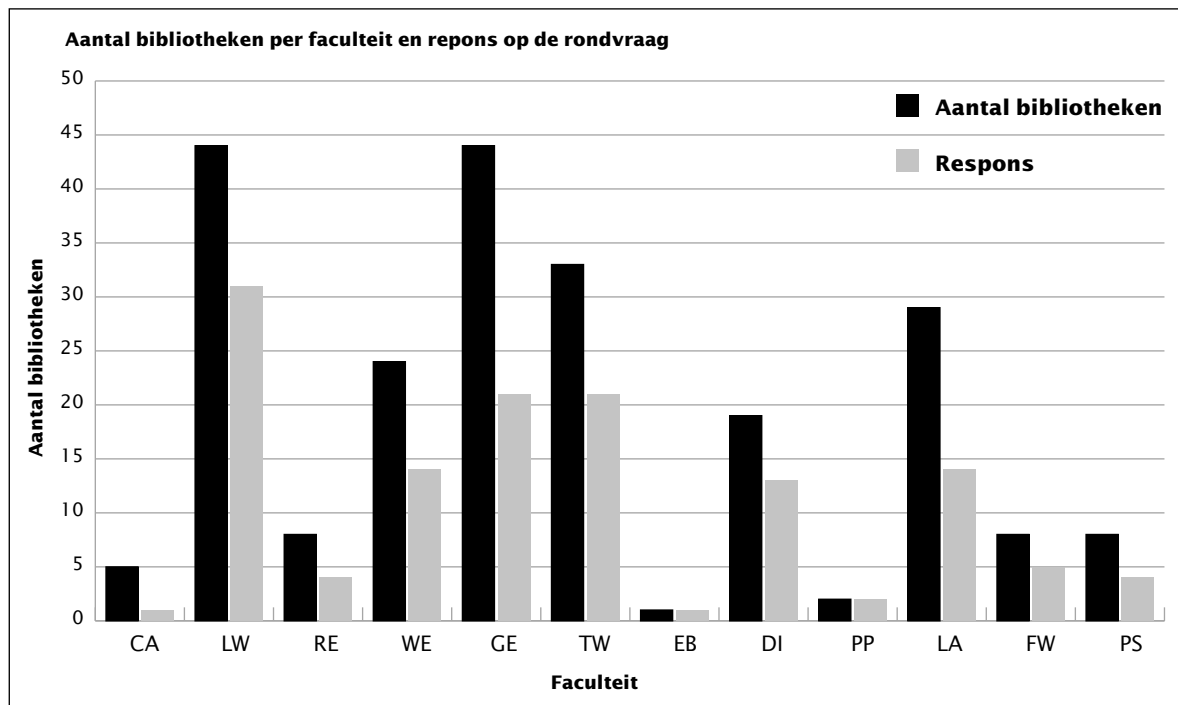
Zoals hiervoor gezegd zullen we de analysefase in het onderzoeksproces presenteren in twee delen: één op basis van de cijfergegevens die we hebben verzameld en één op basis van onze bevindingen uit de interviews.

² De tabel vertelt ons b.v. dat de faculteit L&W 78,37% van de uitgaven voor media financiert vanuit het eigen budget, en de rest vanuit het centrale budget.

Bevindingen op basis van de verzamelde gegevens

Er werd een speciale inspanning geleverd om een accuraat beeld te verkrijgen over de stand van zaken in de bibliotheken. Een vragenlijst werd opgesteld waarin informatie werd gevraagd over aantal medewerkers, de uitgaven voor media, de omvang van de verzamelingen, de openingsuren, enz. Zie Addendum 6 voor een blanco vragenlijst.

De vragenlijst werd verstuurd naar 229 bibliotheken, waarvan er ongeveer 55% (128 in totaal) hebben geantwoord. Er was een bijzonder lage respons van de faculteiten met een groot aantal vakgroepbibliotheken. Het spreekt voor zich dat vanuit het standpunt van de onderzoeker deze gegevens met grote omzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd.

De gegevens verzameld op basis van de vragenlijst kunnen in drie grote secties worden onderverdeeld: gegevens over personeel, gegevens over oppervlakte en ruimte voor verzamelingen, en gegevens over diensten.

Dank zij het feit dat het SAP-systeem ons gegevens kon leveren over de uitgaven voor media van de faculteiten en vakgroepen, hebben we een vrij goed zicht op de totale uitgaven voor media binnen UGent. Dit staat los van het feit dat persoonlijke abonnementen en uitgaven voor media betaald met kredietkaarten geteld kunnen zijn onder een andere rubriek. De gegevens uit het SAP-systeem waren echter volkomen verschillend van die afkomstig van de vakgroepen. Ondanks deze verschillen hebben we beslist ons aan de cijfers van het SAP-systeem te houden, omdat we voor alle vakgroepen wilden vertrekken van één zelfde basis.

Wat betreft de cijfers over personeel of de totale bruikbare ruimte in de bibliotheken zijn de gegevens erg onnauwkeurig (zie verder). Het zou wellicht een goed idee zijn dat in de eerste fases van de implementatie van het nieuwe model een verplichtend onderzoek naar deze zaken zou worden gevoerd, opgelegd door het universiteitsmanagement.

Dit alles betekent niet dat de verzamelde gegevens niet hebben bijgedragen tot het in kaart brengen van de bestaande problemen, en van de noodzakelijke maatregelen die genomen moeten worden bij de invoering van het nieuwe model. Ook hebben zij er toe bijgedragen mogelijke besparingen van het voorgestelde model in te schatten.

Bevindingen op basis van personeelsgegevens

Problemen

De verzamelde gegevens over bibliotheekmedewerkers geeft ons informatie over drie verschillende categorieën van personeel:

- personeel met bibliotheekopleiding (bibliothecarissen, bibliothecarisassistenten, enz.);
- administratief personeel dat full time of part time in de bibliotheek werkt;
- academisch personeel (volgens de UGent-definitie).

Voor de eerste categorie beschikken we over correcte cijfers i.v.m. full-time-equivalenten (FTE's), wat niet het geval is voor de twee overige categorieën.

Alles samen genomen geven de verzamelde gegevens geen volledige informatie over aantallen en categorieën van personeel. Verder zeggen ze ook niets over hoeveel tijd bijvoorbeeld een secretaresse in de bibliotheek besteedt: dit kan variëren van voltijds tot af en toe. Dit maakt het moeilijk om conclusies te trekken of schattingen te maken over de economische impact van onze voorstellen.

Overzicht van de gegevens

Faculteit	Bibliotheek-personeel	Administratief personeel met andere hoofdtak dan bibliotheek (koppen)	Academisch personeel (koppen)
CA	39	5	0
LW	7	34	16
RE	7	7	3
WE	4	22	9
GE	8	50	6
TW	6	32	2
EB	4	0	1
DI	1	19	3
PP	4	0	1
LA	2	40	5
FW	0	8	4
PS	2	7	2
Totaal	84	224	52

Analyse van de gegevens

De cijfers vertellen ons dat minder dan 50% van het personeel met bibliotheekopleiding werkzaam is in de Centrale Bibliotheek. Misschien belangrijker zijn de cijfers waaruit blijkt dat in de bibliotheken waarvan we informatie terugkregen er 52 leden academisch personeel werken, en 224 andere bibliotheekmedewerkers. We weten niet hoeveel FTE's dit vertegenwoordigt, maar het is ongetwijfeld een groot aantal. In de huidige situatie is deze personeelsbezetting verspreid over meer dan 120 bibliotheken.

Bevindingen op basis van gegevens over oppervlakte en ruimte voor collecties

Problemen

Hetzelfde probleem van onnauwkeurigheid van de verzamelde gegevens doet zich voor bij de schatting over het gebruik van vierkante meters oppervlakte en de mogelijke besparing in ruimte als gevolg van de voorgestelde gemeenschappelijke opslag. De gebruikte gegevens werden verzameld door de afdeling Gebouwen (DGFB) ten tijde van de zogenaamde fysieke inventarisatie. Het is evenwel niet altijd duidelijk wat bedoeld wordt met bibliotheek: boeken, leeszaal, klaslokaal voorzien van boeken... Gesloten boekenrekken worden amper vermeld in deze inventaris.

Zoals eerder aangegeven hebben de verzamelde gegevens over de omvang van de verzamelingen enkel betrekking op de bibliotheken die hebben geantwoord op de vragenlijst. Niettemin geeft de geleverde informatie een goed idee van de hoeveelheid ruimte die ingenomen wordt door de verzamelingen van vakgroepbibliotheken. Daardoor geeft ze reeds een aanduiding van de omvang van de verzamelingen die minder zichtbaar en minder toegankelijk zijn.

Overzicht van de gegevens

	Aantal bibliotheken	Aantal antwoorden	Vierkante meter	Boeken	Lopende tijdschriften
CA	5	1	4.384	2.000.000	2.778
LW	44	31	3.643	291.702	808
RE	8	4	460	17.355	154
WE	24	14	2.363	91.694	510
GE	44	21	2.755	53.587	1.278
TW	33	21	1.588	56.721	630
EB	1	1	1.140	50.000	243
DI	19	13	577	12.109	279
PP	2	2	726	30.000	400
LA	29	14	1.525	38.584	306
FW	8	5	116	4.003	60
PS	8	4	424	40.500	350
Totaal	225	131	19.701	2.686.255	7.796

Analyse van de gegevens

De tabel hierboven geeft informatie over de ruimte die faculteits- en vakgroepbibliotheken nu innemen, het aantal boeken in de verzameling van deze bibliotheken en het huidige aantal abonnementen op tijdschriften.

Op basis van deze gegevens is het moeilijk een schatting te maken welke mate van ruimtebesparing gerealiseerd kan worden door het versmelten van bibliotheken. Gebaseerd op mijn bezoeken aan een aantal vakgroepbibliotheken, seminarieruimtes met kleinere collecties enz. schat ik dat ongeveer 50% van de verzamelingen in de faculteits- en vakgroepbibliotheken zouden verplaatst kunnen worden naar de gemeenschappelijke opslagfaciliteiten waarvan elders in dit rapport sprake. Op zichzelf zou dit een besparing betekenen van kostbare ruimte. Anderzijds zouden grotere bibliotheken meer ruimte kunnen vrijmaken om meer gebruikers te ontvangen en meer werkruimte voor studenten te creëren,

wat een verbetering zou betekenen van de algemene kwaliteit van de bibliotheek- en informatiediensten aan UGent.

De verzamelde data geven geen inlichtingen over welk deel van de verzameling van faculteits- en vakgroepbibliotheken terug te vinden is in de gemeenschappelijke bibliotheekcatalogus (Aleph) en daardoor zichtbaar voor alle bibliotheekgebruikers en welk deel zich beperkt tot de plaatselijke bibliotheekbezoeker.

De cijfers die de vragenlijst heeft opgeleverd over lopende tijdschriftenabonnementen zijn vrij interessant, vooral als we weten dat de Centrale Bibliotheek geen kennis heeft van veel van deze abonnementen. Ten eerste omvatten veel tijdschriftenabonnementen een gratis elektronische toegang inbegrepen in de prijs. Dit betekent dat de abonnee (vaak de bibliotheek) de elektronische toegang moet activeren. Als niemand dat doet, zal de activering ook niet plaatsvinden, wat resulteert in extra wachttijden voor de gebruikers. Verder blijken vele abonnementen niet geregistreerd te zijn in het bibliotheekstelsel (Aleph). Het gevolg hiervan is ongetwijfeld een groot aantal interbibliothecaire leendiensten of documentbezorgingen, wat veel tijd en geld kost. Verder zal een onderzoek van de abonnementen aan het licht brengen dat er honderden dubbele, driedubbele en zelfs multiple abonnementen worden betaald, terwijl deze verkwisting kan worden vermeden dank zij onder andere de elektronische toegang.

Het is met andere woorden duidelijk dat aanzienlijke besparingen in abonnementsgelden kunnen worden gerealiseerd als resultaat van het onderzoek dat we zullen voorstellen (zie hoofdstuk 3, Aanbevelingen).

Bevindingen op basis van gegevens over de diensten

Hier zullen we op basis van enkele andere belangrijke aspecten van de bibliotheekdiensten bespreken, zoals daar zijn:

- de toegankelijkheid (wekelijkse toegangsuren);
- de methode van bruikleen;
- de voorzieningen voor interbibliothecair leenverkeer (IBL).

Voor de openingsuren beschikken we voor 10% van de bibliotheken niet over het aantal wekelijkse toegangsuren.

Voor de uitleenpraktijk beschikken we over gegevens van ongeveer 50% van de bibliotheken. Methode van bruikleen betekent: wordt de registratie van de uitlening manueel of automatisch uitgevoerd? Dit zegt namelijk veel over onder meer de mogelijkheid om de verzameling onder controle te houden en de gebruikers te controleren.

Voor de voorzieningen i.v.m. interbibliothecair leenverkeer beschikken we over gegevens van alle bibliotheken.

Overzicht van de gegevens

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de verzamelde informatie over deze drie aspecten van de bibliotheekdiensten.

Openingsuren

Faculteit	40 u. of meer	30-40 u.	20-30 u.	10-20 u.	minder dan 10 u.	op afspraak	geen info
CA	1	2					2
LW		14	11	17			2
RE	1	4	2	1			
WE		9	4	1	2	4	4
GE	8	12	7	9	2	4	2
TW	3	19	2	3	1		5
EB	1						
DI	1	8	2		3	1	4
PP	1				1		
LA	2	11	2	8	3		3
FW		2	3			3	
PS		4	1		2		1
Totaal	18	85	34	39	14	12	23

Rond de 10% van de bibliotheken hebben meer dan 40 openingsuren per week, 50% heeft meer dan 30 uren per week en dus heeft ook 50% minder dan 30 openingsuren per week. Naar onze mening zou de nieuwe organisatiestructuur een faculteitsbibliotheek 40 uur moeten open zijn. Voor een vakgroepbibliotheek van een redelijke omvang – en dat is de bedoeling – zijn 30 openingsuren per week de minimumnorm.

De gegevens tonen dat hoe minder bibliotheken er zijn in een faculteit, hoe meer openingsuren ze hebben. Tot op zekere hoogte is hiermee bewezen dat samensmelting en een redelijke omvang zorgen voor een verbeterde toegankelijkheid.

Methode van bruikleen

Faculteit	Automatisch		Manueel (steekkaart of register)	Geen bruikleen	Geen info	Interbibliothecaire leendienst		
	Aleph	Eigen systeem				In/Uit	Alleen uit	Nee
CA	1			1	3	1	3	1
LW	8	2	21		13		32	12
RE		1	2	1	4		8	
WE	1	2	9	2	10		19	5
GE		3	9	4	28	1	37	6
TW	2	5	8	1	17		25	8
EB	1						1	
DI	1	1		6	11		13	6
PP	1		1			1		1
LA		3	8	2	16		24	5
FW			2	2	4		6	2
PS	5		1		2		7	1
Totaal	20	17	61	19	108	3	175	47

Uit de bovenstaande gegevens blijkt dat 10% van de bibliotheken de uitleenmodule van het Aleph-systeem gebruikt, met alle voordelen daaraan verbonden. Er is ook een opmerkelijke overeenkomst tussen de grootte van de bibliotheek, het aantal openingsuren en het gebruik van de Aleph-uitleenmodule, wat natuurlijk geen verrassing is. Zo'n 10% beschikt over een halfautomatische uitleenregistratie, terwijl 30% het houdt bij diverse vormen van met de hand bijgehouden, papieren uitleenregistratie.

Gezien het feit dat manuele registratiesystemen kostelijk zijn en inefficiënt qua beheer van verzamelingen, en het feit dat de universiteit de investering in het Aleph-systeem met zijn modules nu eenmaal heeft gedaan, is het duidelijk dat ook hier besparingen en verbeteringen in efficiëntie kunnen worden gerealiseerd als bibliotheken tot grotere eenheden worden samengesmolten.

Interbibliothecaire uitleenverzoeken per faculteit (2002)

Faculteit	Boek	Tijdschrift	Anderen	Totaal
CA	17	76		93
LW	1057	1039	4	2154
RE	92	136	1	229
WE	62	652		714
GE	39	673		712
TW	57	319	2	378
EB	20	72		92
DI	27	1362		1389
PP	244	1015	1	1260
LA	81	2570	1	2652
FW	9	247	1	257
PS	343	656		999
Totaal	2048	8871	10	10929

De tabel toont dat bijna 80% van de bibliotheken voorzieningen hebben voor Interbibliothecaire leendiensten (IBL) van boeken uit hun eigen verzamelingen aan gebruikers van andere bibliotheken (de zogenaamde uitgaande IBL).

De administratie van deze uitleningen wordt evenwel niet verzorgd door de bibliotheek zelf, maar door het personeel van de Centrale Bibliotheek. Als het gaat om IBL voor gebruikers aan UGent vanuit externe verzamelingen (inkomende IBL) zijn er slechts 3 bibliotheken die dit aanbieden en er ook zelf de administratie van verzorgen, met name de Centrale Bibliotheek, de biomedische bibliotheek en de bibliotheek van de Faculteit Psychologie.

Bevindingen op basis van de interviews

Als belangrijk onderdeel van het onderzoeksproces werden interviews afgenomen met beleidsmakers van alle faculteiten. We slaagden erin om interviews te hebben met alle decaanen behalve één. Vaak was de decaan vergezeld door een bibliothecaris van een faculteits- of vakgroepbibliotheek of door een professor met bijzondere interesse voor bibliotheekzaken. Verder werden nog interviews afgenomen van belangrijke personen uit de administratie: zie addendum 7 voor een lijst van alle geïnterviewde personen).

Elk geïnterviewde kreeg een overzicht van het voorgestelde nieuwe model. Aan de ene kant lag de nadruk hierbij op de voorgestelde verdeling van verantwoordelijkheden in de besluitvorming tussen de Raad van Bestuur, de Interfacultaire Bibliotheekcommissie en de Faculteitsraden (zie eerder in dit hoofdstuk, p. 12); aan de andere kant werd gesproken over de voorgestelde werkverdeling tussen de centrale eenheden (de eenheid bibliotheekmanagement en de bewaarbibliotheek) en de gedecentraliseerde eenheden (de faculteits- en vakgroepbibliotheeken) (zie p. 13).

De algemene indruk was dat er een grote overeenstemming bestaat over de noodzaak tot een grondige hervorming. Slechts één decaan vond dat geen verandering in het huidige systeem nodig was. Alle anderen waren het erover eens dat er ernstige problemen zijn; meer dan twee derden van hen toonde zich bijzonder enthousiast over het voorgestelde model.

In het algemeen was er veel steun voor de idee om de onderhandelingen en het beheer van elektronische media te centraliseren, met een centrale eenheid die zou zorgen voor de infrastructuur van de Digitale Bibliotheek. Ook de idee van een gemeenschappelijke opslagfaciliteit voor de alfa-, beta- en gamma-faculteiten vond ruime steun bij de geïnterviewden.

Vanzelfsprekend kwam een aantal vragen en bezorgdheden ter sprake tijdens deze interviews. Deze vormden een belangrijke inbreng bij het onderzoeksproces. Ik zal verder een aantal van deze vragen en bezorgdheden omschrijven en erop antwoorden.

In de eerste plaats is er een wijdverspreide onzekerheid over de economische impact van het voorgestelde model, zowel op algemeen als op facultair niveau. Er is geen twijfel dat de reorganisatie en modernisering van de bibliotheek- en informatiediensten, die de studenten zeer ten goede zal komen, investeringen zal vergen. De impact van mijn voorstellen zou getest kunnen worden via een van de acties die ik heb voorgesteld: een onderzoek bijvoorbeeld naar de potentiële besparing of opbrengst door de centralisatie van abonnementen; of een onderzoek naar de behoeften, de vraag, mogelijke besparingen en nieuwe kosten bij de gemeenschappelijke opslag voor de alfa-, beta- en gammafaculteiten, wat fysieke ruimte zou vrijmaken voor andere doeleinden...

In de voorgestelde reorganisatie wordt veel nadruk gelegd op de rol van het universitaire management en de administratie. Het moet gezegd dat in een aantal interviews twijfels werden geuit of deze 'autoriteiten' betrouwbare partners in het proces konden zijn, bijvoorbeeld als het aankomt op de verdeling van de fondsen. Het spreekt voor zich dat een proces zoals hier voorgesteld uitgaat van het engagement en het onderlinge vertrouwen van alle betrokken partijen.

Het opleggen van minimumnormen voor alle bibliotheken – en dan vooral personeelsnormen – heeft eveneens bezorgdheid veroorzaakt. Maar zoals eerder in dit hoofdstuk aangetoond is er reeds een aanzienlijke personeelsbezetting op de bibliotheekdiensten, al blijft die in economische termen tamelijk onzichtbaar. In mijn voorstel zouden de fondsen voor personeel na een bepaalde periode worden herverdeeld en zou het bibliotheekopleidingsniveau moeten toenemen bij het personeel dat aan bibliotheekdiensten wordt toegewezen.

Problemen in de huidige bibliotheekstructuur aan UGent

Zoals eerder gezegd hebben de interviews met beleidsmakers en personeelsleden geleid tot een overzicht van de tekortkomingen in de huidige opzet van de bibliotheek- en informatiediensten aan UGent.

Algemene problemen

- Discussie over financiering: er blijkt een aanhoudende strijd gaande tussen faculteiten over de verdeling van de gemeenschappelijke fondsen voor media. De discussie over de verdeelsleutel gaat reeds jaren door. In 2003 werd een nieuwe verdeelsleutel goedgekeurd.
- De indruk bestaat dat de besluitvorming niet volledig transparant gebeurt. De bestaande structuren in organisatie en administratie beletten flexibele oplossingen.
- Er bestaat geen duidelijke strategie voor de ontwikkeling van moderne, coherente en efficiënte bibliotheek- en informatiediensten.

De boekentoren – zijn verzamelingen en diensten

- Op dit ogenblik bestaat er geen duidelijke verdeling van diensten tussen de Centrale Bibliotheek en de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte. Tegelijk is het duidelijk dat ook andere faculteiten zonder volledige bibliotheekdiensten (zoals toegepaste wetenschappen, landbouw, diergeneeskunde) baat hebben bij het werk van de Centrale Bibliotheek. Als gevolg van haar geschiedenis en het akkoord met de Stad Gent zal de Centrale Bibliotheek altijd een belangrijke rol blijven spelen voor gebruikers van buitenaf.
- De waardevolle en unieke verzamelingen aan UGent vereisen de best mogelijke fysieke omstandigheden die nodig zijn voor hun bewaring op lange termijn.

De Digitale Bibliotheek

- De afwezigheid van een centraal beheer van tijdschriftabonnementen heeft geleid tot een wildgroei van deze abonnementen, met als gevolg dat UGent in dit opzicht teveel betaalt voor wat ze krijgt.
- De ontwikkeling van nieuwe elektronische diensten wordt gehinderd omdat niet alle personeel kan rekenen op een effectieve elektronische omkadering.

De faculteits- en vakgroepbibliotheken

De volgende gebreken werden vermeld door verscheidene beleidsmakers en bibliotheekmedewerkers tijdens hun interview:

- inadequate toegang tot bestaande verzamelingen;
- gebrek aan overzicht van verzamelingen verspreid over faculteiten, vakgroepen, seminarieruimtes, professorenkamers enz.;
- verlies van kostbare ruimte die nu wordt ingenomen door zelden gebruikte (en niet toegankelijke) verzamelingen;
- ongelijk engagement van de faculteiten wat betreft bibliotheekdienstverlening;
- ontoereikende personeelsinvulling en een vraag naar grotere competenties en betere kwalificaties voor bibliotheekmedewerkers in de faculteits- en vakgroepbibliotheken;

- kleine vakgroepbibliotheken zijn inefficiënt en een rationalisering is noodzakelijk;
- in veel vakgroepbibliotheken zijn de openingsuren en daardoor ook de toegang erg beperkt;
- grote hoeveelheden boeken en tijdschriften aangekocht via onderzoeksbeurzen en -contracten worden als privé-bezit beschouwd door zij die ze hebben besteld, eerder dan als onderdeel van de universitaire verzameling;
- de wil om bibliotheekdiensten vanuit een bedrijfsmatig standpunt te beschouwen is ongelijk aanwezig. Blijkbaar zijn sommige leden van het academisch personeel in de eerste plaats geïnteresseerd in het voorzien van de behoeften van de onderzoekers in hun eigen vakgroep, eerder dan die van studenten of collega's in andere vakgroepen.

De visitatierapporten van de VLIR

Zoals we reeds zagen in hoofdstuk 1 werd de noodzaak tot hervorming van de bibliotheekdiensten aan UGent bevestigd door een studie die in de voorbije jaren werd uitgevoerd door de VLIR. Deze bevindingen van de VLIR kregen hun neerslag in visitatierapporten, waaruit wij fragmenten hebben toegevoegd aan dit rapport als Addendum 5.

De tabel op de volgende bladzijde toont aan hoe de studie van de VLIR onze eigen bevindingen bevestigt. Van de 31 vakgroepen, geconsulteerd tussen 1995 en 2003, waren er 18 die een negatieve evaluatie kregen wat betreft bibliotheekdiensten en infrastructuur. In elf gevallen werd gemeld dat dit het gevolg was van te veel fragmentatie (het spreiden van bibliotheekdiensten over te veel bibliotheken) en dat de oplossing gezocht moest worden in de versmelting van bibliotheken tot grotere eenheden. Voor tien vakgroepen (gedeeltelijk dezelfde) werd het algemeen functioneren van hun universiteitsbibliotheken beoordeeld als ontoereikend, terwijl in acht gevallen de openingsuren als te beperkt werden ervaren.

Dat een externe autoriteit een aantal identieke problemen geïdentificeerd heeft in de bibliotheek- en informatiediensten aan UGent als de interne consultatie heeft gedaan, versterkt naar ons gevoel de noodzaak om de organisatorische opzet van deze diensten aan UGent te hervormen.

FAC	Bezochte faculteit	Jaar	Opinie		Reden voor negatieve evaluatie			
			Verzameling tijdschriften en boeken	Bibliotheekdiensten en infrastructuur	Te veel fragmentatie	Beperkte openinguren	Tekort aan ruimte	Algemeen functioneren niet afdoende
LW	Wijsbegeerte	1996	-					
	Archeologie en KunstWet.	1996	+	+				
	Oosterse studies	1998	-	-				*
	Romaanse talen	2000	+/-	-	*	*		*
	Oost-Europese Talen & Culturen	2000	+	+				
	Latijn en Grieks	2001	-	-	*	*		*
	Moraalwetenschappen	2002	+	+				
	Germaanse talen	2002	+	-	*	*	*	*
RE	Rechten, Notariaat en Kerkelijk Recht	1997	+	+/-		*		
	Criminologische Wetenschap	2001	+	-				*
WE	Wiskunde	1996	+	-	*			
	Biologie	1997	+	-				*
	Natuurkunde	1999	+	-	*			
	Geografie	2002	-	-				*
	Scheikunde-biochemie	2003	+	-			*	
GE	Lichamelijke opvoeding	1996		-	*			
	Motorische Revalidatie en Kinesithérapie	1997	+	+				
	Geneeskunde en Biomed. Wet.	1998	+/-	-				*
	Logopedie en Audiologie	1999	+	-	*			
	Medisch-Sociale Wet. – Gerontologie	2001	-	-	*		*	
	Tandheelkunde	2003	+/-	+/-				*
TW	Informatica, Toegepaste Informatica, Computerwet.	2002		-	*			*
	Materiaalkunde, Toegepaste Scheikunde	2002	+					
	Architectuur	2003	+					
	Elektrotechniek	2003	+	+/-	*			
EB	Handelsingenieur/Toegepaste Economische Wet.	1995	-	-		*		
	Economische Wet.	1997	-	-		*	*	
PP	Pedagogische Wet., Sociale en Culturele Agogiek	1999	+/-	+/-		*		
LA	Toegepaste Biologische Wet. – Biotechnologie	1999	+	+				
FW	Farmaceutische Wet.	2003	+/-	+				
PS	Politieke en Sociale Wet. – Sociologie	2000		-	*	*		
Lage score			7	18	11	8	4	10
Gemiddelde score			5	3				
Hoge score			16	6				
Geen evaluatie over dit aspect			3	4				
TOTAAL				31				

EEN NETWERK VAN BIBLIOTHEKEN

Het gecoördineerd gedistribueerd model (CDM)

Hier stellen we een model voor tot reorganisatie van de universiteitsbibliotheken, en maken we aanbevelingen over de stappen en beslissingen die moeten worden genomen om het model te implementeren.

Een netwerk van bibliotheken

Een gecoördineerd gedistribueerd model heeft tot doel één alomvattende structuur te creëren waarin alle substructuren participeren als gelijkwaardige partners. De centrale structuur functioneert als een virtuele ontmoetingsplaats waar ideeën, werkmethoden, plannen, strategieën en opdrachten afgesproken worden door alle partners. Door deze coördinerende taak maakt het een effectieve (her)verdeling van kennis en methoden mogelijk. Vandaar zijn naam: gecoördineerd gedistribueerd model of CDM.

Voor de uitvoering van dit proces aan UGent moet het CDM gevoed worden door communicatie, consultatie en dialoog. Van daaruit kan een consensus groeien, die zich verderzet in de vorm van genomen beslissingen.

De algemene structuur die we voor ogen hebben roept het beeld op van een tempel. De coördinerende en distribuerende partner (de Centrale Bibliotheek) kan worden beschouwd als de fundering, met de verschillende samenwerkende partners (faculteits- en vakgroepbibliotheken) als de zuilen die het gewelf ondersteunen. Dit gewelf verbeeldt de functie die een universiteit heeft binnen de samenleving: ze biedt onderdak aan en vormt daardoor de voedingsbodem voor onderwijs en onderzoek.

In deze 21ste eeuw met haar wilde groei aan communicatietechnologieën moeten we deze vergelijking echter verder ontwikkelen. Van het bestaande, statische oude gebouw moeten we ons verplaatsen naar de nieuwe en flexibele structuur die het internet is. De verbindende factor is het protocol, de 'taal' die, door iedereen aanvaard, zal worden gebruikt bij de communicatie. Dat zijn de algemene beleidsopties, strategieën en werkmethoden die behoren tot het domein van goede besluitvorming en die gestuurd worden vanuit de Centrale Bibliotheek. Het protocol is de grondslag waarop elk bestaand netwerk is gebaseerd en waar het niet zonder kan. Aan de andere kant wordt elk netwerk gevoed door informatie en diensten van samenwerkende partners. De oude zuilen van onze tempel (de faculteits- en vakgroepbibliotheken) zijn servers geworden, in die zin dat zij op een georganiseerde manier informatie bijeenbrengen en die beheren, dat zij functioneren als verdeelpunten waar de gebruikers toegang kunnen krijgen tot de informatie. Protocol en servers tesamen zijn de *conditio sine qua non* voor het bestaan van een superstructuur, immateriële gewelf van universitair onderwijs en

onderzoek.

Dit is wat we bedoelen als we spreken van het 'bibliotheeknetwerk' of het 'netwerk' in het kort. De basiskenmerken van een dergelijke structuur zijn:

- het geheel is meer dan de som van de delen. Individuele servers die een eigen koers varen dragen niet bij tot de kracht van het netwerk, noch kunnen zij er voordeel uit halen.
- er is gelijkwaardigheid in verscheidenheid. Het is van belang dat de servers van elkaar verschillen, zodat ze beantwoorden aan de specifieke noden van de gebruikers. Tegelijkertijd worden ze beschouwd als gelijkwaardige partners in de besluitvorming over protocol en normen.
- er moet gelijkheid zijn in de kwaliteit. Het geheel is zo sterk als de zwakste schakel: de superstructuur kan alleen sterker worden als elke partner zich houdt aan het protocol en de normen (de minimumnormen voor faculteits- en vakgroepbibliotheken) die zijn afgesproken.

Het geheel is meer dan de som van de delen

De missie van het CDM is ambitieus. Het wil het kader bieden waarin de bibliotheken van UGent passen zodat zij samen een gemoderniseerd netwerk kunnen vormen. Dit hoogwaardige en hedendaagse aanbod aan bibliotheek- en informatiediensten moet op zijn beurt leiden tot een kwalitatieve bovenbouw aan onderwijsactiviteiten aan UGent.

In meer concrete termen kunnen de algemene doelstellingen van het CDM beschreven worden als volgt:

- de optimalisering van het gebruik van middelen:
- verhoging van de toegankelijkheid van media (gedrukt en elektronisch);
- de responsabilisering van faculteiten voor hun bibliotheekdiensten;
- verbetering van het niveau van de gebruikersdiensten: die zouden van betere kwaliteit moeten zijn en sneller en gemakkelijker toegankelijk (bijvoorbeeld door langere openingsuren, of door toegang op afstand tot meer informatiebronnen, enz.);
- UGent in staat stellen om (beter) gebruik te maken van reeds bestaande mogelijkheden die worden aangeboden door performante informatiebronnen, zodat onderzoekers en studenten tijd kunnen besparen bij het zoeken naar en opvragen van informatie, met als resultaat een betere kwaliteit in de output van onderzoek en onderwijs aan UGent.

Kort gezegd: de doelstellingen van het nieuwe model zijn om het volume, de kwaliteit, de snelheid en de toegankelijkheid voor de gebruikers van bibliotheek- en informatiediensten aan UGent te verhogen.

Dit rapport wil tonen hoe UGent te werk zou kunnen gaan bij het nastreven van deze doelstellingen. Vertrekkend vanuit drijfveren voor verandering en de specifieke problemen in de huidige opzet van bibliotheekdiensten aan UGent, zullen we een model voorstellen waarin de faculteiten beslissen hoe de bibliotheekdiensten op faculteitsniveau moeten worden georganiseerd. Die autonomie moet echter gebaseerd zijn op een afgesproken geheel van minimumnormen

waaraan faculteits- en vakgroepbibliotheken moeten voldoen willen ze in aanmerking komen voor een plaats in het netwerk. Aan de andere kant verzekert dit model dat gemeenschappelijke diensten en infrastructuurmaatregelen zullen worden ingevoerd om de ontwikkeling en de efficiëntie van deze moderne bibliotheek- en informatiediensten te garanderen.

Gelijkwaardigheid in verscheidenheid

Het belangrijkste kenmerk van het nieuwe model is dat het een duidelijk onderscheid maakt tussen de verantwoordelijkheden van elke partner in de structuur en een duidelijke verdeling van taken. Om die reden baseert het model zich op een onderscheid tussen centrale eenheden en gedecentraliseerde eenheden. Voor een beter beeld van de relaties tussen de verschillende eenheden verwijzen we naar de organogrammen op p. 33-34. Verderop zal hieruit een aanbeveling voortvloeien tot een herverdeling van de taken, uit te voeren door de centrale eenheden, respectievelijk de gedecentraliseerde eenheden (zie p. 42-43).

De centrale eenheden zijn:

- de eenheid bibliotheekmanagement,
- de bewaarbibliotheek (boekentoren), met haar zeldzame verzamelingen, haar algemene en gespecialiseerde diensten en haar beheer van de gemeenschappelijke opslagfaciliteiten,
- de Digitale Bibliotheek.

De gedecentraliseerde eenheden zijn:

- faculteits- en vakgroepbibliotheken die functioneren volgens de minimumnormen opgesomd op p. 38.

Het onderscheid tussen centrale en gedecentraliseerde eenheden wordt beïnvloed door de volgende drie overwegingen.

Ten eerste moeten moderne bibliotheek- en informatiediensten voor onderzoek, onderwijs en studeren worden afgestemd op de specifieke behoeften van een bepaalde gebruikersgroep. Er bestaat niet zoiets als de bibliotheek die past voor iedereen en alles. Tegenwoordig ontwikkelen lesgeven en studeren zich in de richting van grotere activiteit door en meer eigen verantwoordelijkheid van de studenten zelf. Dit betekent dat zij behoefte hebben aan een meer doorgedreven ondersteuning door hun informatiediensten.

Ten tweede vereist de opzet, operatie en het onderhoud van Digitale Bibliotheekdiensten coördinatie, consolidatie en management. Alleen zo kunnen ze efficiënt gemaakt worden op het niveau van de gebruikers en de toewijzing van fondsen.

Ten derde is het zinvol om een aantal diensten centraal te houden die te maken hebben met de oudere verzamelingen in de Centrale Bibliotheek. Hetzelfde geldt voor de verschillende gespecialiseerde functies die de faculteits- en vakgroepbibliotheken kunnen bijstaan in zaken van conservering, catalografie, interbibliotheecair leenverkeer (IBL) enz.

Het model verzekert dat elke faculteit voor zichzelf kan beslissen hoe de bibliotheekdiensten binnen de faculteit zullen worden georganiseerd.

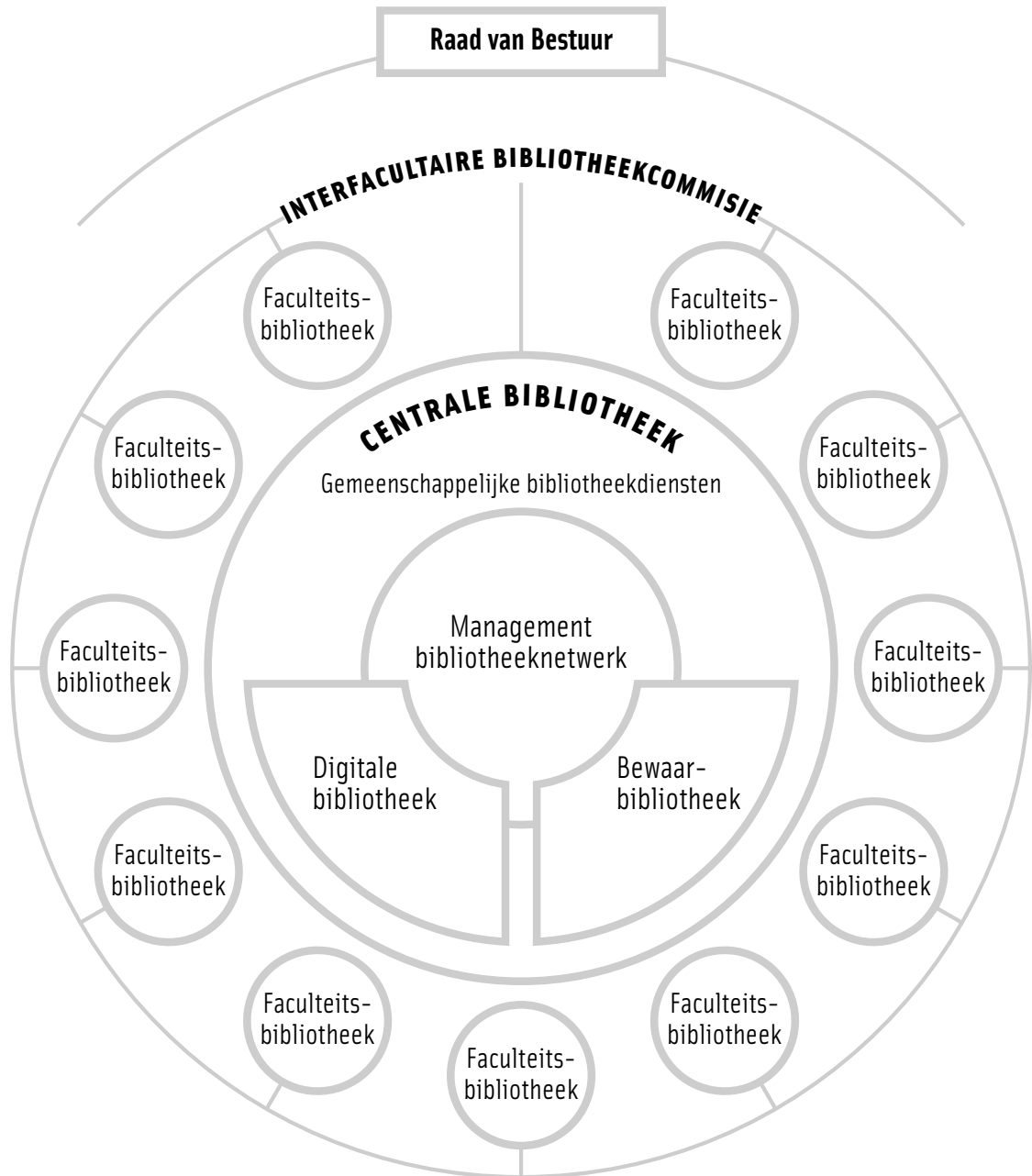
Evenwel, de uitvoering van het CDM en het daaraan verbonden plan zijn erop gericht om het aantal eenheden die tot nu toe bibliotheken worden genoemd (vandaag + 225!) drastisch te verminderen. Daarom moeten de bevoegde beleidsorganen de minimumnormen voor bibliotheken vastleggen, en een overeenkomst bereiken over minimum dienstverleningsniveaus. Die normen moeten dan worden ingevoerd, bewaakt en geëvalueerd.

Organogrammen

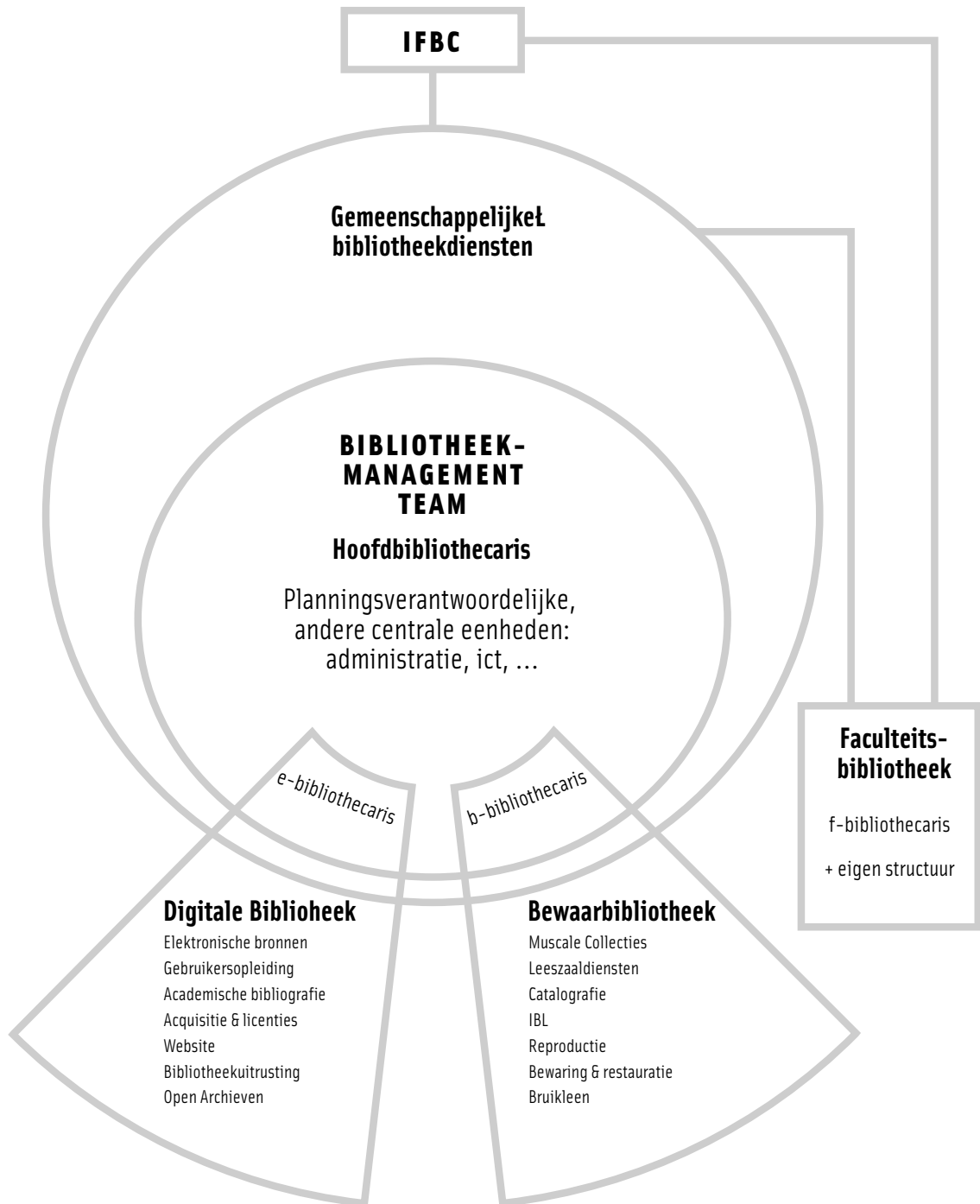
Op de volgende bladzijden vindt u twee organogrammen met de basislijnen van het voorgestelde model.

Organogram | **Netwerk van bibliotheken**

Organogram Centrale Bibliotheek | **Gemeenschappelijke bibliotheekdiensten**

Gelijkheid in kwaliteit

Beslissingen over besluitvorming

Om te komen tot een volledig functioneel en kwalitatief hoogstaand netwerk moet er een consensus bestaan over het kwaliteitsniveau dat we nastreven. Vanzelfsprekend moet deze consensus vertrekken op het niveau van het universiteitsmanagement of de Raad van Bestuur en Bestuurscollege. Welke zijn de taken, procedures en werkwijzen die het meest efficiënt kunnen worden uitgevoerd door gedecentraliseerde eenheden (i.e. de faculteits- en vakgroepbibliotheken) en welke kunnen beter worden toevertrouwd aan de gemeenschappelijke diensteenheden (i.e. de Centrale Bibliotheek): daarover moeten beslissingen worden genomen.

Iedereen erkent dat in een organisatie zoals een universiteit de voortdurende discussie over toewijzing van fondsen en middelen inherent is aan het systeem. Hieruit volgt dat de balans tussen besluitvorming die voor de hele universiteit geldt en gedecentraliseerde autonomie fragiel is. Om die redenen zullen wij verder in dit rapport een aantal aanbevelingen doen over de toewijzing van fondsen (zie p. 39-40).

In het bijzonder wanneer het gaat om bibliotheek- en informatiediensten is het van belang dat de algemene taken, waar de centrale eenheden zich mee bezighouden (en die ook centraal worden gefinancierd), duidelijk zijn geïdentificeerd. Alle betrokken partijen moeten het erover eens zijn dat dergelijke taken best worden uitgevoerd door die eenheden.

Vanuit het standpunt van de faculteiten en vakgroepen zijn twee zaken van belang: de werking en ontwikkeling van de bibliotheek- en informatiediensten moeten een antwoord bieden op de specifieke vragen en behoeften van de bibliotheekgebruikers in elke faculteit. Verder moeten zij een gevoel van controle hebben over de omvang, het profiel en de economische aspecten van de diensten.

Het is vrij eenvoudig om een aantal specifieke bibliotheek- en informatiediensten te identificeren die best worden uitgevoerd door het centraal management (we komen hier later op terug), terwijl er ook goede redenen zijn om bepaalde diensten te laten leveren door eenheden die zich kort bij de gebruikers bevinden, in de faculteiten en de vakgroepen. Vandaar dat we zo snel mogelijk duidelijkheid moeten scheppen over welke onderdelen van de bibliotheek- en informatiediensten centraal en welke lokaal zouden moeten functioneren.

Beschrijving en definitie van de eenheden in het nieuwe model

Zoals we hebben gezien is het doel van het nieuwe model de organisatie van de bibliotheek- en informatiediensten aan UGent als een netwerk van bibliotheken. Dit netwerk zal enerzijds samengesteld zijn uit sterke faculteits- en vakgroepbibliotheken (de gedecentraliseerde eenheden) en anderzijds uit een kwalitatief hoogstaande infrastructuur rond de Centrale Bibliotheek. We zullen hier trachten te beschrijven hoe wij de opdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de verschillende eenheden zien.

De Centrale Bibliotheek

De Centrale Bibliotheek zal de volgende eenheden omvatten:

- het bibliotheekmanagementteam dat zich bezighoudt met het beheer en de ontwikkeling van het bibliotheeknetwerk;
- de bewaarbibliotheek (de boekentoren) met haar speciale verzamelingen en gespecialiseerde diensten die zich op deze verzamelingen richten, met de mogelijkheid van gemeenschappelijke opslag van minder vaak gebruikt materiaal;
- de Digitale Bibliotheek die de diensten van de Digitale Bibliotheek beheert.

De taken en diensten geleverd door de Centrale Bibliotheek vallen uiteen in de volgende onderdelen.

Algemeen management van de bibliotheekwerking

Om het netwerk van bibliotheken te beheren en de toekomstige ontwikkelingen ervan te leiden, stellen wij de oprichting voor van een aparte eenheid: het bibliotheekmanagementteam.

Een verantwoordelijke voor planning – een nieuw te creëren functie – zou aan deze eenheid worden toegevoegd, die geleid zou worden door de hoofdbibliothecaris.

Het team zou de volgende taken hebben:

- de werking en de ontwikkeling van het netwerk beheren en sturen;
- de evaluatie en kwaliteitscontrole van de door het netwerk gepresteerde bibliotheek- en informatiediensten opstarten, opvolgen en documenteren (i.e. gebruikersstatistieken genereren en voorstellen, idem voor kostenrapporten, gebruikersrapporten, enz.);
- het strategisch plan uitvoeren, observeren en opvolgen;
- het jaarlijkse budget en de jaarlijkse balans voor gemeenschappelijke bibliotheekdiensten voorbereiden;
- te beslissen zaken voorbereiden voor de interfacultaire bibliotheekcommissie (i.e. beleidsopties over de werking van het netwerk);
- programma's voor competentieontwikkeling van het personeel in het ganse bibliotheeknetwerk plannen en beheren.

De bewaarbibliotheek

Bewaring van de verzamelingen en daarmee verband houdende diensten

Een belangrijk onderdeel van de gemeenschappelijke bibliotheekdiensten in het netwerk is de bewaring van de waardevolle verzamelingen in de bewaarbibliotheek (boekentoren). UGent bezit unieke collecties van cultureel erfgoed. Deze vormen waardevol bezit voor de universiteit en verdienen adequate bewaaromstandigheden voor hun behoud in de toekomst, zowel qua beveiligingsniveau als klimaatbeheersing. Maar even belangrijk als hun bewaring is de mogelijkheid tot het gebruik van deze verzamelingen (leeszaaldiensten enz.) en de algemene voorzieningen voor werkruimte voor studenten.

Het bibliotheeknetwerk zal bepaalde gespecialiseerde functies nodig hebben om de faculteits- en vakgroepbibliotheken bij te staan, bijvoorbeeld met catalografie of IBL, en om advies te verstrekken over de uitbouw van de

verzameling (wegselecteren, gemeenschappelijke opslag, bewaring, enz.)

De verzamelingen en diensten van de bewaarbibliotheek moeten worden beschouwd als een werkeenheid binnen de Centrale Bibliotheek. Een nieuwe functie met titel 'conservator' zou gecreëerd moeten worden om de bewaarbibliotheek en de gemeenschappelijke opslag te beheren.

Gemeenschappelijke opslagfaciliteiten en diensten

De bewaarbibliotheek functioneert vandaag ook als opslagruimte voor minder vaak gebruikte materialen, ten behoeve van de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte maar ook van andere faculteiten. Er bestaat echter bij alle faculteiten de vraag naar meer ruimte om minder vaak gebruikte materialen uit hun eigen collectie te kunnen opslaan. Op dit ogenblik is dit materiaal verspreid over talrijke vakgroepbibliotheken, seminarieruimtes, professorenkamers enz. Verder liggen veel boeken en tijdschriften opgeslagen in kelders, waar ze niet toegankelijk zijn; er zijn zelfs geen gegevens over wat zich nu precies in deze collecties bevindt.

Zoals elders in dit rapport voorgesteld zou er een gemeenschappelijke opslagfaciliteit moeten worden opgericht in de beta- en gammafaculteiten, voor materialen die relevant zijn voor hen. Hiermee zou een globaal systeem van gemeenschappelijke opslag opgezet worden. De opslag zou de verzamelingen van alle faculteiten omvatten en in zijn geheel worden beheerd door de Centrale Bibliotheek. Uitbesteding van de operatie aan een geschikte faculteitsbibliotheek behoort daarbij tot de mogelijkheden. In ieder geval zou dit systeem een efficiënte en goedkope opslag moeten bieden aan faculteiten en vakgroepen, waardoor kostelijke ruimte wordt vrijgemaakt in hun eigen gebouwen. Deze gemeenschappelijke opslagruimtes zouden ook voorzien moeten worden van moderne diensten van documentlevering.

De Digitale Bibliotheek

Ook de Digitale Bibliotheek vormt een organisatorische eenheid binnen de gemeenschappelijke bibliotheekdiensten gevestigd in de Centrale Bibliotheek.

De belangrijkste taken van deze eenheid zijn:

- de technische infrastructuur voor het aanbieden van digitale bibliotheekdiensten opzetten en onderhouden;
- de administratieve infrastructuur voorzien voor het beheer van elektronische bronnen;
- opleiding voorzien voor bibliotheekmedewerkers in het gebruik van digitale bibliotheekdiensten;
- bibliotheekmedewerkers in het netwerk bijstaan in het aanbieden van gebruikersopleiding in het gebruik van digitale bibliotheekdiensten;
- de elektronische publicatiediensten aan UGent beheren, met inbegrip van de academische bibliografie.

De Digitale Bibliotheek zou moeten worden geleid door een 'Digitale Bibliothecaris', een andere nieuwe functie die moet worden gecreëerd.

De individuele bibliotheek eenheid

Taken en verantwoordelijkheden van faculteits- en vakgroepbibliotheken

De belangrijkste samenstellende delen in de nieuwe bibliotheekstructuur zijn de faculteits- en vakgroepbibliotheken. De dagelijkse bibliotheekdiensten voor studenten en onderzoekers worden aangeboden door de gedecentraliseerde bibliotheek eenheden, volgens het plan en de werking beslist door het bevoegde orgaan (faculteit, vakgroep, groep van vakgroepen, ...)

De belangrijkste taken en diensten, aangeboden door de faculteit- en vakgroepbibliotheken zijn:

- de aankoop van boeken, gedrukte tijdschriften en andere media die niet centraal wordt gefinancierd;
- het verwerken van de genoemde media (catalografie, enz.);
- het aanbieden van diensten i.v.m. de direct toegankelijke verzameling, naast het voorzien van documentenlevering en IBL uit andere collecties aan UGent en daarbuiten;
- het voorzien van gebruikersopleiding voor de algemene bibliotheekdiensten (met inbegrip van de diensten van de Digitale Bibliotheek);
- het bijstaan van gebruikers in het zoeken van informatie, en het opzetten van op maat gesneden informatiediensten, met inbegrip van gebruikersopleiding voor de digitale bibliotheekdiensten;
- het beheren en onderhouden van de lokale website volgens de afspraken gemaakt over de centrale website;
- de marketing van bibliotheekdiensten.

Minimumnormen voor een gedecentraliseerde bibliotheek eenheid

Het spreekt voor zich dat in de voorgestelde nieuwe structuur, en gezien de hierboven beschreven taken, de faculteit- en vakgroepbibliotheken zullen moeten voldoen aan een geheel van minimumnormen.

Tegelijk is het van belang dat het model bepaalde motivaties zou bevatten om de faculteiten ertoe te bewegen bestaande kleinere eenheden te versmelten tot grotere en meer werkbare. Momenteel is deze evolutie naar zelfstandige en goed uitgeruste bibliotheken reeds goed aan de gang in een aantal faculteiten.

De belangrijkste vereisten voor een gedecentraliseerde bibliotheek die zich wil kwalificeren voor het netwerk zijn de volgende:

- openingsuren: voor een faculteitsbibliotheek een minimum van 40 uren per week, voor een vakgroepbibliotheek een minimum van 30 uren per week;
- elke faculteit moet 1 FTE (Full-Time-Equivalent) personeelslid hebben met bibliotheekopleiding niveau A. Dit zou het hoofd zijn van de faculteitsbibliotheek of van de diensten van de faculteitsbibliotheek;
- elke faculteitsbibliotheek met volledige dienstverlening (aankoop, catalografie, IBL, gebruikersopleiding) moet behalve over één FTE van niveau A nog beschikken over twee andere medewerkers met bibliotheekopleiding (één niveau B en één niveau C);

- elke vakgroepbibliotheek moet tenminste twee FTE's hebben met specifieke bibliotheekopleiding;
- de bibliotheek moet een eigen budget beheren, waarin alle kosten worden geboekt voor personeel en elke toewijzing van fondsen voor gedrukt materiaal (boeken en tijdschriften) en andere media die niet gedekt of behandeld worden door de centrale (digitale) bibliotheek (video's, films, speciale kaarten enz.);
- de bibliotheek zou haar eigen website moeten hebben die past in de algemene layout van de bibliotheekwebsites;
- de bibliotheek zou haar eigen bibliotheekcomité moeten hebben;
- de bibliotheek zou haar eigen plan moeten hebben voor de ontwikkeling van diensten.

Diensten aangeboden aan de gebruikers zouden minimaal moeten bestaan uit:

- bruikleen uit lokale verzamelingen of verzamelingen van buitenaf (IBL);
- fotokopie-apparatuur en -dienstverlening;
- werkstations voor gebruikerstoegang tot digitale bibliotheekdiensten;
- bibliotheekopleiding;
- verwerken van geautomatiseerde bruikleen (ALEPH).

Een aantal van deze diensten kunnen worden gekocht van of uitbesteed aan andere leden van het bibliotheeknetwerk (dat wil zeggen de Centrale Bibliotheek en/of een andere bibliotheek) op basis van afspraken.

We verwachten niet dat alle bibliotheken in één klap zullen kunnen voldoen aan deze minimumnormen, maar we bevelen een overgangperiode aan van twee en een half jaar.

Financieringsstructuur

De uitvoering van het voorgestelde nieuwe model voor de bibliotheek- en informatiediensten aan UGent zal een verandering inhouden van het bestaande systeem van financiering. We zullen nu nagaan welke algemene principes moeten worden toegepast bij de financiering van de verschillende diensten in de nieuwe structuur.

Financiering van de gedecentraliseerde bibliothekeenheden

Zoals we hebben gezien bij de voorstelling van het nieuwe model zal over de structuur van de bibliotheek- en informatiediensten op faculteitsniveau beslist worden door de faculteitsraad. Het is dan ook logisch dat de financiering van deze diensten in de handen ligt van de beleidsmakers, met name de faculteiten zelf.

We beseffen dat dit een verandering betekent in de manier van financiering vergeleken met de huidige situatie. Vandaag is het zo dat de faculteiten/vakgroepen het bibliotheekpersoneel en een deel van de aangekochte media betalen.

Tegelijk wordt 40% van de media aangekocht door UGent, gefinancierd vanuit het gemeenschappelijke budget dat beheerd wordt door de Centrale Bibliotheek, en daarna verdeeld volgens een verdeelsleutel. We zijn op de hoogte van het feit dat voor 2004 deze verdeelsleutel zal veranderen.

De aankoop van media zou kunnen opgesplitst worden naargelang van het soort media: de aankoop van elektronische bronnen – databanken en elektronische tijdschriften (in onderhandelde pakketten) – kan centraal worden beslist en afgehandeld (met monitoring door de Interfacultaire Bibliotheekcommissie), terwijl de aankoop van gedrukte media (boeken, tijdschriften en dergelijke) kan worden beslist, afgehandeld en betaald door de faculteiten/vakgroepen.

Vandaar dat een deel van het huidige gemeenschappelijk budget herverdeeld zou moeten worden aan de faculteiten, voor de aankoop van gedrukte media. Deze herverdeling zou allicht kunnen plaatsvinden aan de hand van de nieuwe verdeelsleutel.

Er zal zich nog een ander punt aandienen. In het nieuwe model is voorzien dat bepaalde taken die tot nu toe onder de Centrale Bibliotheek vielen niet langer een centrale verantwoordelijkheid zijn maar gedecentraliseerd zullen worden naar de faculteitsbibliotheken (aankoop en IBL). Dit zal waarschijnlijk een verschuiving betekenen van personeel van de Centrale Bibliotheek naar faculteitsbibliotheken, bijvoorbeeld naar die van Letteren en Wijsbegeerte.

Het is natuurlijk zo dat faculteiten deze diensten (aankoop en IBL) ook kunnen 'kopen' van de Centrale Bibliotheek of van een andere faculteitsbibliotheek.

Tot slot wil ik graag benadrukken dat het wellicht een goed idee is om ook de kosten voor behuizing zichtbaar te maken in de boekhouding. Eén van de aanbevelingen is immers om bibliotheken te versmelten en om minder vaak gebruikte materialen elders onder te brengen, waardoor kostbare ruimte zou vrijkomen die beter voor andere doeleinden kan worden gebruikt.

Financiering van de eenheden van de Centrale Bibliotheek

De functies van de Centrale Bibliotheek – het algemene management van het bibliotekennetwerk, de Digitale Bibliotheek en de diensten geleverd door de bewaarbibliotheek, worden gedefinieerd als gemeenschappelijke diensten.

We zullen deze diensten beschouwen als een soort infrastructuur, die de levering van bibliotheek- en informatiediensten aan alle gebruikers aan UGent mogelijk maakt. Om die reden is het zinvol om voor te stellen dat de kosten van deze diensten door de universiteit op zich zouden worden gedragen.

De algemene managementfunctie in deze bibliotheekstructuur bestaat uit taken en diensten die het netwerk van bibliotheken bij mekaar moeten houden. De inhoud van deze dienst staat elders vermeld. We stellen voor dat deze functie zou worden betaald vanuit de overheidsfinanciering voor de universiteit.

De diensten aangeboden door de bewaarbibliotheek hebben in de eerste plaats betrekking op de speciale verzamelingen. Verder staan zij in voor het beheer van de gemeenschappelijke opslagfaciliteiten voor zelden gebruikte materialen en voor bepaalde gespecialiseerde functies binnen het netwerk. We stellen voor dat

ook deze diensten zouden worden gefinancierd met de fondsen van de overheid voor de universiteit.

De Digitale Bibliotheek heeft fundamenteel twee soorten van uitgaven. Enerzijds is er de technische en administratieve infrastructuur van de Digitale Bibliotheek. Die zou gefinancierd moeten worden vanuit overheids subsidie aan de universiteit. Anderzijds zijn er de kosten voor de licenties van databanken en pakketten elektronische tijdschriften. De kosten voor deze informatiebronnen – uitgaven voor media worden centraal beheerd – zouden moeten gefinancierd worden via de verdeelsleutel.

De reden voor dit onderscheid in de financiering van de Digitale Bibliotheek is daarin gelegen dat UGent, net als andere universiteiten, de volgende jaren een overgang zal meemaken van gedrukte media (in het voorgestelde model gefinancierd door de faculteiten) naar elektronische media. Om het opzetten van een nieuwe financieringsstructuur niet te verstoren of te ondermijnen door deze geleidelijke overgang is het van belang te zoeken naar een nieuw evenwicht in de financiering van media. Op die manier wordt ook de kans kleiner op conflicten tussen faculteiten, wat problemen zou opleveren bij de noodzakelijke overgang van gedrukte naar elektronische media.

Organisatie en besluitvorming

In het nieuwe model zou een heldere structuur van besluitvorming worden ingevoerd, bestaande uit de Raad van Bestuur, de Interfacultaire Bibliotheekcommissie en de facultaire bibliotheekcommissies voor de bibliotheek.

De rol van het Bestuurscollege

In een nieuwe besluitvormingsstructuur over bibliotheek- en informatiediensten zou het de rol van het Bestuurscollege zijn om beleidsbeslissingen te nemen over:

- de algemene organisatorische structuur;
- de verdeling van verantwoordelijkheden tussen de verschillende eenheden in de structuur;
- financieringsmechanismen en verdeelsleutels voor de financiering van gemeenschappelijke bibliotheekdiensten;
- het jaarlijkse budget voor gemeenschappelijke bibliotheekdiensten;
- algemene beleidsopties.

Het is tevens de taak van het Bestuurscollege om een geheel van instructies op te stellen voor de Interfacultaire Bibliotheekcommissie.

De rol van de Interfacultaire Bibliotheekcommissie

In de nieuwe bibliotheekstructuur is er behoefte aan een orgaan dat de invoering van het nieuwe model kan begeleiden en sturen en daarbij de ontwikkeling van de bibliotheek- en informatiediensten kan verzekeren.

De bestaande Interfacultaire Bibliotheekcommissie zou allicht deze rol kunnen opnemen, op basis van een duidelijke instructie door het Bestuurscollege.

De Interfacultaire Bibliotheekcommissie zou moeten beslissen over:

- vaste normen voor catalogografie, enz.;

- het minimum dienstverleningsniveau voor bibliotheken;
- de aankoop van elektronische bronnen;
- regels voor het gebruik van de algemene bibliotheekdiensten (Aleph enz.);
- de politiek en richtlijnen voor opslag of verwijdering van minder vaak gebruikt materiaal.

Verder zou de IFBC verantwoordelijk moeten zijn voor:

- opvolging en evaluatie van de geïmplementeerde organisatie;
- de voorbereiding van het jaarlijkse budget voor de gemeenschappelijke bibliotheekdiensten, voor de Digitale Bibliotheek en voor de diensten en gespecialiseerde functies geleid door of vanuit de bewaarbibliotheek;
- de voorbereiding van een strategisch plan voor de bibliotheekdiensten op zich;
- de voorbereiding van beslissingen te nemen door de Raad van Bestuur.

De rol van facultaire bibliotheekcommissies

Het is aangewezen dat elke faculteit haar eigen commissie voor de bibliotheek benoemt. Merk op dat we hier de term 'commissie' gebruiken en niet 'raad', om duidelijk te maken dat de faculteitsbibliothecaris geen verantwoording moet afleggen aan het comité, maar aan de decaan van de faculteit.

De hoofdtaken van een facultaire bibliotheekcommissie voor de bibliotheek zijn:

- het verstrekken van advies aan de faculteitsbibliothecaris over het algemene profiel van de diensten;
- het verstrekken van advies over de ontwikkeling van verzamelingen;
- de voorbereiding van het budget voor de faculteitsbibliotheekdiensten (zij het in één of meerdere bibliotheken), zodat hierover gesproken en beslist kan worden door de faculteitsraad;
- het opstellen van een plan voor de bibliotheekdiensten op het niveau van de faculteit;
- het evalueren van de kwaliteit van de bibliotheekdiensten.

Aanbevelingen

Om de aandacht te vestigen op een aantal cruciale elementen die noodzakelijk zijn voor de invoering van het nieuwe model, zullen we een aantal aanbevelingen formuleren. Deze aanbevelingen betreffen de volgende onderwerpen:

- de herverdeling van taken;
- de toegang tot gedrukte verzamelingen;
- de toegang tot elektronische verzamelingen;
- de bewaring van cultureel erfgoed;
- besluitvorming en financiering;
- de optimalisering van het gebruik van de middelen;
- de ondersteuning van de verspreiding van de onderzoeksresultaten van UGent;
- marketing van de bibliotheek- en informatiediensten;
- een strategisch plan voor bibliotheek- en informatiediensten aan UGent;
- herverdeling van het personeelsbestand op basis van de taken naar de centrale of naar de gedecentraliseerde eenheden.

De herverdeling van taken

Terugkerend op wat we hiervoor zagen, zouden de volgende taken centraal moeten blijven:

- het management en de diensten van de Digitale Bibliotheek (ICT, aankoop, catalografie, administratie);
- het management en de diensten van de bewaarbibliotheek (alfa, beta, gamma, speciale verzamelingen, bruikleen en IBL);
- het voorzien van een algemene leeszaal en één voor speciale verzamelingen;
- het onderhouden van een informatiedienst (digitaal en centraal).

De taken op faculteitsniveau zijn het installeren van aangepaste leeszalen; de aankoop en catalografie van nieuwe boeken; de voorziening van IBL voor de faculteiten. Indien een faculteit deze diensten niet aanbiedt kan zij ze aankopen bij de Centrale Bibliotheek of van een andere faculteitsbibliotheek. Op die manier verdient de bibliotheek die het werk doet, een deel van het budget om het personeel mee te betalen.

Toegang tot gedrukte verzamelingen

Het hier gestelde doel is het verbeteren van de toegang tot gedrukte verzamelingen. Om dit te bereiken moeten de volgende acties worden ondernomen:

- een beschrijving van en een beslissing over de minimumnormen waaraan faculteits- en vakgroepbibliotheken behorend tot het netwerk moeten voldoen;
- het creëren van incentives om faculteiten ertoe aan te zetten de bestaande bibliotheken die niet aan de minimumnormen voldoen, te versmelten tot grotere en meer zelfstandige bibliotheken die wel aan de eisen voldoen;
- het digitaliseren van de kaartencatalogi om de toegang van op afstand tot bestaande verzamelingen mogelijk te maken, om zoekopdrachten te vereenvoudigen en om een efficiënter gebruik te maken van de verzamelingen. Hierdoor kunnen onnodige IBL worden vermeden, wat de onderzoekers en studenten kostbare tijd bespaart.

Om ruimte en personeel efficiënter te gebruiken en om de verzamelingen te valoriseren, zullen gemeenschappelijke opslagfaciliteiten nodig zijn voor minder vaak gebruikte materialen. Op basis van een afgesproken politiek van afvoering van deze materialen en een overeenkomst over het niveau van dienstverlening, zou een dergelijke gemeenschappelijke opslag aanzienlijke (en kostbare) ruimte vrijmaken in faculteiten en vakgroepen. Dit zou de weg kunnen vrijmaken voor de aanbevolen versmelting van vakgroepbibliotheken, terwijl het tegelijk zou kunnen bijdragen tot het ontstaan van bibliotheken met 'nieuwe' collecties, door het terug samenbrengen van her en der verspreide stukken van de verzameling.

Om deze redenen is het noodzakelijk om:

- te onderzoeken hoeveel boeken en oude jaargangen van tijdschriften moeten worden afgevoerd of verplaatst naar de gemeenschappelijke opslagruimte – opgedeeld volgens de alfa-, beta- en gammastructuur. Volgens bepaalde

- schattingen bevinden er zich zo'n 700.000 boeken in de verzamelingen op vakgroepniveau;
- een gemeenschappelijke afvoer- en opslagpolitiek af te spreken en schriftelijk vast te leggen;
  - naar gepaste locaties te zoeken die kunnen dienen als gemeenschappelijke opslagruimte voor de beta- en gammafaculteiten.

Toegang tot elektronische bronnen

Om de toegang tot elektronische informatiebronnen te verbeteren moet UGent:

- het management en de administratie centraliseren van elektronische informatiebronnen (databanken en elektronische tijdschriften). Enkel op deze manier kan het maximum worden gehaald uit de bestaande mogelijkheden, b.v. door de elektronische toegang tot tijdschriftabonnementen te activeren of door voordelige pakketten aan te kopen bij belangrijke uitgevers van tijdschriften;
- de diensten van de Digitale Bibliotheek integreren tot een one-stop-shop voor het zoeken en verkrijgen van informatie. Dit zal de gebruikers ertoe aanzetten om zichzelf te bedienen, waardoor personeelsuren worden uitgespaard, en zo een bijdrage leveren tot de verbetering van kwaliteit van de basisproducten van de universiteit – zijnde onderzoek en onderwijs. Verder moet de universiteit een integratieproject opstellen en uitvoeren om de bestaande digitale-bibliotheekdiensten, zoals de gemeenschappelijke catalogus, databanken, elektronische tijdschriften en SFX linking, beter op elkaar af te stellen.

Bewaring van cultureel erfgoed

UGent bezit unieke verzamelingen van boeken, munten, tekeningen, manuscripten, kaarten, medailles, papyri, affiches, enz. Die vereisen speciale bewaaromstandigheden om een geleidelijk verval tegen te gaan en bewaring voor de toekomst te verzekeren. In dit opzicht zijn de volgende acties van cruciaal belang:

- het opstellen van een plan voor de realisatie van aangepaste fysieke omstandigheden voor de bewaring van speciale verzamelingen;
- de evaluatie van de bestaande verzamelingen en de beslissing welke het meest nood hebben aan speciale zorg of behandeling.

Besluitvorming en financiering

Het voorgestelde model vereist een duidelijke verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de eenheden in het bibliotheeknetwerk. Vandaar dat er behoefte is aan een heldere besluitvormingsstructuur en dat de principes van delegatie gepaard moeten gaan met een doorzichtige financieringspolitiek. Om die reden moet UGent:

- een duidelijke besluitvormingsstructuur opzetten waarin het Bestuurscollege, de Interfacultaire Bibliotheekcommissie en de facultaire bibliotheekcommissies voor de bibliotheek betrokken zijn;
- de financiering herverdelen volgens het voorgestelde model, met gebruikmaking van onder andere een herziene verdeelsleutel.

De optimalisering van de middelen

De middelen die gespendeerd worden aan tijdschriftabbonnementen kunnen beter worden gebruikt voor:

- een onderzoek naar de lopende abonnementen: bibliotheekabbonnementen, persoonlijke abonnementen en abonnementen betaald via onderzoeksfondsen of -groepen. Op dit ogenblik hebben de faculteiten en vakgroepen meer dan 4.500 tijdschriftabbonnementen lopen. Zoals elders vermeld heeft de Centrale Bibliotheek geen weet van een groot aantal van deze.

Het gebruik van de ruimte (vierkante meters) kan worden verbeterd door:

- de faculteiten en vakgroepen adequate opslagfaciliteiten te bieden (gemeenschappelijke opslag) voor minder vaak gebruikte materialen, waardoor zij de vrijgekomen ruimte kunnen gebruiken voor andere doeleinden – onderzoek, onderwijs, kantoren en werkplaatsen voor studenten;
- te onderzoeken hoeveel boeken en oude jaargangen van tijdschriften kunnen worden afgevoerd of opgeslagen in gemeenschappelijke faciliteiten – Alfa, Beta en Gamma;
- een gemeenschappelijke afvoer- en opslagpolitiek af te spreken en schriftelijk vast te leggen;
- te zoeken naar gepaste locaties voor gemeenschappelijke opslag – Beta en Gamma.

Bevordering van de verspreiding van de onderzoeksresultaten van UGent

Om de evaluatie van onderzoek te ondersteunen, en om een betere en snellere verspreiding van onderzoeksresultaten te bereiken via een Open Archive Technologie, zou een beslissing moeten genomen worden over:

- de ontwikkeling en management van een databank met publicaties van de hele universiteit (academische bibliografie), die de hele intellectuele productie van de universiteit zou omvatten;
- het in die zin opvatten van deze databank dat ze de ruggegraat vormt van een institutionele bewaarplaats (waar volledige elektronische documenten worden opgeslagen in een archief), die een open toegang biedt aan de hele onderzoeksgemeenschap.

De marketing van de bibliotheek- en informatiediensten

Een structuur gebaseerd op samenwerking, networking en ondersteuning vraagt om een efficiënte informatiestroom tussen de verschillende partijen. Om die reden:

- zou de bibliotheekwebsite zo geherorganiseerd moeten worden dat hij de nieuwe bibliotheekstructuur recht doet;
- zou een werkbaar intranet ontwikkeld moeten worden voor het bibliotheekpersoneel (van alle bibliotheken). Dit zou een samenwerkingsproject moeten zijn van de verschillende bibliotheken onder leiding van de Centrale Bibliotheek (eenheid bibliotheekmanagement).

Een strategisch plan voor de bibliotheek- en informatiediensten aan UGent

Als specifiek onderdeel van het plan dat moet leiden tot de invoering van het nieuwe model zou het universiteitsbestuur een strategisch plan moeten opzetten voor de bibliotheek- en informatiediensten aan UGent. Dit zou moeten gebeuren binnen de achttien maanden nadat de beslissing over het nieuwe model genomen is.

Het strategisch concept zou de plannen moeten omvatten die te ontwikkelen zijn door elke faculteit binnen het kader van een algemeen plan, dat op zijn beurt uitgetekend moet worden door het bevoegde orgaan, zijnde de IFBC.

Het voorbereidende werk voor het strategisch plan zou meteen opgestart moeten worden op het niveau van de planning, de administratie en de boekhouding. Het onderzoek voor onderhevig rapport heeft onder andere aangetoond dat een consequent en uniform instrument zich opdringt voor het bijhouden van en het rapporteren over de uitgaven voor de bibliotheek- en informatiediensten.

Daarom is het nodig om:
een verplicht stelsel van boekhoudrekeningen in te voeren in het SAP-systeem waarin alle bibliotheekuitgaven worden behandeld.

DE TOEKOMST ORGANISEREN

De invoering van een nieuwe bibliotheekstructuur

Hier bespreken we wat gedaan moet worden en welke stappen moeten worden gezet om een volledig functioneel netwerk op een zo efficiënt mogelijke manier te ontwikkelen.

Gezien alle veranderingen die ermee gepaard gaan, spreekt het vanzelf dat het voorgestelde model niet in één klap ingevoerd kan worden. Een groot aantal investeringen moet worden gerealiseerd om tot een moderne bibliotheek- en informatiedienst te komen, en daarmee tot een efficiënt instrument ter ondersteuning van het onderzoek en onderwijs aan UGent.

Op basis van de ervaring in Lund en andere plaatsen stellen we voor om de invoering te spreiden over een periode van drie jaar. In het bijzonder de ontwikkeling van moderne faculteitsbibliotheken zal een bepaalde tijd vragen en veronderstelt ook het engagement van de faculteiten. Het is van belang voor de aanvaarding van het model dat de faculteiten grotendeels zelf het ritme kunnen bepalen.

Dit betekent o.a. dat de faculteiten drie jaar zullen hebben om hun bibliotheken aan te passen aan de afgesproken minimumnormen.

We geven hier een overzicht van de te nemen beslissingen. De volgorde in de lijst weerspiegelt volgens ons de orde waarin ze moeten worden genomen. Niettemin kunnen bepaalde beslissingen tegelijk worden genomen, terwijl andere in chronologische volgorde moeten blijven om de volgende beslissing mogelijk te maken.

Beslissingen met betrekking tot het nieuwe model: organisatie, financiering, verantwoordelijkheden

Het Bestuurscollege moet beslissen over de algemene principes van het nieuwe model, waaronder:

- de taken van de eenheden van de Centrale Bibliotheek (zoals aangegeven in hoofdstuk 3, pp. 35-36);
- de financieringsstructuur: welke taken en diensten zouden centraal moeten gefinancierd worden (door de universiteit op zich) en welke door de faculteiten (hoofdstuk 3, pp. 38-39);
- besluitvorming: welk orgaan beslist wat in de nieuwe bibliotheekstructuur (hoofdstuk 3, pp. 40-41);
- de minimumnormen voor faculteitsbibliotheken (hoofdstuk 3, p. 37);
- de samenstelling van de Interfacultaire Bibliotheekcommissie;
- de op te stellen instructies voor de Interfacultaire Bibliotheekcommissie (hoofdstuk 3, pp. 40-41).

De bovenstaande beslissingen zouden moeten genomen worden als eerste stappen in de invoering van het nieuwe model.

Beslissingen en acties op specifieke gebieden

Een aantal specifieke acties moeten zo snel mogelijk genomen worden. U vindt verder de belangrijkste knelpunten. Een aantal ervan werden reeds in hoofdstuk twee genoemd als aanbevelingen.

Gemeenschappelijke opslagfaciliteiten

We bevelen aan dat de Interfacultaire Bibliotheekcommissie zou beslissen tot de uitvoering van:

- een onderzoek naar de behoefte aan gemeenschappelijke opslagfaciliteiten (zoals omschreven in hoofdstuk 3, pagina 36). Dit onderzoek zou uitgevoerd moeten worden door de eenheid bibliotheekmanagement.

Centralisering en uitbouw van de administratie van tijdschriften- abonnementen.

Zoals reeds uiteengezet bestaat er geen goed overzicht over de tijdschriften-
abonnementen aan UGent.

Abonnementen worden afgesloten door de Centrale Bibliotheek namens de faculteiten en betaald uit het gemeenschappelijk budget voor aankoop. Faculteits- en vakgroepbibliotheken hebben samen meer dan 4.500 abonnementen lopen. Afhankelijk van de openingsuren van de universiteit is de toegang tot deze tijdschriften beperkt. Verder wordt nog een groot aantal abonnementen afgesloten buiten de bibliotheken, door onderzoeksgroepen enz. Toegang tot deze tijdschriften is nog meer problematisch. En dan zijn er tenslotte nog de honderden abonnementen afgesloten door individuen (professoren, onderzoekers, enz.) en betaald met onderzoeksfondsen of institutionele kredietkaarten.

Bij een groot aantal van deze abonnementen is elektronische toegang inbegrepen. Deze elektronische toegang kan geactiveerd worden voor de hele universiteit, tenminste voor die abonnementen die betaald worden door bibliotheken of met onderzoeksfondsen. Tot nu toe gebeurde dit niet altijd, wat betekent dat de universiteit geen gebruik maakt van bestaande mogelijkheden. Het leidt zelfs tot erg kostelijke en tijdrovende documentaanvragen aan bijvoorbeeld de British Library.

Verder is het wellicht mogelijk om een groot aantal persoonlijke abonnementen om te zetten in officiële bibliotheekabonnementen. Een aantal van deze tijdschriften bestaat reeds in elektronisch formaat of kan langs deze weg worden geactiveerd.

Om al deze redenen zou de Interfacultaire Bibliotheekcommissie het volgende moeten voorzien:

- een inventaris van alle tijdschriftabonnementen;
- een verplichte melding van alle nieuwe en bestaande abonnementen aan de Centrale Bibliotheek;

- de Digitale Bibliotheek zou een eenvoudig aangiftesysteem moeten voorzien;
- het personeel van de Digitale Bibliotheek centraliseert alle abonnementen. Het is de enig mogelijke manier van werken;
- het opstarten van onderhandelingen met uitgevers om te komen tot overeenkomsten over pakketten om toegang te krijgen tot een groter aantal tijdschriften; door de grotere elektronische toegang kunnen de kosten van documentlevering worden teruggebracht;
- een melding aan de houders van persoonlijke abonnementen dat hun abonnement kan worden geschrapt indien elektronische toegang reeds bestaat (dit bespaart tijd, geld, enz.).

De inventaris kan worden opgesteld door personeel van de eenheid Digitale Bibliotheek.

Digitalisering van de steekkaartencatalogus

Het is ten zeerste aanbevolen dat bestaande plannen voor het digitaliseren van de steekkaartencatalogus in de Centrale Bibliotheek zo snel mogelijk zouden worden uitgevoerd. Op die manier kan toegang op afstand worden gerealiseerd, wordt zoeken en verkrijgen van informatie eenvoudiger, maakt men het meest effectief gebruik van de bestaande collecties en laat men onderzoekers en studenten toe tijd te winnen.

Bovendien zou een onderzoek naar andere bestaande kaartencatalogi in faculteits- en vakgroepbibliotheken uitgevoerd moeten worden.

De Digitale Bibliotheek zou deze initiatieven moeten leiden, gebaseerd op beslissingen genomen door de Interfacultaire Bibliotheekcommissie en in samenspraak met de bewaarbibliotheek.

Het instandhouden van adequate fysieke omstandigheden voor bewaring

UGent bezit verscheidene verzamelingen van unieke materialen die speciale omstandigheden vragen voor hun bewaring op lange termijn.

Vandaar dat een coherent plan tot bewaring moet worden opgesteld door de bibliothecaris van de bewaarbibliotheek, en gestemd door de Interfacultaire Bibliotheekcommissie. Het moet de volgende acties omvatten:

- de evaluatie van de bestaande verzamelingen om te bepalen welke het meest nood hebben aan speciale zorg en behandeling;
- de evaluatie van de geschiktheid voor bewaring op de huidige locaties;
- het opstellen van een plan dat de juiste fysieke omstandigheden voor de bewaring van unieke materialen beschrijft en de bewaartechniek van verzamelingen.

Academische bibliografie – elektronisch publiceren – institutionele bewaarplaats

Op basis van nieuwe uitgavetechnologieën, en om zichzelf op het internet te promoten, hebben universiteiten en onderzoeksinstituten over de hele wereld zogenaamde institutionele bewaarplaatsen opgericht – het elektronisch publiceren van de universiteit. Niet lang geleden werd een akkoord bereikt over de inter-

nationale normen voor de eenvoudige uitwisseling van metadata – het zogenaamde Open Archives Metadata Harvesting Protocol.

Recentelijk werd de idee van een academische bibliografie terug leven ingeblazen in Gent. Ik beveel het Bestuurscollege aan om te beslissen dat een publicatiedatabank zou worden opgericht, die alle intellectuele output van de universiteit zou omvatten. Dit zou dan op zulk een manier moeten gebeuren, dat het tegelijk de ruggengraat zou vormen van een institutionele bewaarplaats, waarin volledige documenten worden gearchiveerd en vrij toegankelijk gemaakt.

Om wereldwijde elektronische aanwezigheid en beschikbaarheid van UGent-publicaties te realiseren, en om haar kwaliteiten in onderzoek en onderwijs te promoten en in het daglicht te plaatsen, bevelen we het Bestuurscollege aan om te beslissen de nodige fondsen vrij te maken voor:

- de ontwikkeling van de academische bibliografie, een publicatiedatabank die alle intellectuele output van de universiteit omvat;
- de integratie van een institutionele bewaarplaats in deze academische databank, waar volledige teksten kunnen worden gearchiveerd en vrij geraadpleegd door gebruikers van over de hele wereld.

Reorganisatie van de bibliotheekwebsite

In een organisatie zoals degene die wordt voorgesteld – gebaseerd op netwerking en samenwerking – moet de informatie tussen de partners vrij en constant vloeien. Dit betreft niet enkel de eindgebruikers, maar ook het personeel dat in de verschillende bibliotheken werkt. Om die reden zou de hoofdbibliothecaris moeten besluiten een projectteam aan te duiden bestaande uit vertegenwoordigers van de faculteitsbibliotheken. Hun verantwoordelijkheid zou bestaan uit:

- de evaluatie van de bestaande website en zijn verdere ontwikkeling zodat het de organisatie kan blijven weerspiegelen;
- de ontwikkeling van een echt intranet voor bibliotheekmedewerkers (alle bibliotheken). Dit zou het voorwerp moeten uitmaken van een samenwerkingsproject tussen de bibliotheken onder de leiding van de eenheid bibliotheekmanagement.

Integratie van de elektronische bibliotheekdiensten

Wat digitale bibliotheekdiensten betreft, zal een vergelijking op internationaal niveau van de bibliotheken van UGent met andere moderne academische bibliotheken in de meeste gevallen in het voordeel van Gent uitvallen.

Niettemin is het aangeraden de bestaande digitale bibliotheekdiensten beter te integreren, om de bestaande inspanningen meer te laten renderen en zo de productiviteit van student en onderzoeker nog te verhogen. Terwijl elektronische bronnen (databanken, elektronische tijdschriften enz.) toenemen in aantal en complexiteit, is het van groot belang te werken in de richting van het zoeken en verkrijgen van informatie op één station. Dit zal de gebruikers ertoe aanzetten om zichzelf te bedienen, waardoor personeelsuren worden uitgespaard, en een bijdrage wordt geleverd tot de kwaliteit van de basisproducten van de universiteit zijnde onderzoek en onderwijs.

Om die reden zou de hoofdbibliothecaris moeten beslissen over een integratieproject en het daarbij zo regelen dat de bestaande digitale bibliotheekdiensten, zoals de Union catalogus, databanken, elektronische tijdschriften en SFX linking solution, beter op elkaar worden afgestemd.

Kwaliteitscontrole, prestatiebevorderende maatregelen en personeelsopleiding

Om in staat te zijn de ontwikkeling van het nieuwe bibliotheeknetwerk te leiden en te sturen, en om de ontwikkeling van de kwaliteit en het gebruik van de bibliotheek- en informatiediensten te kunnen opvolgen, is het aanbevolen dat de eenheid bibliotheekmanagement initiatieven zou nemen gericht op kwaliteitscontrole, prestatiegerichte maatregelen en personeelsopleiding.

De ontwikkeling van het nieuwe bibliotheeknetwerk moet worden gestuurd en opgevolgd door het bibliotheekmanagementteam. Diezelfde eenheid zou ook moeten verantwoordelijk zijn voor de kwaliteitscontrole en de mate van gebruik van de bibliotheek- en informatiediensten.

Om die reden zou de Interfacultaire Bibliotheekcommissie moeten beslissen over het installeren van een systeem dat op geregelde basis de kwaliteit van de bibliotheek- en informatiediensten controleert. Dit systeem zou vragenlijsten voor regelmatige gebruikers kunnen omvatten, webstatistieken en andere prestatiegerelateerde maatregelen.

In de nieuwe structuur, waarin de faculteits- en vakgroepbibliotheken een dergelijke belangrijke rol spelen, is het van cruciaal belang dat de bibliotheekmedewerkers goed opgeleid zijn.

Om de kwalificaties en competentie van de bibliotheekmedewerkers te verhogen, zou de hoofdbibliothecaris het volgende moeten doen:

- een plan opstellen en uitvoeren waarbij kennis wordt overgedragen van personeel van de Centrale Bibliotheek op personeel van faculteits- en vakgroepbibliotheken;
- het opstellen en uitvoeren van opleiding- en ontwikkelingsprogramma's voor het hele bibliotheekpersoneel.

BASISMATERIAAL

Addenda bij het rapport

Hier hebben we de noodzakelijke achtergrondinformatie bijeengebracht: zonder dit zou een volledig rapport over de reorganisatie van de bibliotheek- en informatiediensten aan UGent niet volledig zijn. Eerst leggen we de lezer een overzicht voor van de huidige faculteitenstructuur, met inbegrip van alle ermee verbonden bibliotheken (Addendum 1). Dit wordt gevolgd door een overzicht van de deliberaties en beslissingen van zowel de Raad van Bestuur als van het Bestuurscollege (Addendum 2) en door een kopie van de (Engelstalige) overeenkomst met de universiteit van Lund (Addendum 3). Addendum 4 citeert de eerste presentatie van het reorganisatieplan aan de IFBR, terwijl Addendum 5 een samenvatting geeft van de visitatierapporten van de VLIR. In Addendum 6 geven we de vragenlijst weer die naar alle faculteiten werd gezonden voor de opmaak van een stand van zaken, terwijl we afsluiten met een lijst van namen van al wie heeft meegewerkt aan het onderzoek dat heeft geleid tot dit eindrapport (Addendum 7).

Addendum 1

De faculteitenstructuur aan UGent anno 2003, inclusief alle bibliotheken

Centrale administratie

CA00	Bestuur	
CA01	Rector	
CA02	Vice-rector	
CA03	Academisch beheerder	
CA04	Logistiek beheerder	
CA05	Secretariaat Raad van Bestuur	
CA10	Directie Onderwijsaangelegenheden	
	Bibliotheek C02	Adviescentrum voor studenten
CA20	Directie Onderzoeksangelegenheden	
	Bibliotheek BIB	Universiteitsbibliotheek
CA30	Directie Bestuurszaken	
	Bibliotheek C05	Archief Universiteit Gent
CA40	Directie Personeel en Organisatie	
CA50	Directie Financiën	
CA60	Directie Informatie- en communicatietechnologie	
	Bibliotheek C90	Academisch rekencentrum
CA70	Directie Gebouwen en Facilitair Beheer	
	Bibliotheek C11	Centrale dienst voor fysische controle ter bestrijding van de gevaren van ioniserende stralen
CA80	Directie Studentenvoorzieningen	
CA91	Interne dienst preventie en bescherming op het werk	
CA92	Dienst van de milieucoördinator	

Faculteit Letteren en Wijsbegeerte

	Bibliotheek C99	Centrum voor genderstudies
	Bibliotheek H03	Russisch instituut
LW01	Vakgroep Wijsbegeerte en moraalwetenschap	
	Bibliotheek L27	Wijsbegeerte en moraalwetenschap
LW02	Vakgroep Archeologie en oude geschiedenis van Europa	
	Bibliotheek L03	Geschiedenis van de oudheid
	Bibliotheek L08	Archeologie
	Bibliotheek L62	Klassieke archeologie en kunstwetenschappen
LW03	Vakgroep Middeleeuwse geschiedenis	
	Bibliotheek L04	Middeleeuwse geschiedenis
LW04	Vakgroep Nieuwe geschiedenis	
	Bibliotheek L06	Nieuwe geschiedenis
LW05	Vakgroep Nieuwste geschiedenis	
	Bibliotheek L09	Nieuwste geschiedenis
	Bibliotheek L23	Vakdidactiek geschiedenis
LW06	Vakgroep Latijn en Grieks	
	Bibliotheek L10	Griekse letterkunde
	Bibliotheek L11	Klassiek Latijn
	Bibliotheek L18	Algemene en vergelijkende taalwetenschap
	Bibliotheek L25	Vakdidactiek oude talen
	Bibliotheek L35	Oude en Middeleeuwse wijsbegeerte
	Bibliotheek L45	Griekse taalkunde en tekstoverlevering
	Bibliotheek L46	Nieuw Grieks
LW07	Vakgroep Frans	
	Bibliotheek L14B-L14G	Franse taalkunde en didactiek van het Frans
	Bibliotheek L14X	Franse literatuur

LW08	Vakgroep Romaanse talen (andere dan het Frans)	
	Bibliotheek L12	Postklassiek Latijn
	Bibliotheek L14D	Romaanse taalkunde
	Bibliotheek L14H	Spaanse letterkunde
	Bibliotheek L16	Italiaanse taal- en letterkunde
LW09	Vakgroep Nederlandse taalkunde	
	Bibliotheek L17	Nederlandse taalkunde
LW10	Vakgroep Nederlandse letterkunde en algemene literatuurwetenschap	
	Bib L26-L37	Literaire sociologie en vergelijkend literatuuronderzoek
	Bibliotheek L30	Nederlandse literatuurstudie
LW11	Vakgroep Engels	
	Bibliotheek L33	Engelse en Oudgermaanse taalkunde
	Bibliotheek L34	Engelse en Amerikaanse literatuur
LW12	Vakgroep Duits	
	Bibliotheek L32	Duitse letterkunde
	Bibliotheek L38	Duitse taalkunde
LW13	Vakgroep Scandinavistiek en Noord-Europakunde	
	Bibliotheek L19	Scandinavistiek
LW14	Vakgroep Talen en culturen van het Nabije Oosten en Noord-Afrika	
	Bibliotheek L88	Talen en culturen van het Nabije Oosten en Noord-Afrika
LW15	Vakgroep Talen en culturen van Zuid- en Oost-Azië	
	Bibliotheek L13	Indologie
	Bibliotheek L94	Sinologie
	Bibliotheek L94A	Japanologie
LW16	Vakgroep Slavistiek en Oost-Europakunde	
	Bibliotheek L90	Slavistiek en Oost-Europakunde
	Bibliotheek L93	Byzantinistiek
LW17	Vakgroep Kunst-, muziek- en theaterwetenschappen	
	Bibliotheek L52	Theaterwetenschappen (podiumkunsten en film)
	Bibliotheek L67A	Etnische kunst
	Bibliotheek L64	Geschiedenis van de bouwkunst en monumentenzorg
	Bibliotheek L66	Musicologie
	Bibliotheek L70	Kunstwetenschappen
LW18	Vakgroep Vergelijkende cultuurwetenschappen	
	Bib L51-L67B-L91-L99-L99A	Vergelijkende cultuurwetenschappen en Afrikaanse talen en culturen
	Bibliotheek L99B	Steunpunt intercultureel onderwijs
LW19	Vakgroep Afrikaanse talen en culturen	
	zie LW18 (Bib L51-L67B-L91-L99-L99A)	
LW20	Vakgroep Taal en communicatie	
	zie LW08 (Bib L14D)	
LW51	Decanaat	
	Besteldienst Letteren en Wijsbegeerte	
LW52	Studenadministratie	
LW54	PC knooppunt	

Faculteit Rechtsgeleerdheid

RE02	Vakgroep Grondslagen en geschiedenis van het recht
RE03	Vakgroep Burgerlijk recht
RE05	Vakgroep Economisch recht
RE06	Vakgroep Intern publiekrecht
RE07	Vakgroep Europees gemeenschapsrecht

RE08	Vakgroep Strafrecht en criminologie	
RE09	Vakgroep Sociaal recht	
RE10	Vakgroep Publiekrecht en belastingrecht	
RE11	Vakgroep Procesrecht, arbitrage en internationaal privaatrecht	
RE51	Decanaat	
RE52	Studenadministratie	
RE54	PC knooppunt	
RE55	Faculteitsbibliotheek	
	Bibliotheek R04A	Fiscaal recht
	Bibliotheek R12	Niet-Westers recht
	Bibliotheek R15	Sociaal recht
	Bibliotheek R17	Europees instituut en documentatiecentrum
	Bibliotheek R26M	Milieurecht
	Bibliotheek R50	Criminologie
	Bibliotheek RBIB	Faculteitsbibliotheek
	Bibliotheek RWET	Wetgevingsdocumentatie
RE56	Instituut voor permanente vorming	

Faculteit Wetenschappen

WE01	Vakgroep Zuivere wiskunde en computeralgebra	
WE02	Vakgroep Toegepaste wiskunde en informatica	
	Bibliotheek W20	Toegepaste wiskunde en informatica en wiskundige natuurkunde en sterrenkunde
WE03	Vakgroep Wiskundige natuurkunde en sterrenkunde	
	zie WE02 (Bib W20)	
WE04	Vakgroep Vaste-stofwetenschappen	
	Bibliotheek W08-W51	Vaste-stofwetenschappen
WE05	Vakgroep Subatomaire en stralingsfysica	
	Bibliotheek W02	Kernfysica
	Bibliotheek W10	Natuurkunde Groep II
WE06	Vakgroep Anorganische en fysische chemie	
	Bibliotheek W06	Anorganische scheikunde
	Bibliotheek W07	Fysische chemie
WE07	Vakgroep Organische chemie	
	Bibliotheek W04	Organische scheikunde
WE08	Vakgroep Analytische chemie	
	Bibliotheek W03	Analytische chemie en milieuchemie
	Bibliotheek W19	Analytische scheikunde
WE09	Vakgroep Moleculaire genetica	
	Bibliotheek W78	Genetica (plant system biology library)
	Bibliotheek W80	Plantenfysiologie
WE10	Vakgroep Biochemie, fysiologie en microbiologie	
	Bibliotheek W05	Biochemie
	Bibliotheek W74	Zoofysiologie
	Bibliotheek W83	Microbiologie
	Bibliotheek W84	Plantenbiochemie
WE11	Vakgroep Biologie	
	Bibliotheek W71	Instituut voor dierkunde
	Bibliotheek W76	Aquatische dierenecologie
	Bibliotheek W81	Plantensystematiek en plantenmorfologie
WE12	Vakgroep Geografie	
	Bibliotheek W99	Geografie
WE13	Vakgroep Geologie en bodemkunde	
	Bibliotheek W50	Geologische instituut
WE14	Vakgroep Moleculaire biologie	
	Bibliotheek W77	Moleculaire biologie

WE51	Decanaat	
WE52	Studentenadministratie	
WE53	Logistieke dienst onderwijs	
WE54	PC knooppunt	
WE55	Faculteitsbibliotheken	
	Bibliotheek WLBW	Leeszaal Biologische wetenschappen
	Bibliotheek WLIW	Leeszaal Instituut wetenschappen
WE56	Instituut voor permanente vorming	
WE61	Plantentuin	
WE62	Centrale werkplaats	
WE63	Museum voor dierkunde	
WE64	Museum voor de geschiedenis van de wetenschappen	
	Bibliotheek C04	Museum voor de geschiedenis van de wetenschappen

Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

	Bibliotheek G16	Centrum voor sportgeneeskunde
	Bibliotheek G90	UZ Directie nursing
	Bibliotheek G91	UZ Centrale apotheek
	Bibliotheek G97	Etisch comité
GE01	Vakgroep Inwendige ziekten	
	Bibliotheek G02A	Intensieve zorgen
	Bibliotheek G02B	Endocrinologie-hematologie
	Bibliotheek G02C	Gastroenterologie
	Bibliotheek G02E	Nefrologie
	Bibliotheek G02F	Pneumologie
	Bibliotheek G02G	Reumatologie
	Bibliotheek G02I	Centrum voor infectieziekten
	Bibliotheek G23	Neurologie en neuro-anatomie
	Bibliotheek G25	Polikliniek hart- en vaatziekten
	Bibliotheek G93	UZ Spoedopname
	Bibliotheek G94	UZ Intensieve zorgen
GE02	Vakgroep Pediatrie en genetica	
	Bibliotheek G12	Kinderziekten C. Hooff
	Bibliotheek G29	Medische genetica
GE03	Vakgroep Fysiotherapie en orthopedie	
	Bibliotheek G05	Fysiotherapie en orthopedie
	Bibliotheek G05B	Centrum voor locomotrische en neurologische revalidatie
GE04	Vakgroep Uro-gynaecologie	
	Bibliotheek G11	Verloskunde en vrouwenziekten
GE05	Vakgroep Anatomie, embryologie, histologie en medische fysica	
	Bibliotheek G14	Histologie
	Bibliotheek G15-G72	Anatomie en embryologie
GE06	Vakgroep Klinische biologie, microbiologie en immunologie	
	Bibliotheek G02D	Klinische biologie
	Bibliotheek G47	Bacteriologie en virologie
GE07	Vakgroep Biochemie	
	Bibliotheek G35	Biochemie
GE08	Vakgroep Fysiologie en fysiopathologie	
	Bibliotheek G18	Fysiologie en fysiopathologie
GE09	Vakgroep Farmacologie	
	Bibliotheek G40	Heymans instituut - farmacologie
GE10	Vakgroep Heelkunde	
	Bibliotheek G01	Algemene heelkunde
	Bibliotheek G27	Plastische heelkunde
	Bibliotheek G28	Neurochirurgie

GE11	Vakgroep Tandheelkunde	
GE12	Vakgroep Maatschappelijke gezondheidkunde	
	Bibliotheek G46	Maatschappelijke gezondheidkunde
GE13	Vakgroep Psychiatrie en medische psychologie	
	Bibliotheek G13	Psychiatrische kliniek
	Bibliotheek G95	Medische psychologie, fysiologische psychologie en neuropsychologie
GE14	Vakgroep Gerechtelijke geneeskunde	
	Bibliotheek G19	Gerechtelijke geneeskunde
GE15	Vakgroep Dermatologie	
	Bibliotheek G04	Huidziekten
GE16	Vakgroep Radiologie	
	Bibliotheek G20	Radiologie en medische beeldvorming
GE17	Vakgroep Radiotherapie en kerngeneeskunde	
	Bibliotheek G07	Experimentele cancerologie en nucleaire geneeskunde
GE18	Vakgroep Oogheelkunde	
	Bibliotheek G08	Bibliotheek Jules François
GE19	Vakgroep Neus-, keel- en oorheelkunde	
	Bibliotheek G09	Neus-, keel- en oorheelkunde
GE21	Vakgroep Huisartsgeneeskunde en eerstelijnsgezondheidszorg	
	Bibliotheek G92	Centrum voor huisartsopleiding
GE22	Vakgroep Pathologische anatomie	
	Bibliotheek G71	Pathologische anatomie
GE23	Vakgroep Anesthesiologie	
	Bibliotheek G26	Anesthesie
GE24	Vakgroep Revalidatiewetenschappen en kinesitherapie	
GE25	Vakgroep Bewegings- en sportwetenschappen	
	Bibliotheek G81	HILO
GE51	Decanaat	
GE52	Studentenadministratie	
GE54	PC knooppunt	
GE55	Biomedische bibliotheek	
	Bibliotheek G00	Biomedische bibliotheek
GE56	Instituut voor permanente vorming kinesitherapie	
GE61	Animalarium	
GE62	Spermabank	
GE63	Centrum voor gezonde en veilige arbeidsomstandigheden	
GE64	Centrum voor preventie en vroegtijdige opsporing van kanker	

Faculteit Toegepaste Wetenschappen

TW01	Vakgroep Architectuur en stedenbouw	
	Bibliotheek T72-T73	Architectuur en stedenbouw
TW03	Vakgroep Mechanica van stroming, warmte en verbranding	
	Bibliotheek T58	Vervoertechniek
	Bibliotheek T64	Aanwending van brandstoffen
	Bibliotheek T64A	Proefstation voor brandveiligheid
	Bibliotheek T65	Stromingstechniek
TW04	Vakgroep Mechanische constructie en productie	
	Bibliotheek T52	Laboratorium Soete voor weerstand van materialen
	Bibliotheek T55	Machines en machinebouw
	Bibliotheek T70	Mechanica van materialen en constructies
	Bibliotheek T71	Elektronenmikroskopie
	Bibliotheek T78	Scheepsbouw
TW05	Vakgroep Informatietechnologie	
	Bibliotheek T57	INTEC

TW06	Vakgroep Elektronica en informatiesystemen	
	Bibliotheek T56	Elektronica en informatiesystemen
TW07	Vakgroep Telecommunicatie en informatieverwerking	
	Bibliotheek T80	Informatica
	Bibliotheek T80A	Telecommunicatie en beeldverwerking
TW08	Vakgroep Elektrische energie, systemen en automatisering	
	Bibliotheek T61	Elektrische machines en vermogenslektronica
	Bibliotheek T67	Regeltechniek
	Bibliotheek T77	Elektrische energietechniek
	Bibliotheek W17A	Kernenergietechniek
TW10	Vakgroep Metallurgie en materiaalkunde	
	Bibliotheek T62	Siderurgie
	Bibliotheek T63	Non-ferrometallurgie
TW11	Vakgroep Textielkunde	
	Bibliotheek T59	Textielkunde
TW12	Vakgroep Chemische proceskunde en technische chemie	
	Bibliotheek T66	Technische chemie
	Bibliotheek T68	Petrochemische techniek
TW14	Vakgroep Bouwkundige constructies	
	Bibliotheek T53	Laboratorium Magnel voor gewapend beton
	Bibliotheek T75	Modelonderzoek
TW15	Vakgroep Civiele techniek	
	Bibliotheek T54	Hydraulica
	Bibliotheek T76	Werkplaats voor burgerlijke bouwkunde- werkplaats voor topografie en fotogrammetrie
	Bibliotheek T79	Grondmechanica
	Bibliotheek T99	Afdeling mobiliteit en ruimtelijke planning
TW16	Vakgroep Wiskundige analyse	
	Bibliotheek W21	Wiskunde
TW17	Vakgroep Toegepaste fysica	
	Bibliotheek W01	Natuurkunde
TW18	Vakgroep Technische bedrijfsvoering	
	Bibliotheek T50	Dienst Industrieel beheer
TW51	Decanaat	
TW52	Studentenadministratie	
TW53	Logistieke dienst onderwijs	
TW54	PC knooppunt	
TW55	Faculteitsbibliotheek	
	Bibliotheek TBBS	Faculteitsbibliotheek
TW56	Instituut voor permanente vorming	

Faculteit Economie en bedrijfskunde

EB01	Vakgroep Algemene economie	
EB02	Vakgroep Financiële economie	
EB03	Vakgroep Sociale economie	
EB05	Vakgroep Accountancy, beheerscontrole en fiscaliteit	
EB06	Vakgroep Bedrijfsfinanciering	
EB07	Vakgroep Marketing	
EB08	Vakgroep Beleidsinformatie, operationeel beheer en technologiebeleid	
EB09	Vakgroep Management en organisatie	
EB51	Decanaat	
EB52	Studentenadministratie	
EB54	PC knooppunt	
EB55	Faculteitsbibliotheek	
	Bibliotheek EBIB	Faculteitsbibliotheek Economie en bedrijfskunde

- EB56 Hoger instituut voor accountancy en fiscaliteit
 EB61 Logistieke dienst techniek en budget

Faculteit Diergeneeskunde

- DI01 Vakgroep Fysiologie, biochemie en biometrie**
 Bibliotheek D08 Veterinaire fysiologie
 Bibliotheek D12 Fysiologie
- DI02 Vakgroep Farmacologie, farmacie en toxicologie**
 Bibliotheek D15 Farmacologie en toxicologie van de huisdieren
- DI03 Vakgroep Morfologie**
 Bibliotheek D04 Morfologie
- DI04 Vakgroep Virologie, parasitologie en immunologie**
 Bibliotheek D07 Parasitologie
 Bibliotheek D11 Virologie
 Bibliotheek D19 Immunologie
- DI05 Vakgroep Pathologie, bacteriologie en pluimveeziekten**
 Bibliotheek D05 Pathologie en lijkschouwing
 Bibliotheek D06 Pluimveeziekten
 Bibliotheek D18 Bacteriologie
- DI06 Vakgroep Diergeneeskundig toezicht op eetwaren**
 Bibliotheek D09 Hygiëne en technologie van eetwaren van dierlijke oorsprong
- DI07 Vakgroep Diervoeding, dierlijke genetica, vee-uitbating en ethologie**
 Bibliotheek D10 Genetica en selectie van de huisdieren
 Bibliotheek D14 Diervoeding, bromatologie en diëet van de huisdieren
- DI08 Vakgroep Verloskunde, voortplanting en bedrijfsdiergeneeskunde**
 Bibliotheek D03 Verloskunde en voortplanting
- DI09 Vakgroep Geneeskunde en klinische biologie van de kleine huisdieren**
 Bibliotheek D01 Geneeskunde en klinische biologie van de kleine huisdieren
- DI10 Vakgroep Heelkunde en anesthesie van de huisdieren**
 Bibliotheek D02 Heelkunde van de huisdieren
- DI11 Vakgroep Medische beeldvorming van de huisdieren**
 Bibliotheek D20 Medische beeldvorming van de huisdieren
- DI12 Vakgroep Interne geneeskunde en klinische biologie van de grote huisdieren**
 Bibliotheek D13 Interne geneeskunde van de grote huisdieren
- DI51 Decanaat**
DI52 Studentenadministratie
DI54 PC knooppunt
DI55 Faculteitsbibliotheek
 Bibliotheek DLFD Faculteitsbibliotheek diergeneeskunde
- DI56 Instituut voor permanente vorming**
DI61 Werkplaats

Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen

- PP01 Vakgroep Data-analyse**
PP02 Vakgroep Experimentele psychologie
PP03 Vakgroep Pedagogiek
PP04 Vakgroep Sociale, culturele en vrijetijdsagogiek
PP05 Vakgroep Gedragstherapie en psychologische begeleiding
PP06 Vakgroep Onderwijskunde
PP07 Vakgroep Ontwikkelings- en persoonlijkheidspsychologie
PP08 Vakgroep Psychoanalyse en raadplegingspsychologie
PP09 Vakgroep Personeelsbeleid, arbeids- en organisatiepsychologie
PP10 Vakgroep Orthopedagogiek
 Bibliotheek P85 Orthopedagogiek

PP51	Decanaat	
PP52	Studentenadministratie	
PP53	Onderwijsondersteuning	
PP54	PC knooppunt	
PP55	Faculteitsbibliotheek	
	Bibliotheek PPW	Faculteitsbibliotheek Psychologie en Pedagogische Wetenschappen
PP61	Testpracticum	
PP62	Beheer gemeenschappelijke infrastructuur	

Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen

		Bibliotheek A43	Internationale cursus over voedsel en voedingswetenschappen
LA01	Vakgroep Landbouweconomie	Bibliotheek A02	Landbouweconomie
LA02	Vakgroep Plantaardige productie	Bibliotheek A06	Tropische en subtropische landbouw en etnobotanie
		Bibliotheek A20	Tuinbouwplantenteelt
		Bibliotheek A22	Landbouwplantenteelt en herbologie
LA03	Vakgroep Gewasbescherming	Bibliotheek A15	Fytofarmacie
		Bibliotheek A16	Fytopathologie
		Bibliotheek A29	Agrozoölogie
LA04	Vakgroep Bos-en waterbeheer	Bibliotheek A27	Hydraulica, hydrologie en waterbeheer
		Bibliotheek A32A	Houtbiologie en -technologie
		Bibliotheek A39	Bosbeheer en ruimtelijke informatietechnieken
		Bibliotheek A42	Bosbouw en bospolitiek
LA05	Vakgroep Landbouwtechniek	Bibliotheek A99	Landbouwtechniek
LA06	Vakgroep Biochemische en microbiële technologie	Bibliotheek A09	Microbiële ecologie en technologie
		Bibliotheek A17	Algemene en industriële microbiologie
LA07	Vakgroep Levensmiddelentechnologie en voeding	Bibliotheek A30	Technologie, chemie en microbiologie van de levensmiddelen
LA08	Vakgroep Toegepaste analytische en fysische chemie	Bibliotheek A13	Toegepaste analytische en fysische chemie
		Bibliotheek A14	Toegepaste fysicochemie en chemische technologie
LA09	Vakgroep Toegepaste ecologie en milieubiologie	Bibliotheek A32	Plantecologie
		Bibliotheek H01	Laboratorium voor milieutoxicologie en aquatische ecologie
LA10	Vakgroep Toegepaste wiskunde, biometrie en procesregeling	Bibliotheek A04	Toegepaste wiskunde en biometrie
LA11	Vakgroep Organische chemie	Bibliotheek A10	Organische scheikunde
LA12	Vakgroep Bodembeheer en bodemhygiëne	Bibliotheek A18	Bodemfysica
		Bibliotheek A19	Agrarische bodemkunde
LA13	Vakgroep Dierlijke productie	Bibliotheek A31	Veeteelt en vleestechnologie
		Bibliotheek A33	Aquacultuur
		Bibliotheek A40	Voeding, vleesteelt en vleestechnologie

LA14	Vakgroep Moleculaire biotechnologie Bibliotheek A11	Biochemie en moleculaire cytologie
LA51	Decanaat	
LA52	Studentenadministratie	
LA54	PC knooppunt	
LA55	Faculteitsbibliotheek Bibliotheek ALLW	Faculteitsbibliotheek Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen
LA61	Bio-centrum Agri-vet	

Faculteit Farmaceutische Wetenschappen

FW01	Vakgroep Geneesmiddelleer Bibliotheek F56 Bibliotheek F59 Bibliotheek F63	Algemene biochemie Farmaceutische technologie Radiofarmacie
FW02	Vakgroep Farmaceutische analyse Bibliotheek F55 Bibliotheek F61	Farmaceutische microbiologie Ontleding van geneesmiddelen
FW03	Vakgroep Bioanalyse Bibliotheek F22 Bibliotheek F57 Bibliotheek F58	Toxicologie Medische biochemie en klinische analyse Bromatologie
FW51	Decanaat	
FW52	Studentenadministratie	
FW54	PC knooppunt	
FW61	Laboratoria	

Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen

	Bibliotheek PS35	Aggregaat staats- en sociale wetenschappen
PS01	Vakgroep Communicatiewetenschappen Bibliotheek PS10	Communicatiewetenschappen
PS02	Vakgroep Bevolkingswetenschappen en sociaal-wetenschappelijke methodologie Bibliotheek PS21 Bibliotheek PSSRV	Bevolkingswetenschappen en sociaal-wetenschappelijke methodologie Steunpunt recreatief Vlaanderen
PS03	Vakgroep Politieke wetenschappen Bibliotheek PS05	Politieke wetenschappen
PS04	Vakgroep Sociologie Bibliotheek PS01	Sociologie
PS05	Vakgroep Studie van de derde wereld Bibliotheek PS23 Bibliotheek PSCDO	Studie van de derde wereld Centrum voor duurzame ontwikkeling
PS51	Decanaat	
PS52	Studentenadministratie	
PS53	Onderwijsondersteuning	
PS54	PC knooppunt	
PS56	Instituut voor permanente vorming	

Addendum 2

Een vernieuwd bibliotheekwezen voor de RUG 2000-2001

Overzicht van de beslissingen van het Bestuurscollege en de Raad van Bestuur

B.C. 13/10/2000

Aanstelling van een waarnemend hoofdbibliothecaris. Formulering van de opdracht om tegen uiterlijk 30 september 2001 een beleids- en organisatieplan uit te werken voor de uitbouw van een vernieuwd bibliotheekwezen voor de Universiteit Gent.

Fragment Overzicht BC 13/10/2000

IX. Personeelsaangelegenheden

Op voorstel van de voorzitter en met instemming van het college worden twee punten aan de agenda toegevoegd en onmiddellijk behandeld.

0.1 Aanstelling van een waarnemend hoofdbibliothecaris

Na uitvoerige bespreking van de voorgelegde nota, beslist het bestuurscollege:

- prof. Van Hooydonk met ingang van 16 oktober 2000 te ontlasten van zijn opdracht als hoofdbibliothecaris en hem als hoogleraar toe te voegen aan de faculteit Wetenschappen en administratief te hechten aan het decanaat, waarbij de betrokken 1,9 AP-punten centraal ten laste worden genomen;
- de faculteit Wetenschappen uit te nodigen om in overleg met prof. Van Hooydonk een voorstel uit te werken voor de aanpassing van zijn vakgebied en zo mogelijk ook voor de toevoeging aan een vakgroep;
- tenzij vooralsnog een andere regeling wordt uitgewerkt door de faculteit Letteren en Wijsbegeerte, prof. Van Hooydonk te behouden als titularis voor het keuzevak Bibliotheconomie en bibliografie voor het academiejaar 2000-2001;
- prof. Van Hooydonk de beschikking te geven over een bijzonder werkingskrediet van 400.000 BEF ten laste van de kas P0080;
- de decaan van de faculteit Wetenschappen te vragen zo vlug mogelijk een bureau voor prof. Van Hooydonk te zoeken binnen de lokalen van de faculteit Wetenschappen;
- dr. Sylvia Van Peteghem binnen haar huidige graad 8 vanaf 16 oktober 2000 te belasten met de opdracht van waarnemend hoofdbibliothecaris en alle daarmee samenhangende functies;
- dr. Sylvia Van Peteghem in het bijzonder te belasten met de opdracht tegen uiterlijk 30 september 2001 een beleids- en organisatieplan uit te werken voor de uitbouw van een vernieuwd bibliotheekwezen voor de Universiteit Gent. Evenwel wordt reeds in januari 2001 een tussentijds rapport verwacht waarin een aantal krachtlijnen en opties van het plan zijn weergegeven. Dit tussentijds rapport zal aan het bestuurscollege worden voorgelegd.

Bron: RUG info n. 449

RvB 14/11/2000

Mutaties van de leeszaalbedienden en catalografen van de centrale bibliotheek naar de faculteiten met ingang van 1 december 2000. Dit om de faculteiten te responsabiliseren en hen mee verantwoordelijk te maken voor hun bibliotheekwerking.

(Het betreft de uitwerking van een punt van de RvB van 9 juli 1999, waarin een ad hoc werkgroep werd samengesteld die zich boog over de problematiek rond de aanrekening van en de verantwoordelijkheid over het personeel van de CB tewerkgesteld voor de faculteiten)

Fragment Overzicht RvB 14/11/2000**I/4 ATP van de centrale bibliotheek werkzaam in de faculteiten**

Na bespreking van het voorgelegde document en mede gelet op het gunstig advies van het basisoverlegcomite gaat de raad van bestuur akkoord met:

- de in punt 3.1 en 3.2 voorgestelde nieuwe aanrekeningwijze en de voorgestelde nieuwe diensthoofden met de daarbij samenhangende mutaties van de betrokken personeelsleden met ingang van 1 december 2000 onverminderd soepele overgangsmodaliteiten af te spreken tussen de rechtstreeks betrokkenen (tabellen 1 en 2);
- de toevoeging van de betrokken punten aan de eerder aan de faculteiten toegewezen ATP-punten 2000 en 2001, met inbegrip van de verhoging van het totaal aantal ATP-punten met 0,74;
- de opdracht voor de Centrale bibliotheek en de interfacultaire bibliotheekraad om de nodige maatregelen uit te werken met het oog op de bewerkstelling en de vrijwaring van de eenheid in het bibliotheekgebeuren aan de Universiteit Gent;
- het feit dat de werkingsmiddelen voor de betrokken personeelsleden zouden ten laste vallen van de onderscheiden faculteiten, onverminderd de in punt 3 bedoelde uitwerking van mogelijke voorstellen tot centrale ondersteuning van de facultaire bibliotheekwerking en onverminderd soepele overgangsmaatregelen voor de werking voor december 2000 en voor 2001, af te spreken tussen de nieuwe diensthoofden en de waarnemend hoofdbibliothecaris.

Bron: RUG info nr. 457

B.C. 21/6/2001

Het BC kiest het gecoördineerd-gedistribueerd model, waarbinnen de digitale bibliotheek geïntegreerd is. Eens dit alles verder in concrete teksten is uitgewerkt, dient met de faculteiten bilateraal overleg gepleegd. De academisch beheerder krijgt de opdracht te onderzoeken om voor die ondersteuning een deskundige of een gespecialiseerd consultingbureau te laten aanstellen.

Fragment Overzicht B.C. 21/6/2001**1. Een vernieuwd bibliotheekwezen voor de Universiteit Gent: tussentijds rapport.**

De voorzitter beklemtoont dat het hier een tussentijds rapport betreft, dat aan het bestuurscollege wordt voorgelegd als toetsing om te vernemen of al dan niet in een bepaalde richting mag worden verdergewerkt.

Een ZAP-lid, tevens lid van de werkgroep die werd opgericht om de waarnemend hoofdbibliothecaris bij te staan, geeft verdere toelichting. Het rapport is moeilijk tot stand gekomen en de veranderingen zullen tijd vergen. Nu wordt in de verschillende faculteiten hybride gewerkt, al of niet sterk gebonden met de Centrale bibliotheek. Er worden in de nota een aantal principes naar voor gebracht met de vraag of het bestuur daar kan achter staan.

Een ander ZAP-lid meent dat de inhoud van het rapport onvoldoende is uitgewerkt en onvoldoende informatie verstrekt. Hij is van oordeel dat de visie van de faculteiten diende gevraagd te worden over de rol en de doelstellingen van de faculteitsbibliotheken en ook over de rol van de vakgroepbibliotheken, die belangrijk zijn voor het onderzoek.

Er wordt verder opgemerkt dat er in de vakgroepbibliotheken veel dubbele abonnementen bestaan en dat die bibliotheken weinig toegankelijk zijn. Een centralisatie op bepaalde vlakken is zeker nodig, onder meer inzake het opstellen van een gemeenschappelijke catalogus, gemeenschappelijke aankoop van tijdschriften, inzicht in het gebruik van de middelen, ... Men moet komen tot meer eenheid in het beleid. Wat beoogd wordt is een organisatorisch model, geen fysisch model.

Dat men reeds elders is gaan kijken naar organisatie modellen is positief, maar de nota is op vele punten vaag. Dat geldt ook voor de ideeën rond de digitale bibliotheek. De nota moet verder worden uitgewerkt. Het is pas met meer concrete nota's dat overleg met de faculteiten kan gebeuren.

De voorzitter vat de concrete conclusies van de bespreking samen. Het bestuurscollege moet een keuze maken tussen de voorgestelde modellen om dat bepaalde model verder te laten uitwerken. Hij meent dat het gecoördineerd-gedistribueerd model aangewezen is, waarbinnen de digitale bibliotheek geïntegreerd is. Eens dit alles verder in concrete teksten is uitgewerkt, dient met de faculteiten bilateraal overleg gepleegd.

Het bestuurscollege sluit zich daarbij aan en dringt aan op vooruitgang. Teneinde het proces te bespoedigen, oordeelt het college dat ondersteuning zal nodig zijn. De Centrale bibliotheek moet daar de nodige middelen voor over hebben en de academisch beheerder krijgt de opdracht te onderzoeken om voor die ondersteuning een deskundige of een gespecialiseerd consultingbureau te laten aanstellen.

Tussentijds rapport dat op het BC van 21/6/2001 werd besproken

Bestuurscollege 21.06.2001

I.2. Een vernieuwd bibliotheekwezen voor de Universiteit Gent: tussentijds rapport

Inleiding

Naar aanleiding van de aanstelling van een waarnemend hoofdbibliothecaris gaf het Bestuurscollege van 13 oktober 2000 de opdracht om uiterlijk tegen 30 september 2001 een beleids- en organisatieplan uit te werken voor een vernieuwd bibliotheekwezen aan de RUG. Om de waarnemend hoofdbibliothecaris daarin bij te staan, werd – op initiatief van de academisch beheerder – een werkgroep samengesteld¹ die het voorliggende tussentijdse rapport heeft voorbereid. Het rapport haalt de huidige knelpunten aan, schetst mogelijke organisatiemodellen voor de universiteitsbibliotheek, bespreekt de plaats van de digitale bibliotheek in het geheel en doet een voorstel voor een herstructurering.

Huidige situatie

De geschiedenis van de Gentse Universiteitsbibliotheek gaat terug tot 1797. Tijdens de Franse Revolutie werden boeken en manuscripten uit de geconfisqueerde kloosters en abdijen samengebracht in de Baudeloo-abdij, als basis voor de bibliotheek van een middelbare school. In 1804 werd het een stadsbibliotheek en in 1818 werd de collectie door koning Willem I overgedragen aan de één jaar oude Rijksuniversiteit. De historische collectie is uniek en vormt vandaag één van de sterke pijlers van de bibliotheek. De unieke positie binnen Vlaanderen heeft twee oorzaken; enerzijds verloor de universiteitsbibliotheek van Leuven een groot deel van haar waardevolle werken door zware branden tijdens de twee wereldoorlogen, anderzijds zijn de andere Vlaamse universiteitsbibliotheeken veel jonger en hebben ze nooit een dergelijke collectie beoogd.

Legde men in Gent in de 19de eeuw vooral de nadruk op de uitbouw van de historische collecties, dan kwam er na de Eerste Wereldoorlog een totaal andere koers. Voortaan werd een wetenschappelijk gefundeerd aanwinstenbeleid gevoerd waarbij de ondersteuning van onderzoek en onderwijs binnen de eigen instelling centraal stond. Door de groei van de universiteit en de geografische spreiding van de gebouwen ontstonden naast de Centrale Bibliotheek honderden vakgroepbibliotheeken verspreid over de hele stad. Vanaf de jaren '60 beheerde de Centrale Bibliotheek enkele zogenaamde 'leeszalen' in de faculteiten, opgericht om de collecties fysisch dichterbij de gebruiker te brengen.

De laatste jaren zijn een reeks gedecentraliseerde initiatieven genomen en dat resulteerde in een aantal relatief autonoom functionerende faculteitsbibliotheeken. Het initiatief daarvoor kwam vooral van de faculteiten zelf. In de faculteiten Rechtsgeleerdheid, Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen, Farmaceutische Wetenschappen², Economie en Bedrijfskunde en Psychologie en Pedagogische Wetenschappen bestaan momenteel reeds uitgebouwde faculteitsbibliotheeken.

1. Samenstelling: Bert Hoogewijs, Sylvia Van Peteghem (wdn. hoofdbibliothecaris), Geert De Soete, Koen Goethals, Lucie Zabeau-Van der Verren; samengekomen op 8/2/2001, 14/2/2001, 12/4/2001, 21/5/2001, 28/5/2001.

2. De faculteiten Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen en Farmaceutische Wetenschappen beheren samen de Biomedische Bibliotheek.

In de faculteiten Letteren en Wijsbegeerte en Wetenschappen wordt voorbereidend werk gedaan en in de faculteiten Diergeneeskunde, Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen en Toegepaste Wetenschappen blijft het streven naar samenvoegen van bibliotheken (voorlopig?) uit. De faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen koos voor het behoud van vakgroepbibliotheken, ondanks het aandringen van de Raad van Bestuur om een faculteitsbibliotheek op te richten.

Eind de jaren negentig deed de RUG twee grote financiële investeringen die het bibliotheekwezen van de universiteit een extra stimulans gaven. Enerzijds kocht ze in 1996 het geïntegreerd bibliotheekstelsel ALEPH aan, waardoor de bibliotheek de allereerste gebruiker (en meteen ook testsite) werd van de inmiddels wereldwijd verspreide ALEPH 500-versie. Anderzijds was Gent de eerste Belgische universiteit die het Web of Science (WOS) aankocht³ en ter beschikking stelde van de hele universitaire gemeenschap.

De inzet van de faculteiten op het gebied van financiële en personele middelen voor de facultaire bibliotheekwerking verschilt sterk van faculteit tot faculteit, wat trouwens af te lezen is in onderstaande tabel. Slechts in vijf faculteiten kan men bij de kredietverdeling voor 2001 een duidelijk bibliotheekbudget terug vinden. Uiteraard wordt daaraan – door de aankoop van boeken en tijdschriften in de vakgroepen – per faculteit een aanzienlijk bedrag toegevoegd⁴. Bij deze tabel dient ook opgemerkt dat 66.000.000 BEF van het werkingskrediet van de Centrale Bibliotheek door middel van een verdeelsleutel aan de faculteiten wordt toegekend voor de centrale aankoop van boeken, tijdschriften en databanken. Wat de personele middelen betreft, dient ook vermeld dat vrij recent (1.12.2000) de catalografen en leeszaalbedienden die reeds uitsluitend voor de faculteiten werkten, maar die behoorden tot het personeel van de Centrale Bibliotheek, toegewezen werden aan die faculteiten. De corresponderende ATP-punten werden aan die faculteiten toegevoegd. Met deze overdracht werd

	Personeel (FTE) 2001	Werkingsmiddelen Centrale Bibliotheek 2001	Facultaire werkingsmiddelen begroot voor faculteitsbibliotheek 2001	Totaal werkingsmiddelen faculteit 2001	Werkingsmiddelen begroot voor faculteitsbibliotheek t.o.v. totale werkingsmiddelen faculteit
CB	46	78.381.000 BEF			
LW	3		-		
RE	8		13.762.193 BEF	30.398.061 BEF	45%
WE	4		-		
GE	2,5		1.500.000 BEF	61.618.425 BEF	2%
FW	1,5		250.000 BEF	13.422.144 BEF	2%
TW	1,5		-		
EB	5		2.495.000 BEF	13.898.827 BEF	18%
DI	1,5		-		
PP	3		3.677.206 BEF	35.057.049 BEF	10%
LA	2		-		
PS	1		-		

3. WOS wordt momenteel door de Vlaamse overheid gefinancierd.

4. Volgens de gegevens van de Financiële Dienst spendeerde de RUG in 2000 in totaal 179.543.947 BEF aan boeken, tijdschriften en databanken.

een gelijke behandeling nagestreefd ten opzichte van de faculteiten die reeds langer hun eigen ATP-punten aanspreken voor de inschakeling van bibliotheekpersoneel. De toewijzing van de faculteitsbibliothecaris van de Biomedische Wetenschappen aan de faculteiten Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen en Farmaceutische Wetenschappen dient nog verder besproken te worden.

Sterktes en knelpunten

De Centrale Bibliotheek en de faculteits- en vakgroepbibliotheken werken momenteel absoluut niet uniform maar wel complementair, elk met eigen sterktes en zwaktes.

Sterktes

De Centrale Bibliotheek neemt in het hele bibliotheekgebeuren binnen de universiteit en binnen de nationale en internationale bibliotheekwereld een belangrijke plaats in door:

- het bezit van haar unieke historische collecties;
- de professionaliteit op het gebied van bibliotheekautomatisering en bibliotheekmanagement. De Centrale Bibliotheek beheert het ALEPH-bibliotheekstelsel. ALEPH is een geïntegreerd bibliotheekstelsel dat door de hele universiteit kan gebruikt worden voor catalogografie, voor de aankoop van boeken en tijdschriften en voor geautomatiseerde bruikleen. De intensieve opleidingen voor het gebruik van dit stelsel en een voortdurende kwaliteitscontrole van de catalogus wordt door de Centrale Bibliotheek uitgevoerd. De bibliotheekwebsite (waarin ondermeer de ALEPH-catalogus aangeboden wordt) verleent de RUG-gebruiker toegang tot honderden elektronische tijdschriften en databanken en een in de bibliotheek zelf ontwikkelde linking service (SFX) tussen de verschillende elektronische bronnen.

Het bestaan van faculteits- en vakgroepbibliotheken heeft een aantal uitgesproken voordelen, namelijk het fysisch en inhoudelijk dicht bij de gebruikers staan, omdat de boeken opgesteld zijn in de eigen diensten en de gebruikers zelf de collectievorming bepalen. Bovendien zijn nieuwe aankopen snel beschikbaar.

Knelpunten

De huidige complexe bibliotheekstructuur heeft evenwel een aantal negatieve aspecten. Volgende knelpunten kunnen gedefinieerd worden:

het ontbreken van een duidelijk en uniform beleid:

de rol van de Centrale Bibliotheek en de faculteitsbibliotheken is onvoldoende afgelijnd. De opdracht naar onderzoek en onderwijs en mogelijke dienstverlening naar externe bezoekers is niet gedefinieerd. Door het ontbreken van een duidelijke strategie varen de huidige faculteitsbibliotheken een onafhankelijke koers;

geen zicht op de inzet van financiële en personele middelen:

er is weinig transparantie in het gebruik van de financiële middelen en weinig zicht op het totale bibliotheekbudget;

beperkte dienstverlening naar gebruikers:

door het versnipperd beleid wordt geen optimale dienstverlening verzekerd. Dit uit zich ondermeer in beperkte en niet uniforme openingsuren en een moeilijke toegankelijkheid van veel collecties;

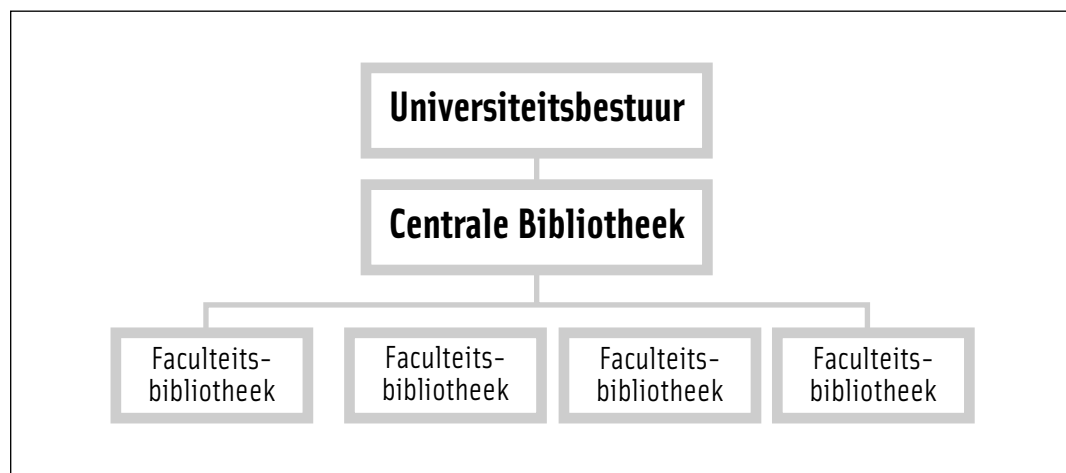
beperkte elektronische dienstverlening:

het Web of Science wordt los van de Centrale Bibliotheek door het Academisch Rekencentrum beheerd. Dit bemoeilijkt onder andere het linken (SFX) van het Web of Science met elektronische tijdschriften en andere databanken. Binnen de RUG lopen bovendien veel individuele abonnementen op tijdschriften, het coördineren van deze abonnementen zou (in sommige gevallen) eventueel kunnen leiden tot één centraal abonnement en een elektronische toegang voor de hele RUG.

Enkele prototypische modellen voor het universitair bibliotheekwezen

Om te komen tot een betere bibliotheekwerking in de RUG werd vanuit de Centrale Bibliotheek gezocht naar bruikbare modellen in binnen- en buitenland. Er werden twee prototypes geselecteerd, die hierna besproken worden, telkens getoetst aan de specifieke situatie van de RUG. Algemeen kunnen op basis van de organisatiestructuur (centrale bibliotheek en/of decentrale bibliotheken zoals faculteitsbibliotheken⁵, vakgebiedsbibliotheken en departementsbibliotheken), taakverdeling en de allocatie van personele en financiële middelen (centraal of decentraal) de volgende modellen onderscheiden worden:

- gecentraliseerd model
- gecoördineerd-gedistribueerd model

Gecentraliseerd model***Organisatiestructuur***

In een gecentraliseerd model wordt het bibliotheekwezen aangestuurd vanuit een centrale bibliotheek. De faculteitsbibliotheken staan hiërarchisch en functioneel onder een centrale bibliotheek.

Taakverdeling en personele middelen

Kenmerkend voor deze organisatiestructuur is dat het bibliotheekbeleid wordt voorbereid en uitgevoerd door een centrale bibliotheek. Aan het hoofd van die

5. In deze tekst wordt de term faculteitsbibliotheek gebruikt als een generieke term, ook grote departementsbibliotheken kunnen hiermee bedoeld worden.

bibliotheek staat een hoofdbibliothecaris, die samenwerkt met de verantwoordelijken voor automatisering, acquisitie, catalografie en bruikleen. Aan het hoofd van een faculteitsbibliotheek staat een faculteitsbibliothecaris die hiërarchisch afhangt van de hoofdbibliothecaris. Alle bibliotheektechnische functies zoals catalografie, acquisitie, bibliotheekautomatisering en interbibliothecaire bruikleen behoren tot de bevoegdheid van de centrale bibliotheek. De faculteitsbibliotheek coördineert de aankoop suggesties vanuit de faculteit en zorgt voor de decentrale publieke dienstverlening.

Financiële middelen

Typend voor dit model is dat nagenoeg het volledige bibliotheekbudget toegewezen wordt aan de centrale bibliotheek, die dit eventueel gedeeltelijk, al of niet volgens een overeengekomen verdeelsleutel, toekent aan de faculteitsbibliotheken.

Voorbeeld: Technische Universiteit Eindhoven

De Technische Universiteit Eindhoven telt 6.000 studenten en heeft een beperkt aantal opleidingen binnen de beta-wetenschappen. Alles bevindt zich op één campus. Aan het hoofd van de bibliotheek staat een hoofdbibliothecaris en twee adjuncten. Het bibliotheektechnisch personeel staat in voor catalografie, acquisitie, bruikleen en automatisering. De publieksfuncties (infobalie en leeszaal) worden uitgeoefend door bibliotheekassistenten en leeszaalbedienden. De faculteiten beslissen wat aangekocht wordt en de centrale bibliotheek voert de bestelling uit en kiest de leverancier. Aanwinsten worden in de centrale bibliotheek catalografisch afgewerkt, boekhoudkundig in orde gebracht en doorgestuurd naar de faculteitsbibliotheek. Eindhoven heeft één centraal budget met een (qua oorsprong niet meer te achterhalen) verdeelsleutel. Elke faculteit krijgt proportioneel evenveel tijdschrifttitels (een bepaald percentage van wat er op de markt beschikbaar is) en evenveel geld voor boeken. In de nabije toekomst wil men nog meer centraliseren, waarbij men het ruimtelijk samensmelten van de huidige 7 faculteitsbibliotheken plant.

Vergelijking met de RUG

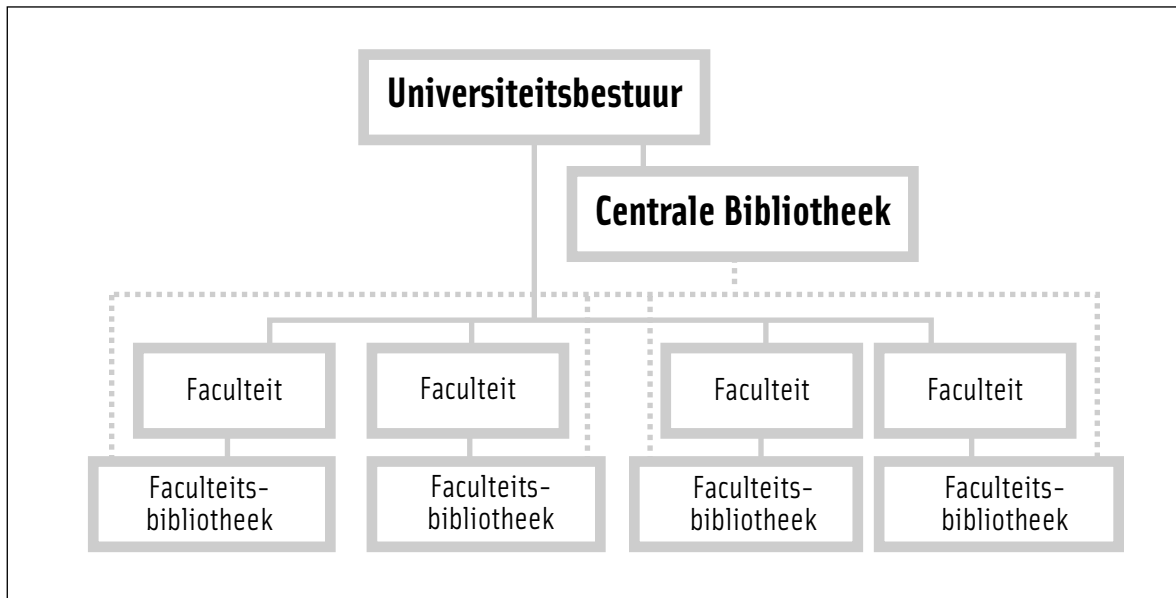
Tot het eind van de jaren '80 kwam de RUG-universiteitsbibliotheek sterk overeen met dit model, wanneer abstractie gemaakt wordt van de seminarie- en dienstenbibliotheken. De beleidsvoorbereiding en –uitvoering gebeurde door de Centrale Bibliotheek, die eigen leeszalen in de faculteiten beheerde. Een wetenschappelijke bibliothecaris uit de Centrale Bibliotheek functioneerde als aanspreekpunt voor de faculteit, sommige wetenschappelijke bibliothecarissen waren verantwoordelijk voor meer dan één faculteit. Het bibliotheek-technisch personeel (automatisering, acquisitie en catalografie) en de leeszaalbedienden waren functioneel en hiërarchisch afhankelijk van de hoofdbibliothecaris van de Centrale Bibliotheek.

Evaluatie

Het voordeel van een dergelijke structuur is dat er één verantwoordelijke is voor het beleid en er een goed zicht is op de financiële en personele middelen. Probleem is evenwel dat het daarbij niet evident is dat elke faculteit haar rechtmatig aandeel

krijgt van deze middelen. Bovendien zijn in dit model de faculteiten minder geresponsabiliseerd en gebeurt de collectievorming ver van de gebruiker.

Gecoördineerd-gedistribueerd model

Organisatiestructuur

Dit model bestaat uit een centrale bibliotheek en een bibliotheek per faculteit of per groep faculteiten. De faculteitsbibliotheken zijn hiërarchisch afhankelijk van de faculteiten, maar worden functioneel mede aangestuurd door een centrale bibliotheek.

Taakverdeling en personele middelen

Het beleid wordt voorbereid door de centrale bibliotheek in overleg met de faculteiten, dit alles binnen de krijtlijnen uitgezet door het universiteitsbestuur. De centrale bibliotheek staat in voor en waakt over de uitvoering van dit beleid. De faculteitsbibliotheek is een facultaire logistieke dienst die onder de volledige verantwoordelijkheid valt van de faculteit. De faculteiten zijn zelf verantwoordelijk voor de inhoud van hun bibliotheek. Acquisitie, catalografie en bruikleen worden uitgevoerd door de faculteit en moeten steeds gebeuren volgens de normen en standaarden vastgelegd door de centrale bibliotheek.

Financiële middelen

In principe is in dit model een dubbele stroom van financiële middelen mogelijk. Een eerste stroom via de centrale bibliotheek die, volgens een overeengekomen verdeelsleutel, middelen aan de faculteiten toekent, een tweede vanuit de faculteiten zelf.

Voorbeelden: Utrecht, Leuven, Maastricht

Bij dit model worden twee universiteitsbibliotheken besproken (Utrecht en Leuven) die reeds grotendeels evolueerden van een sterk gedecentraliseerd naar een gecoördineerd-gedistribueerd model. De derde bibliotheek die aan bod komt (Maastricht) heeft vanaf haar ontstaan gekozen voor deze structuur.

Universiteit Utrecht

De Universiteit Utrecht telt 21.000 studenten. Er is één centrale bibliotheek en 7 zogenaamde vakgebiedsbibliotheken (verspreid over de stad) die voor de faculteiten werken (5 werken er voor 1 faculteit, 1 voor 4 faculteiten, 1 voor 5 faculteiten). Er is overleg tussen de hoofdbibliothecaris en de hoofden van de vakgebiedsbibliotheken om het collectief beleid te bepalen. De vakgebiedsbibliotheken die voor 1 faculteit werken, zijn verantwoording verschuldigd aan de decaan van de faculteit; de vakgebiedsbibliotheken die voor meer dan 1 faculteit werken, vallen onder de hoofdbibliothecaris. De centrale bibliotheek verleent diensten aan de vakgebiedsbibliotheken en beheert de centrale collecties, met name de bijzondere collecties en het collectieve depotbezit. De bibliotheektechnische diensten (acquisitie, catalografie, automatisering, centrale publieksdiensten, expertise op gebied van conservering) worden gecoördineerd in de Centrale Bibliotheek. De publieksdiensten (infodesk en bruikleen) bevinden zich in de vakgebiedsbibliotheken.

De Centrale Bibliotheek wordt rechtstreeks door de universiteit gefinancierd, de vakgebiedsbibliotheken door de faculteiten. Het aankoopbeleid wordt zowel financieel als inhoudelijk bepaald door de betrokken faculteit. De Centrale Bibliotheek heeft een beperkt budget, met name voor bijzondere collecties en referentie-materiaal. Onderhandelingen van faculteitsoverkoepelend belang, zoals bij campus-licenties, worden aangestuurd vanuit de Centrale Bibliotheek.

K.U.Leuven

De K.U.Leuven telt 26.000 studenten. Sedert de jaren '70 werd gekozen voor een combinatie van een semi-centrale organisatie voor de bibliotheektechnische onderbouw (acquisitie, catalografie, bruikleen) en een decentrale werking van de publieksdiensten op facultair niveau. Er is 1 centrale bibliotheek en 5 campusbibliotheken, waarvan verschillende faculteitsbibliotheken deel uitmaken. Er is 1 bibliotheek per faculteit, met uitzondering van de exacte wetenschappen waar 1 bibliotheek per vakgroep is. Het algemeen bibliotheekbeleid wordt bepaald door het universiteitsbestuur. De hoofdbibliothecaris bereidt het beleid voor in overleg met de campusbibliothecarissen en zorgt voor de uitvoering ervan. Het beleid van de campussen moet aansluiten bij het algemeen bibliotheekbeleid, de campusbibliotheek coördineert de faculteitsbibliotheken binnen de campus. De Centrale Bibliotheek heeft een coördinerende functie (acquisitie, catalografie, automatisering en bruikleen) en een welomschreven collectiebeleid (algemene referentie, boeken over K.U.Leuven of regio). De faculteiten en departementen kopen alle gespecialiseerde literatuur. Iedere discipline draagt de verantwoordelijkheid voor het eigen budget. Elke campus heeft een eigen structuur en bepaalt zelf het personeelskader, het budget enz. Faculteiten die deel uitmaken van een campus zijn verantwoordelijk voor de begroting: lokalen, personeel, uitrusting, werkingskosten.

Universiteit Maastricht

De Universiteit Maastricht telt 13.000 studenten. De universiteit en de bibliotheek werden opgericht in 1976, er zijn twee campussen en in totaal zeven faculteiten.

Het beleid wordt voorbereid door de hoofdbibliothecaris en twee adjuncten (één per campus), die strikte standaardregels bepalen, al dan niet in overleg met de faculteiten. De bibliotheek heeft een contractuele relatie met de faculteit. D.w.z. dat de bibliotheektechnische diensten (acquisitie, catalografie, bruikleen) gebeuren binnen de centrale bibliotheek in opdracht van de faculteitsbibliotheken, die ervoor betalen. Alle bibliotheekdiensten zijn opgesomd in een productcatalogus waarin zowel openingsuren, jobstudenten, interbibliothecaire bruikleen, consultancy, lezersinstructies, acquisitie, catalografie enz. opgenomen zijn. De centrale bibliotheek levert enkele vaste structurele diensten (op het gebied van bibliotheek- en informatiemanagement) aan de faculteits- of clusterbibliotheken die daarvoor betalen. Bijkomende diensten (digitaliseren van bepaalde collecties, speciale catalogi ...) worden slechts gerealiseerd na een 'contract' en eventuele financiering door de faculteit. Door deze bedrijfsmatige aanpak krijgt elke gebruiker binnen de Universiteit Maastricht dezelfde service aangeboden, namelijk dezelfde openingsuren, dezelfde sterkte van collectie, dezelfde prijzen, dezelfde gebruikersinstructies enz.

Vergelijking met de RUG

Dit model is reeds ten dele terug te vinden aan de RUG. Enkele van de vroegere 'leeszalen' groeiden immers uit tot faculteitsbibliotheken met personeel dat ressorteert onder de faculteiten (Economie en Bedrijfskunde, Rechtsgeleerdheid). De faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen richtte een eigen faculteitsbibliotheek op. De financiering van die bibliotheken op facultair niveau gebeurt deels vanuit een centraal budget (op basis van een verdeelsleutel) deels vanuit eigen financiering.

Evaluatie

Het voordeel van dit model is dat faculteiten inhoudelijk verantwoordelijk zijn voor de collectie en dat extra facultaire middelen op een geïntegreerde manier kunnen ingezet worden. De faculteiten worden op die manier geresponsabiliseerd.

Het model houdt evenwel ook een dubbel risico in als de faculteit haar bibliotheek verwaarloost of als ze de afgesproken spelregels niet volgt en een eigen koers zou varen.

De plaats van de digitale bibliotheek

Niettegenstaande onze informatiemaatschappij een duidelijke evolutie kent naar een zuiver digitale bibliotheek, zullen we jarenlang geconfronteerd blijven met een hybride toestand, waarin de elektronische bibliotheek en de bestaande papieren collecties naast elkaar blijven bestaan. Het bewaren van het historisch patrimonium blijft immers een belangrijke opdracht van de Universiteitsbibliotheek, waarmee ook in de toekomst rekening moet gehouden worden. De verdere uitbouw van de digitale bibliotheek zal vooral in de richting gaan van het elektronisch archiveren en van het digitaliseren van zowel steekkaarten als van een selectie van de eigen collecties. De vraag blijft natuurlijk of digitale bestanden in de toekomst leesbaar zullen blijven en of het de uitgevers of de bibliotheken zullen zijn die deze bestanden blijven bewaren. Het spreekt voor zich dat een sterke wisselwerking tussen de papieren en de elektronische bibliotheek nog jaren nodig zal zijn en

wellicht ook nooit zal verdwijnen. Binnen dit hele bibliotheekgebeuren kan de digitale bibliotheek een autonome of een sterk geïntegreerde plaats innemen.

Autonome digitale bibliotheek

Een autonome digitale bibliotheek staat in belangrijke mate los van de traditionele bibliotheek. In principe kan men in een dergelijke organisatie een centrale digitale bibliotheek naast een centrale traditionele bibliotheek en faculteitsbibliotheken hebben. Een tweede mogelijkheid is een centrale digitale bibliotheek en autonome faculteitsbibliotheken. In dit laatste geval is er geen centrale aansturing wat de traditionele bibliotheekwerking betreft. Een voorbeeld daarvan is te vinden in de University of California. Naast 9 onafhankelijke bibliotheken werd daar in 1998 een tiende zuiver digitale bibliotheek opgericht. De California Digital Library (CDL) is een aparte entiteit die een gezamenlijke inspanning van alle universiteitscampussen vertegenwoordigt en die een extra dienst vormt voor de bestaande universiteitsbibliotheek. De CDL levert informatie aan de gebruikers en is tevens een belangrijk testbed voor onderzoek. De CDL zorgt voor elektronische toegang, licenties en aankoop van digitale bronnen, digitale archivering van papieren bronnen, standaarden voor consultatie, gebruikerstraining, on-line publishing, samenwerkingsverbanden. De financiering van CDL gebeurt door de faculteiten.

Geïntegreerde digitale bibliotheek

Een geïntegreerde digitale bibliotheek is volledig verweven met het traditionele bibliotheekgebeuren. Een dergelijk voorbeeld is te vinden aan de RUG waar het grootste deel van de elektronische bibliotheek door de dienst automatisering van de Centrale Bibliotheek wordt beheerd. Daarbij is er een nauwe samenwerking met de dienst acquisitie en catalografie. Elektronische tijdschriften en databanken worden hoofdzakelijk centraal aangekocht, de licenties worden centraal opgevolgd en de toegang wordt aangeboden via de bibliotheekwebsite. Momenteel is van een volledige centralisatie van de digitale bibliotheek evenwel geen sprake want, zoals reeds gezegd, wordt het Web of Science beheerd door het Academisch Rekencentrum en lopen er tientallen individuele elektronische abonnementen binnen de RUG.

Evaluatie

Uiteraard krijgen binnen een zuiver digitale bibliotheek de nieuwe technologische ontwikkelingen alle aandacht, maar het is veel moeilijker om een geïntegreerd beleid te voeren. Bovendien bestaat het risico dat de aandacht voor de unieke historische collecties fel verzwakt.

Voorstel voor een vernieuwd bibliotheekwezen aan de RUG

Om een innovatief, efficiënt en effectief bibliotheekbeleid voor de Universiteit Gent te realiseren stelt de werkgroep het gecoördineerd-gedistribueerd model als uitgangspunt voor, waarbinnen de digitale bibliotheek geïntegreerd wordt. De werkgroep is van mening dat dit model een kans op slagen heeft mits aan een aantal randvoorwaarden voldaan wordt, namelijk:

- een duidelijk engagement van het universiteitsbestuur, de faculteiten en de vakgroepen. De uitbouw van een goed gestructureerde faculteitsbibliotheek

moet van de faculteiten prioriteit krijgen. Tevens moet het universiteitsbestuur bereid zijn om de faculteiten bij te sturen als die zich niet aan de afspraken houden;

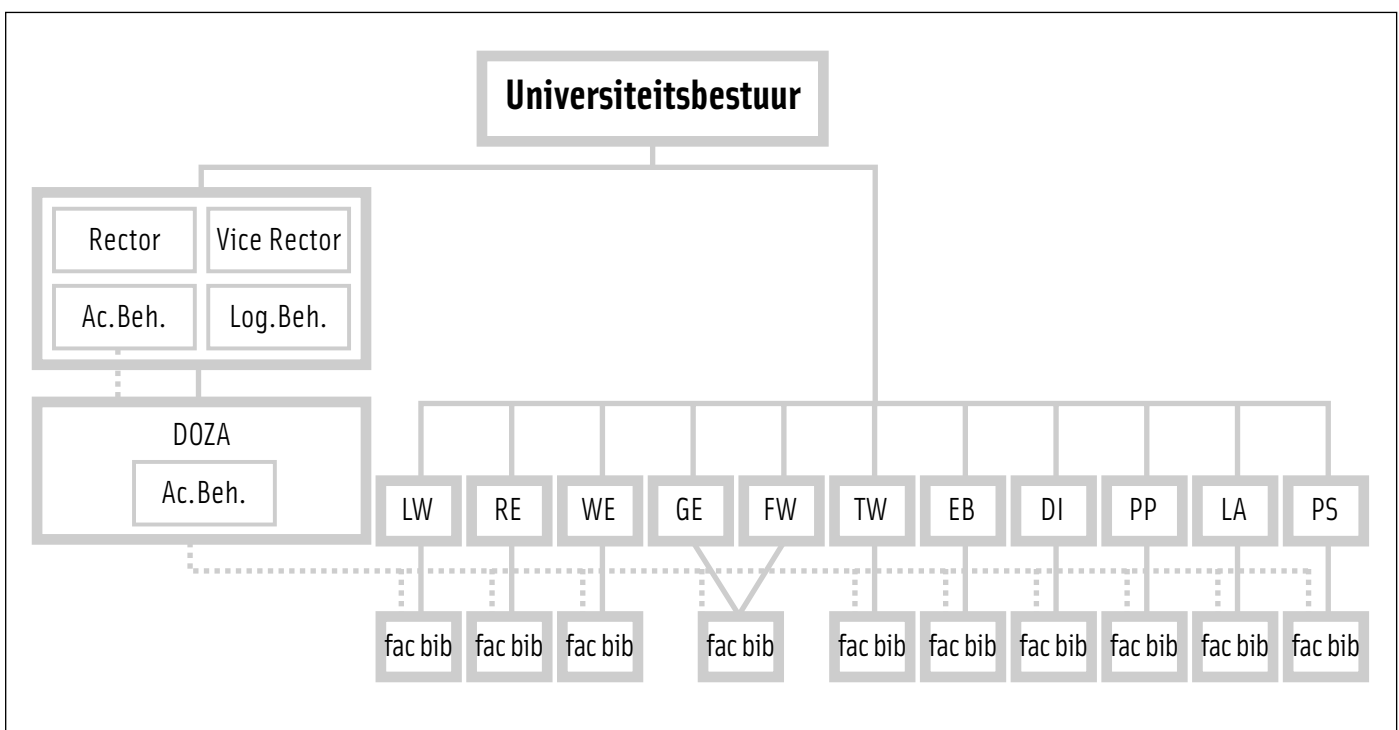
- een goede overlegstructuur tussen de Centrale Bibliotheek en de faculteiten met een directe link naar het universiteitsbestuur;

- een duidelijke afbakening van bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Dit impliceert goede werkafspraken, een uniforme werkwijze, afspraken over collectievorming en een consequente toepassing van regels en procedures.

Centraal dient een voortdurende kwaliteitscontrole voorop te staan.

Binnen het voorgesteld model zou het organigram (aansluitend op het STeR-project) voor de RUG de volgende vorm kunnen aannemen.

Voorstel van beslissing

Aan het Bestuurscollege wordt een bespreking gevraagd van de voorliggende nota.

Indien het Bestuurscollege akkoord kan gaan met het principe van het gecoördineerd-gedistribueerd model waarbinnen de digitale bibliotheek geïntegreerd is, wordt gevraagd aan de waarnemend hoofdbibliothecaris de opdracht te geven dit model verder uit te werken tegen 30 september 2001, resulterend in een rapport waarin mogelijke scenario's voor implementatie en een bijhorende tijdsplanning opgenomen zijn.

B.C. 26/10/2001

Het BC gaat akkoord met de verdere onderhandelingen met Lars Bjørnshauge met het oog op een samenwerkingsovereenkomst met de universiteit van Lund. Het BC wenst ook zo vlug mogelijk een nieuwe hoofdbibliothecaris aan te stellen, die samen met de expert, na de gunning van de consultancyopdracht, in overleg met de directeur Onderzoeksangelegenheden, de academisch beheerder en de Interfacultaire bibliotheekraad het vernieuwingsproces realiseert. De directeur Onderzoeksangelegenheden vervult hierbij de rol van projectleider.

Fragment Overzicht B.C. 26/10/2001**2. Het vernieuwd bibliotheekwezen voor de Universiteit Gent: consultancy**

De voorzitter licht de werkzaamheden toe inzake de voorstellen om een deskundige of een gespecialiseerd consultancybureau aan te stellen.

Om het proces te bespoedigen heeft de academisch beheerder in opdracht van het bestuurscollege van 21 juni 2001 onderzocht welke ondersteuning nodig is om aan de RUG het gecoördineerd-gedistribueerd model, waarbinnen de digitale bibliotheek geïntegreerd wordt, te realiseren.

De voorzitter meent dat qua timing de invulling van de vacature van hoofdbibliothecaris en de inschakeling van een externe expert bij voorkeur synchroon zou gebeuren. De academisch beheerder begrijpt deze bekommernis en is van oordeel dat een strikte opvolging én synchronisatie onontbeerlijk is.

In de daaropvolgende bespreking beklemtoont een ZAP-vertegenwoordiger de krachtlijnen van het rapport van de ad hoc werkgroep. De academisch beheerder en voorgaande spreker drukken hun appreciatie uit voor de essentiële rol die de waarnemend hoofdbibliothecaris in deze heeft gespeeld. Verder informeren drie leden naar het profiel van de hoofdbibliothecaris, in het licht van de aard en de timing van dit vernieuwingsproces en de structuur.

De regeringscommissaris spreekt zich in zeer kritische bewoordingen uit over het voorstel:

- ofwel dient het profiel van de nieuwe hoofdbibliothecaris op basis van de conclusies van de consultant uitgetekend te worden, om daarna tot diens aanstelling over te gaan;
- ofwel is de onmiddellijk aan te stellen nieuwe hoofdbibliothecaris zelf van hoog niveau en derhalve in staat zelf te oordelen over de opportuniteit van het aanzoeken van een extern expert om het vernieuwingsproces te begeleiden.

De regeringscommissaris spreekt zijn voorkeur uit voor deze laatste optie.

Een ZAP-lid wijst op het voorstel, met betrekking tot het gecoördineerd-gedistribueerd model, waarbinnen de digitale bibliotheek geïntegreerd wordt evenals de unieke opportuniteit om een expert aan te trekken die in een gelijkaardige omgeving dit concept tot stand bracht in de universiteit van Lund. Hij schaart zich achter de stelling van de voorzitter en de vice-rector om in een synchroon model de expert en de hoofdbibliothecaris samen te responsabiliseren, aangestuurd door de directeur Onderzoeksangelegenheden. De academisch beheerder sluit zich hierbij aan en stelt dat de timing voor de aanstelling van de hoofdbibliothecaris zeer nipt is en dat dit op zijn minst een strikte opvolging zal vragen.

Uit de slotreactie van de regeringscommissaris blijkt dat hij niet twijfelt aan de kwaliteiten van de expert, maar wel aan de timing van het synchroon model.

Het bestuurscollege gaat ermee akkoord:

- dat op korte termijn verder zou onderhandeld worden met Lars Bjørnshauge over de precieze modaliteiten van de consultancyopdracht, met het oog op de gunning ervan (op basis van artikel 17, §2, 1°, f) van de Wet van 24 december 1993) door het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst met de universiteit van Lund;
- zo vlug mogelijk een nieuwe hoofdbibliothecaris aan te stellen, die samen met de expert, na de gunning van de consultancyopdracht, in overleg met de directeur Onderzoeksangelegenheden, de academisch beheerder en de Interfacultaire bibliotheekraad het vernieuwingsproces realiseert. De directeur Onderzoeksangelegenheden vervult hierbij de rol van projectleider.

Bron: BC 26.10.2001 Overzicht beslissingen Secretarie 05.11.2001,
e-mail Eva Van Hoeylandt

Voorstel voor consultancy (BC 26/10/ 2001)

Bestuurscollege 26 oktober 2001

Het vernieuwd bibliotheekwezen voor de Universiteit Gent: consultancy

Inleiding

Ter ondersteuning van de uitwerking van voorstellen voor de reorganisatie van het bibliotheekwezen aan de RUG heeft het Bestuurscollege van 21 juni 2001 voorgesteld om een deskundige of een gespecialiseerd consultancybureau aan te stellen. De waarnemend hoofdbibliothecaris heeft daartoe in overleg met de academisch beheerder met verschillende specialisten contacten gelegd. Deze nota omschrijft de opdracht en de keuzemogelijkheden.

Consultancy-opdracht

De opdracht bestaat uit het onderzoeken hoe het gecoördineerd-gedistribueerd model, waarbinnen de digitale bibliotheek geïntegreerd is, binnen de RUG kan worden toegepast. Het bestuurscollege was van oordeel dat met een dergelijk model kon worden verder gewerkt, waarbij de voorstellen voor de concrete uitwerking en opdeling van centrale en decentrale taken en verantwoordelijkheden met de faculteiten moeten worden overlegd. Belangrijk daarbij is de mening van de faculteiten over de rol van de centrale bibliotheek, de faculteitsbibliotheken en de vakgroepbibliotheken. Dit alles moet resulteren in een rapport met concrete voorstellen en richtlijnen voor de hervorming. De bedoeling is ook dat na de bestuursbeslissingen terzake, de externe consultant(s) de invoering van het nieuwe model zou(den) begeleiden.

Mogelijke partners

Consultancybureaus

Verschillende Europese wetenschappelijke bibliotheken lieten zich de laatste jaren voor het uittekenen van hun organisatie bijstaan door een consultancybureau. Namen die vaak voorkomen zijn TICER (Tilburg Innovation Centre for Electronic Resources), een spin-off van de Universiteit van Tilburg, en LARCH, een bureau in Londen. In België werkt het bureau KPMG aan de herpositionering van één van onze rijkste wetenschappelijke bibliotheken, de Stadsbibliotheek van Antwerpen.

Het voordeel van een consultancybureau is dat het alle facetten van het onderzoek in handen heeft. Het nadeel is de hoge prijs (TICER vraagt 1239,46 EUR per dag per persoon plus reis- en verblijfkosten) en het minder gespecialiseerd zijn in het academische bibliotheekwezen.

Externe deskundigen

Als externe deskundigen worden vaak hoofdbibliothecarissen van andere wetenschappelijke bibliotheken aangesteld, met als leidinggevende figuren specialisten uit Engeland, Nederland en Scandinavië. Na enkele gesprekken met o.a. Lynne Brindley (Directeur British Library), Hans Geleijnse (Hoofdbibliothecaris European University Institute Florence), Mel Collier (Hoofdbibliothecaris Universiteit Tilburg) wordt door de waarnemend hoofdbibliothecaris voorgesteld om:

- het gecoördineerd-gedistribueerd bibliotheekmodel zoals dit in de universiteit van Lund (Zweden) werd uitgetekend, aan de RUG te implementeren;
- de directeur van de universiteitsbibliotheek in Lund, de heer Lars Bjørnshauge, als extern expert deze implementatie te laten begeleiden, gelet op zijn gespecialiseerde kennis en ervaring terzake en zijn internationale reputatie als een correct en integer manager.

De universiteit van Lund werd opgericht in de 17de eeuw en telt momenteel 30.000 studenten. Lund had 150 kleine, niet efficiënt werkende bibliotheken en de centrale bibliotheek slaagde er niet in om het geheel te coördineren. Het aantal bibliotheken in Lund is, na een proces van enkele jaren, gereduceerd van 150 naar 20 en de opdracht van de bestaande centrale bibliotheek werd hertekend. De coördinerende rol voor het hele bibliotheekwezen werd toevertrouwd aan een zuiver administratieve, nieuw opgerichte dienst. Bjørnshauge werd aangeworven voor de implementatie van het nieuwe bibliotheekmodel.

BJØRNSHAUGE behaalde in 1983 een Masters Degree in Public Administration aan de universiteit van Roskilde in Denemarken. Hij was achtereenvolgens Directeur Financiën, Adjunct-directeur en tenslotte Directeur van de Technical Knowledge Center & Library of Denmark (DTV). Hij bouwde ervaring op als docent en als consultant in "Management, Organization, Economics, Human Resources and Knowledge Management". Zijn ingrijpende reorganisatie van DTV (waarbij niet langer functionerende bibliotheekbanen werden geschrapt en met het vrijgekomen geld de digitale bibliotheek werd uitgebouwd) werd wereldwijd gevolgd. Er verschenen artikels over deze hervorming in *Nature, Information*

World Review, New York Times. Op 1 mei 2001 werd Bjørnshauge Director of Libraries van de universiteitsbibliotheek in Lund. (Zie verder: <http://www.lub.lu.se/headoffice/staff/larsbj.html>)

Lars Bjørnshauge is bereid om als consultant voor de RUG op te treden in het kader van een contract tussen beide universiteiten. Hij zou voor de duur van de opdracht twee dagen per maand naar Gent komen en vraagt hiervoor de helft van de prijs van een consultancybureau.

Timing en kostenraming

Indien de opdracht door een goed uitgewerkt gebruikersonderzoek ondersteund wordt, kan de duur van de consultancy op één jaar worden geschat. De uiteindelijke invoering van een nieuwe structuur neemt zelf ook een hele tijd in beslag, evenals de volledige reorganisatie die mede afhankelijk is van andere factoren (nieuwe gebouwen...).

	Dagprijs op locatie (Gent)	Uurprijs voor extra werk in Lund zelf	Reis en verblijfkosten Kopenhagen - Gent	Totaalprijs
Consultancy	25.000 BEF 2 dagen /maand gedurende 1 jaar: 600.000 BEF	3.700 BEF 4 uur /maand gedurende 1 jaar 177.600 BEF	55.000 BEF (45.000 BEF vliegtuig + trein 10.000 hotel) 12 maanden/2 dagen 660.000 BEF	1.437.600 BEF
Gebruikers- onderzoek				p.m.

Procedure

De consultancyopdracht betreft een opdracht voor aanneming van diensten die binnen het toepassingsgebied van de overheidsopdrachtenwetgeving valt en die derhalve in principe slechts na een beroep op de mededinging kan gegund worden.

De gunning van de consultancyopdracht is echter mogelijk zonder marktraadpleging via een onderhandelingsprocedure op basis van artikel 17, §2, 1°, f) van de Wet van 24 december 1993, met name voor een overheidsopdracht voor aanneming van diensten die omwille van hun technische specificiteit slechts aan één bepaalde dienstverlener kunnen toevertrouwd worden. De technische specificiteit moet van die aard zijn dat deze opdracht 'absoluut noodzakelijk' aan die dienstverlener moet gegund worden. Dit laatste kan in casu gemotiveerd worden wanneer als uitgangspunt wordt genomen dat het – in de universiteit van Lund uitgetekende – gecoördineerd-gedistribueerd model binnen de RUG moet geïmplementeerd worden gelet op het sterk vergelijkbare bibliotheekpatroon van de beide universiteiten. Het onderzoek en de begeleiding inzake de toepassing van het bibliotheekmodel van Lund binnen de RUG kan dan op basis van technische specificiteit gegund worden aan Lars Bjørnshauge die de invoering van dit bibliotheekmodel in de universiteit van Lund begeleidt.

De opdracht via deze onderhandelingsprocedure zal tot stand komen op grond van de – door beide partijen ondertekende – overeenkomst die het resultaat van de onderhandelingen vormt.

Voorstel van beslissing

Er van uitgaande dat de voorkeur gaat naar een extern deskundige werkzaam in een andere wetenschappelijke bibliotheek, en op basis van de reeds gevoerde gesprekken met diverse hoofdbibliothecarissen en de elementen opgenomen onder punt 3.2 van deze nota, wordt voorgesteld dat op korte termijn met Lars Bjørnshauge verder zou onderhandeld worden over de precieze modaliteiten van de consultancyopdracht, met het oog op de gunning ervan op basis van art. 17, §2, 1°, f) van de Wet van 24 december 1993 door het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst met de universiteit van Lund.

Voorgesteld wordt evenwel hiermee te wachten tot wanneer de organisatie van de Directie Onderzoeksangelegenheden, in het bijzonder het luik 'Centrale Bibliotheek', iets verder is gevorderd. In het bijzonder zou eerst zo vlug mogelijk een nieuwe hoofdbibliothecaris moeten zijn aangeduid, die de onderhandelingen verder zou kunnen voeren en die, na de gunning van de consultancyopdracht, zou kunnen instaan voor de begeleiding van deze opdracht, in overleg met de directeur Onderzoeksangelegenheden en de academisch beheerder en in nauwe samenwerking met de Interfacultaire Bibliotheekraad.

De bedoeling is de nieuwe procedure voor de aanstelling van de Afdelingshoofden zo vlug mogelijk ter bespreking voor te leggen, zodat de aanstelling van een nieuwe hoofdbibliothecaris liefst nog tegen begin 2002 zou kunnen gerealiseerd zijn. Mogelijk zou Lars Bjørnshauge ook hierbij een expertenrol kunnen vervullen.

Aan het Bestuurscollege wordt gevraagd of het zich hierbij kan aansluiten.

Addendum 3

Contract met de Universiteit van Lund

AGREEMENT

In view of the decree dd. 22/02/1995 on the rendering of scientific or social services by the universities and schools for higher education, and on the relations of the universities or schools for higher education to other legal persons, as modified.

In view of the regulation concerning the realization of contracts for scientific research and services, approved by the Board of Directors of the Ghent University dd. 06/07/2001.

Considering the decision by the Executive Committee of the Ghent University dd. 21/06/2001 and more specifically the choice of the Co-ordinated Distributive Model for the development of a digital university library.

Considering the decision by the Executive Committee of the Ghent University dd. 26/10/2001 to commission Lars Björnshauge of the Lund University to carry out a consultancy-assignment.

BETWEEN

(1) The GHENT UNIVERSITY, an incorporated public institution in accordance with the special decree on the Ghent University and the University Centre of Antwerp dd. 26/06/1991 (Belgisch Staatsblad 29/06/1991), which has its registered office in Ghent, Sint-Pietersnieuwstraat 25, herein represented by Professor A. De Leenheer, acting in his capacity of Rector of the Ghent University, and who for the realization of this agreement appoints dr. S. Van Peteghem of the section University Library of the Department of Research Affairs,

Party on the one hand,

hereinafter called the RUG

and

(2) The LUND UNIVERSITY, which has its registered office in Biblioteksdirektionen, Box 134, S-221 00 Lund, herein represented by Lars Björnshauge in his capacity of Director of Libraries

Party on the other hand,

hereinafter called the Lund University,

is agreed as follows

OBJECT

Art. 1: the Lund University will carry out for the RUG the consultancy-assignment described hereinafter, under the conditions stipulated hereinafter.

This consultancy-assignment is divided into three consecutive phases:

Phase 1: Collecting facts and writing a preliminary report concerning the realization and implementation of the Co-ordinated Distributive Model for the reorganization of the RUG library services

Phase 2: The participation in the consultation with all RUG stakeholders with regard to the implementation of the model and writing a second report

Phase 3: Presenting a final report with recommendations

The road-map is described in detail in attachment 1. This attachment 1 is an integer part of this agreement.

The Lund University appoints Lars Björnshauge to execute the consultancy-assignment.

The RUG appoints its Head Librarian to attend to the communication between Lars Björnshauge and the university management of the RUG and to closely supervise the realization of the consultancy.

CONTACT PERSONS

Art. 2: All correspondence between the parties is sent to the addresses as stated hereinafter:

1. For administrative, legal and financial matters:

For the RUG
Prof. A. De Leenheer
Rector
tel.: 00-32-9-264 30 31
fax: 00-32-9-264 35 83

For the Lund University
Prof.Göran Bexell
Rector
tel.: 00-46 46 222 70 01
fax: 00-46 46 222 47 15

2. For scientific and technical matters:

For the RUG
dr. S. Van Peteghem
Head Librarian
tel.: 00-32-9-264 38 50
fax: 00-32-9-264 38 52

For the Lund University
Lars Björnshauge
Director of libraries
tel.: 00-46 46 222 92 03
fax: 00-46 46 222 36 82

FEE

Art. 3: The RUG binds itself to paying the Lund University a remuneration of € 40,000.00 for the consultancy mentioned in art. 1.

PAYMENTS

Art. 4: The sum stated in art. 3, will be paid according to the following scheme:

- € 10,000.00 within 14 days after the signing of this agreement;
- € 20,000.00 after the conclusion of phase 2 of the consultancy-assignment;
- € 10,000.00 after the conclusion of phase 3 of the consultancy-assignment.

The sums, as provided in art. 3.1, will be made payable to financial account number 5439-10 311 16 address SEB 205 20 Malmö Sweden SWIFTKOD: SWIFT ID ESSE SESM of the Lund University, mentioning the following announcement 809950 BD GENT

The payments will take place upon the first request thereto by the Lund University, after invoicing.

DURATION

Art. 5: The present agreement commences on Feb 1st 2003 and is valid until Aug 31st 2003

FURTHER COLLABORATION

Art. 6: After the termination of the present agreement both parties will collaborate further in the area of library management

ARGUMENTS

Art. 7: All arguments will preferably be settled by the Rector of the RUG, and the Rector of the Lund University.

In case the arguments cannot be settled amicably, solely the courts of law of the Ghent district are authorised.

CONCLUDING CONDITIONS

Art. 8: The agreement falls under the Belgian law.

Art. 9: Both parties reserve the right to end this agreement at all times, after a registered proof of default sent by one party to the other, when the party which is held liable does not meet its obligations under this agreement.

This rescission is legally valid when the party held liable did not act upon the proof of default within the term set therein.

This agreement is made in GHENT, on .....
in 2 copies,

Seen and approved,
For the Ghent University,

Seen and approved,
For the Lund University,

Prof. A. De Leenheer
Rector

Göran Bexell
Rector

dr. S. Van Peteghem
Section University Library

Lars Björnshauge
Lund University Libraries

Attachment 1

Reorganization of library & information services at Ghent University – road map 2002-2003

The aim of the consultancy is to gather information about the library services at the RUG, to collect opinions about these services with all stakeholders and to formulate recommendations to make these services better.

The different phases of this consultancy are described as follows:

Phase 1: COLLECTING FACTS	resulting in a preliminary report	april 1st 2003
Phase 2: COLLECTING OPINIONS	resulting in a draft of final report	june 1st 2003
Phase 3: DISCUSSION AND FEEDBACK	resulting in a final report and recommendations	august 1st 2003

PHASE 1

Collecting facts:

describes the organisation model and the flow chart per faculty

Overall information about the university

Funding and budget allocation principles

Faculty structure, departments, libraries

Research – staff numbers, financial information, funding

Education/students – numbers, distribution on programmes

About the libraries

Spending for information resources: Books, Journals, Databases, Course literature

Staffing: Numbers, Qualifications, Costs

Available floor space: square meters

Other costs

Services and processes: Opening hours, Loans, User training, Cataloguing, ILL,

Collections – size, numbers etc.

Financial – SAP-reports

Interviews in this phase:

chief financial officer

chief staff officer

director of research

director of education

Student opinions are gathered in phase 1: questionnaire in schamper and on the webpage

Representatives of the student organisations

Deadline PRELIMINARY REPORT APRIL 1st, 2003

PHASE 2**Collecting opinions****Interviews with all stakeholders**

The Rector

The Vice-rector

The academic administrator

The logistics administrator

The director of Research Affairs

The director of Educational Affairs

The director of the Financial Department

The director of Personnel and Organisation

The Deans of every faculty

Heads of a number of libraries and library staff – all faculties represented

Representatives of the Student Organisations, questionnaire in SCHAMPER and on the library website

A group of researchers from different faculties

A group of doctoral students from different faculties

Interviews with students start in phase 1

Deadline DRAFT OF FINAL REPORT JUNE 1st, 2003

PHASE 3**discussion & feedback**

Repeat interviews with the above persons/groups in order to test reactions to the report

Based on the final report a second opinion by an external Flemish/Dutch library director could be arranged

Deadline FINAL REPORT AND RECOMMENDATIONS AUGUST 1st, 2003

Addendum 4

Presentatie van het CDM-model voor de Interfacultaire Bibliotheekraad

Fragment verslag 33ste IFBR 31 januari 2003

2. Voorstelling van het werkplan van L. Bjørnshauge

De voorzitter (Marc de Clercq) stelt L. Bjørnshauge voor en geeft hem het woord om zijn werkplan voor te stellen.

L. Bjørnshauge ziet zijn opdracht in twee fases, die evenwel, wegens de tijdsdruk, grotendeels gelijktijdig uitgevoerd zullen worden. Deze twee fasen zijn a) gegevens verzamelen en b) me-nin-gen verzamelen.

Volgens L. Bjørnshauge moet een gecoördineerd-gedistribueerd model ontwikkeld worden, waarbij de faculteits- en vakgroepsbibliotheken hun eigen verantwoorde-lijkheden opnemen, maar toch een ondersteuning van een centrale Universiteitsbibliotheek krijgen. Deze centrale Universiteitsbibliotheek zou de Museale Afdelingen (Special Collections) herbergen, zou als bewaarbibliotheek fungeren en zou de Library Coordinating Unit (= LCU) huisvesten.

Aan de hand van bijlage 2A licht L. Bjørnshauge toe dat er beslissingen getroffen moeten worden betreffende de structuren en de beslissings- en financiële bevoegdheden van de verschillende niveaus. Het is duidelijk dat de diverse faculteiten meer geresponsabiliseerd zullen worden, zowel wat personeel als financiën betreft. In een tweede document binnen bijlage 2A somt L. Bjørnshauge de diverse bibliotheektaken op en wijst ze toe aan een bepaald niveau. Het spreekt vanzelf dat dit model nog bediscussieerd kan worden.

De voorzitter bedankt L. Bjørnshauge voor zijn uiteenzetting en voegt hieraan toe dat de voorstellen van de spreker in de lijn liggen van zijn verwachtingen betreffende de hervorming van de biblio-theek-structuur aan de RUG: er moet een grotere decentralisatie en daarmee gepaard gaande res-pon-sabilisering van de diverse geledingen komen, maar dit mag niet leiden tot een volledige on-af-hankelijkheid van de diverse deelbibliotheken. Hierna nodigt de voorzitter uit tot een debat over de uiteenzetting van L. Bjørnshauge.

I. Mervielde vraagt hoe groot de vakgroepbibliotheken (departmental libraries) moeten zijn voor ze binnen de nieuwe bibliotheekstructuur kunnen functioneren. L. Bjørnshauge antwoordt dat hier-voor standaarden vastgelegd dienen te worden. Minimumeisen zouden kunnen zijn dat er drie FTE (of het equivalent ervan) werken, dat de bibliotheek 30 à 40 u per week open is, dat zij mee-werkt aan Interbibliothecaire Bruikleen en dat ze een eigen website heeft. Deze eisen impliceren dat sommige boekencollecties zullen moeten fusioneren.

R. Verhaaren is van oordeel dat elektronische bronnen ook door de faculteiten beheerd moeten worden. L. Bjørnshauge pleit opnieuw voor een centralisatie van de licentieovereenkomsten binnen de LCU. Dit sluit uiteraard een samenwerking met de faculteiten voor het ter beschik-king stellen van de e-bronnen niet uit.

L. Boullaert vindt het belangrijk dat een onderzoeksbibliotheek fysisch dicht staat bij de onder-zoe-ker die deze boeken nodig heeft. L. Bjørnshauge antwoordt

hierop dat het onderscheid tussen een onderzoeksbibliotheek en een onderwijsbibliotheek nauwelijks te maken is. Voor de eerste jaren studie kan men eventueel over een onderwijsbibliotheek spreken, maar naarmate studenten hun curriculum verder afwerken, worden zij meer en meer uitgenodigd zelf onderzoek te doen. Daarnaast zien we een groeiende tendens tot interdisciplinair onderzoek. Beide vaststellingen pleiten ervoor om grotere bibliotheekentiteiten te maken, waarbij aan alle lezers een optimale dienstverlening wordt geboden. Het is uiteraard niet imperatief dat er slechts één faculteitsbibliotheek per faculteit wordt ingericht. Zeker faculteiten die over diverse campussen verspreid liggen, kunnen ervoor opteren om meerdere 'vakgroepbibliotheeken' te behouden, die elk op zich wel voldoen aan de minimumeisen. Dit is evenwel een duurere oplossing.

R. Verhaaren merkt op dat minimumeisen inderdaad zeer belangrijk zijn. Hij vraagt zich luidop af of er ook bij het inhuren van personeel voor de bibliotheekwerking minimumeisen gesteld zullen worden.

L. Moens vraagt zich af hoe de archivering zal gebeuren. Verdient het geen aanbeveling om een gedrukte versie te blijven kopen? L. Bjørnshauge heeft het volste vertrouwen in de digitale media en is van mening dat geen gedrukte versies meer gekocht moeten worden. Zij nemen al te veel plaats in en betekenen soms ook een meerprijs in de aankoop.

Hierop bedankt de voorzitter L. Bjørnshauge en de leden voor deze boeiende gedachtenwisseling en wordt overgegaan tot het volgende punt.

Addendum 5

Opmerkingen in de Visitatierapporten van de VLIR met betrekking tot de universitaire bibliotheken

I. Organisatie en werkzaamheden van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR)

Oprichting en samenstelling

De Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) werd in 1976 bij Decreet opgericht als een instelling van openbaar nut, als gevolg van een initiatief van de Vlaamse Rectoren. De VLIR bestaat uit leden die de Vlaamse universiteiten vertegenwoordigen. Zes universiteiten zijn er in vertegenwoordigd.

De Katholieke Universiteit Leuven, de Universiteit Gent, de Vrije Universiteit Brussel en de Universiteit Antwerpen worden vertegenwoordigd door twee leden: de Rector en een ander lid dat door de Raad van Beheer of de Raad van de universiteit wordt afgevaardigd. Het Limburgs Universitair Centrum en de Katholieke Universiteit Brussel hebben elk recht op één vertegenwoordiger, met name de Rector. De leden niet-Rectoren worden aangesteld voor een periode van vier jaar. Zij zijn herbenoembaar. Hun mandaat eindigt door de herroeping van hun voordracht door de instelling die zij vertegenwoordigen.

Doelstellingen

De VLIR wil overleg en samenwerking stimuleren, enerzijds tussen de Vlaamse universiteiten onderling, en anderzijds tussen de Vlaamse universiteiten en de bevoegde overheden. De VLIR is op de eerste plaats een forum voor overleg tussen de universiteiten en hun administraties onderling. Tevens adviseert de VLIR de bevoegde overheden over hun beleid inzake universitair onderwijs en onderzoek. Voorts doet de VLIR aan dienstverlening ten behoeve van de Vlaamse universiteiten. De VLIR rekent het bijvoorbeeld tot zijn taak de universiteiten alsnog te ondersteunen in hun individuele inspanningen inzake kwaliteitszorg, teneinde bij te dragen tot kwalitatief hoogstaand academisch onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening. Tenslotte moedigt de VLIR de Vlaamse universiteiten ertoe aan om zich sterk(er) internationaal te profileren. Zo ondersteunt de VLIR samenwerking tussen de Vlaamse universiteiten en universiteiten in ontwikkelingslanden. Zo ook moedigt de VLIR de participatie van de Vlaamse universiteiten aan Europese en internationale hogeronderwijs- en onderzoeksprogramma's sterk aan, en ondersteunt hij samenwerking tussen de Rectorconferenties in de Europese Unie.

Relatie met de overheden

De VLIR is het autonoom overlegorgaan van de Vlaamse universiteiten. De VLIR tracht wel een goede dialoog en samenwerking tussen de gezamenlijke Vlaamse universiteiten en de relevante overheden tot stand te brengen, in een geest van wederzijds respect voor de respectieve verantwoordelijkheden. De relatie van de VLIR met de bevoegde overheden in Vlaanderen en België bestaat erin dat vertegenwoordigers van deze overheden, als waarnemer, kunnen deelnemen aan

de VLIR-vergaderingen; ze kunnen echter niet participeren aan de eigenlijke beslissingen.

Financiering

De VLIR wordt gefinancierd door de universiteiten. Bijkomende inkomsten verwerft de Raad in het kader van de uitvoering van bijkomende opdrachten voor de overheid of voor de universiteiten.

Werkzaamheden

In de schoot van de VLIR worden door de Vlaamse universiteiten gezamenlijke voorstellen en adviezen geformuleerd ten aanzien van het overheidsbeleid met betrekking tot academisch onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Actuele dossiers zijn bijvoorbeeld de optimalisatie van het universitair aanbod in Vlaanderen en de internationalisering.

Indien gewenst wordt overleg gepleegd over de beleidsproblemen waarmee de universiteiten zelf worden geconfronteerd. Grote aandacht wordt hier geschonken aan personeelsbeleid, financieel beheer, veiligheid en milieu.

De VLIR voert ook regelmatig projecten uit in opdracht van of in samenwerking met de Belgische en/of Vlaamse autoriteiten, bijvoorbeeld studieopdrachten over aspecten van universitair beleid.

De VLIR is tevens verantwoordelijk voor het beheer en de interuniversitaire coördinatie van activiteiten en programma's in het kader van universitaire ontwikkelingssamenwerking: de eigen initiatieven van de universiteiten, de institutionele universitaire samenwerking, het beurzenprogramma.

Tenslotte ondersteunt de VLIR de kwaliteitszorg in het universitair hoger onderwijs via de coördinatie van het periodiek systeem van onderwijsvisitaties, in samenwerking met de Nederlandse VSNU.

Deze werkzaamheden moeten gesitueerd worden in een internationale context.

II. Opmerkingen uit de Visitatierapporten

Faculteit Letteren en Wijsbegeerte

De Onderwijsvisitatie Wijsbegeerte

(Brussel, december 1996, pp. 32-33)

“Zowel te Leuven, waar de opleiding tot genoegen van de commissie beschikking heeft over een eigen en sfeervol gebouw, als te Antwerpen zijn de onderwijsruimten en practicumlokalen uitstekend uitgerust en aangenaam. Ook de beide Brusselse opleidingen beschikken over goed uitgeruste infrastructurele voorzieningen. Aan de VUB stelt de huisvesting van het personeel evenwel problemen. Te Gent worden de onderwijsruimten en practicumlokalen, die naar het oordeel van de commissie dringend aan vernieuwing toe waren, momenteel gerenoveerd.

De bibliotheek binnen de faculteit wijsbegeerte van de K.U.Leuven is een ware goudmijn voor de filosoof. Het op peil houden daarvan krijgt terecht een hoge prioriteit en de faculteit bewijst daarmee de zaak van de filosofie een substantiële dienst. Aan de K.U.Brussel en de UFSIA zijn de bibliotheken goed ingericht. De centrale bibliotheek en de ruimte voor zelfstudie aan de VUB zijn zeer goed georganiseerd. Het in de bibliotheek geïntegreerde seminarielokaal is aantrekkelijk. Het boekenbestand aan de UFSIA en de VUB is goed, het tijdschriftenbestand is er evenwel beperkt en aan de VUB zou de in de seminarielokaal aanwezige literatuur beter kunnen geselecteerd worden qua volledigheid en representativiteit alsmede overzichtelijker worden geordend. Het aanwezige boeken- en tijdschriftenbestand aan de K.U.Brussel is beperkt, maar voldoende voor een kandidaatsopleiding.

Aan de RUG wordt de bibliotheek van de faculteit letteren en wijsbegeerte gereorganiseerd. De commissie acht het positief dat de afzonderlijke seminariebibliotheken worden samengevoegd en dat daardoor het boeken- en tijdschriftenbestand op één centrale plaats beschikbaar komt, maar ze hoopt dat de definitieve inrichting ervan spoedig zal worden gerealiseerd. Verder beveelt ze de opleiding ook aan het boeken- en tijdschriftenbestand – dat volgens haar hiaten vertoont – te optimaliseren.”

De Onderwijsvisitatie Moraalwetenschappen

(Brussel, oktober 2002, p. 40)

“De centrale bibliotheek heeft een goede indruk gemaakt op de Commissie. Verder werden de vroegere ‘seminariebibliotheken’ samengebracht in één groot geheel, zodat het boeken- en tijdschriftenbestand op één centrale plaats beschikbaar komt.”

De Onderwijsvisitatie Archeologie en Kunstwetenschappen

(Brussel, mei 1996, p. 30)

“Op het vlak van de infrastructuur beschikken zowel de VUB als de RUG over te weinig onderwijsruimten. Aan de RUG zijn deze bovendien nogal primitief uitgerust. Ook vindt de commissie het bedenkelijk dat de studenten kunstwetenschappen en archeologie onderwijs volgen in een gebouw dat als wettelijk beschermd monument alle tekenen vertoont van structureel achterstallig

onderhoud en meent zij dat de academische overheid hier dringend moet ingrijpen. In dezelfde lijn is de situatie van de Gentse universitaire collecties van archeologische, etnologische en kunsthistorische aard inacceptabel. De K.U.Leuven beschikt over voldoende en uitstekend uitgeruste onderwijsruimten, terwijl de lokalen voor de staf eerder krap bemeten zijn.

De bibliotheekvoorzieningen van de K.U.Leuven en de RUG zijn momenteel goed, hoewel de invloed van het krappe budget voelbaar is. Aan de VUB acht de commissie, naast een uitbreiding van de financiële middelen, ook een meer coherent aankoopbeleid noodzakelijk om het tijdschriften- en boekenbestand op peil te brengen.”

***De Onderwijsvisitatie Latijn en Grieks
(Brussel, juli 2001, p. 78)***

“Ook de bibliotheekfaciliteiten worden door de commissie als onvoldoende geëvalueerd. De bibliotheken van de opleiding zijn verdeeld over verschillende ruimten, waaronder ook kantoren van docenten. Daarnaast zijn de toegangsuren, die volgens de commissie alsook de studenten en afgestudeerden zeer beperkt zijn, onder meer afhankelijk van het gebruik van bibliotheekruimten voor onderwijs. Hoewel de boeken duidelijk per vakgebied gecentraliseerd zijn in de lokalen, dringt de commissie erop aan om alle literatuur samen te brengen in een grotere ruimte. Dit zou, zoals de opleiding het zelf suggereert, door een lokalenruil met de opleiding Romaanse Talen, betere mogelijkheden bieden qua toegankelijkheid. Meer nog moedigt de commissie een tijdschriften- en een facultaire bibliotheek aan. Het voorzien van meer computers in de bibliotheek zou de studenten tevens ten goede komen.

Het boeken- en tijdschriftenbestand dat de opleiding ter beschikking stelt van de studenten vertoont, ondanks de inmiddels stijgende bibliotheekbudgetten, onder meer door budgettaire beperkingen in het verleden hiaten. Door gebrek aan personeel en bijgevolg aan controle zijn bovendien ook werken verdwenen.”

***De Onderwijsvisitatie Romaanse Talen
(Brussel, november 2000, pp. 22-23, p. 81)***

“De bibliotheek met het aanwezige boeken- en tijdschriftenbestand is aan de K.U.Leuven van voldoende kwaliteit. Het beschikbare budget voor de aankoop van boeken is echter te beperkt. Aan de KULAK lijkt de situatie op dit vlak beter dan in Leuven. Verder zijn de openingsuren van de bibliotheek in Leuven volgens de commissie nogal beperkt en zijn de classificatiesystemen van de afdelingen letterkunde en taalkunde onvoldoende uniform. Aan de UA zijn de bibliotheken met het aanwezige boeken- en tijdschriftenbestand van uitstekende kwaliteit. De integratie van de bibliotheken van UFSIA en UIA tot één bibliotheek dient volgens de commissie spoedig te worden doorgevoerd. Aan de VUB is de bibliotheek met het aanwezige boeken- en tijdschriftenbestand niet voor alle domeinen van voldoende kwaliteit. Met name ten aanzien van de tweede taal is de situatie problematisch. De opleiding dient zich dan ook te herbezinnen over de te voeren inhaalslag, meer bepaald over de vraag hoe hiervoor extra financiële middelen kunnen worden aangetrokken.

Aan de RUG tenslotte is de bibliotheek met het aanwezige boeken- en tijdschriftenbestand van redelijke kwaliteit. Het geheel van de verschillende vakbibliotheken maakt echter een vrij versnipperde en weinig professionele indruk. Het beschikbare budget voor de aankoop van boeken is te beperkt, wat lacunes veroorzaakt. De hervormingsplannen voor de bibliotheek kunnen dan ook enkel maar worden toegejuicht. Verder zijn ook aan de RUG de openingsuren van de bibliotheek te beperkt.

Aanbevelingen

- Ga na of de computerinfrastructuur kan worden uitgebreid.
- Voer de hervormingsplannen voor de bibliotheek zo snel mogelijk uit.
- Ga na of de openingsuren van de bibliotheek kunnen worden uitgebreid"

De Onderwijsvisitatie Germaanse Talen

(Brussel, april 2002, p. 78)

"Voor wat betreft de bibliotheken kan de beoordeling opgesplitst worden in twee aspecten. Enerzijds vindt de commissie het boekenbestand voor de Germaanse talen goed en relevant. Anderzijds is dit boekenbestand, door een versnippering over deelbibliotheken met verschillende openingstijden en regels, onvoldoende toegankelijk. Bovendien zijn deze deelbibliotheken krap gehuisvest, wat de organisatie en zeker de uitbreiding bemoeilijkt. De commissie raadt aan deze deelbibliotheken te verenigen tot één bibliotheek Germaanse talen, met uniforme en flexibeler openingstijden en meer mogelijkheden tot uitbreiding van het bestand."

De Onderwijsvisitatie Oosterse Studies

(Brussel, september 1998, p. 20)

"De kwaliteit van de onderwijsruimten van de K.U.Leuven is van voldoende niveau. Aan de RUG doen er zich problemen voor omwille van de meervoudige functie van een aantal lokalen.

De bibliotheken van de RUG lijken niet te volstaan als algemene bibliotheek, doch wel als degelijke handbibliotheek. In dat geval dient echter, meer dan momenteel het geval is, aandacht te worden besteed aan het vertrouwd maken van de studenten met methoden om bronnen en materiaal buiten de eigen instelling te lokaliseren en te gebruiken. Een nadeel aan de bibliotheken van de RUG is dat er onvoldoende uniformiteit is voor wat betreft het systeem van ontsluiting, de mogelijkheden tot uitlending, en de koppeling met de centrale catalogus. Aan de K.U.Leuven schieten de bibliotheken voor een aantal studierichtingen ook als handbibliotheek tekort."

De Onderwijsvisitatie Oost-Europese Talen en Culturen

(Brussel, mei 2000, pp. 19-20)

"Aan de RUG is de bibliotheek uitstekend georganiseerd en goed geïntegreerd in de opleiding Oost-Europese talen en culturen. Het aanwezige boeken- en tijdschriftenbestand is verzorgd, volledig en bereikbaar. De bibliotheek biedt ook een goede mogelijkheid aan de studenten om elkaar te ontmoeten. De bibliotheek Slavistiek aan de K.U.Leuven is eveneens goed georganiseerd, maar er is te weinig ruimte. Het aanwezige boeken- en tijdschriftenbestand is volledig en bereikbaar,

maar de commissie vreest ervoor dat budgettaire beperkingen het op peil houden van dit bestand in het gedrang zouden kunnen brengen.

Het documentatiecentrum Oost-Europakunde van de K.U.Leuven is goed uitgerust qua boeken- en tijdschriftenbestand. De computerfaciliteiten voor de studenten zijn aan beide opleidingen onvoldoende, in die zin dat er onvoldoende PC's ter beschikking zijn.

Tenslotte wil de commissie specifiek voor de K.U.Leuven vermelden dat zij onder de indruk is van de organisatie, uitrusting en ondersteuning van het Instituut voor Levende Talen. Vermeldenswaard acht de commissie ook het feit dat de studenten aan de RUG de mogelijkheid hebben om de Poolse en de Russische televisie te bekijken."

Faculteit Rechtsgeleerdheid

De Onderwijsvisitatie Rechten, Notariaat en Kerkelijk Recht (Brussel, oktober 1997, p. 29)

"De bibliotheken van de K.U.Brussel, de K.U.Leuven en de RUG, met het aanwezige boeken- en tijdschriftenbestand, worden door de commissie als uitstekend beoordeeld. Wel meent ze dat aan de RUG een inspanning dient te worden geleverd om de bibliotheek 's avonds langer open te houden, en dat men aan de K.U.Brussel zou moeten trachten van de juridische basiswerken meerdere exemplaren ter beschikking te stellen. De bibliotheken van de UA worden door de commissie als goed beoordeeld. Voor de bibliotheek van de UIA dient echter dringend een structurele oplossing te worden gezocht om te verhelpen aan de budgettaire tekorten, daar de instandhouding van het boeken- en tijdschriftenbestand, dat momenteel nog voldoet, naar de toekomst toe bedreigd wordt. Naar de commissie heeft vernomen zal het bibliotheekkrediet vanaf het jaar 1998 aanzienlijk verhogen, en wordt momenteel in overleg met de academische overheid gezocht naar een structurele oplossing die erin zou bestaan andere aan het departement toekomstige middelen naar de bibliotheek over te hevelen. Het boeken- en tijdschriftenbestand van de bibliotheek van de VUB wordt door de commissie als ontoereikend beoordeeld. Ook de VUB dient een inspanning te leveren om de openingsuren uit te breiden, vooral tijdens de vakantieperiodes en 's avonds."

De Onderwijsvisitatie Criminologische Wetenschappen (Brussel, maart 2001, p. 43)

"De commissie is getroffen door de povere behuizing van de bibliotheek van de Criminologische Wetenschappen, die door haar ondermaats is bevonden. Het boeken- en tijdschriftenbestand van de bibliotheek is goed."

Faculteit Wetenschappen

De Onderwijsvisitatie Wiskunde (Brussel, december 1996, p. 34)

"Vrijwel alle instellingen beschikken over adequate, goed uitgeruste onderwijsruimten. Aan de VUB, de UA en de K.U.Leuven doen zich soms wel problemen voor wat de beschikbaarheid van lokalen betreft.

Zowel het LUC als de RUG beschikken over goede bibliotheekvoorzieningen, al kan de toegankelijkheid van het boeken- en tijdschriftenbestand aan deze laatste instelling worden verbeterd door de verschillende wiskunde-bibliotheken op eenzelfde lokatie onder te brengen. De commissie vindt de bibliotheekvoorzieningen aan de VUB onvoldoende. Ook de bibliotheken van de UA en de K.U.Leuven hebben te kampen met een ontoereikend en verouderend boeken- en tijdschriftenbestand. Een verhoging van de financiële middelen en een verregaande interuniversitaire samenwerking lijken de commissie op dit vlak noodzakelijk.”

***De Onderwijsvisitatie Natuurkunde
(Brussel, maart 1999, p. 27 en p. 71)***

“De centrale bibliotheek aan het LUC voldoet ruimschoots: deze is toegankelijk en het aanwezige boeken- en tijdschriftenbestand lijkt goed. Ook de bibliotheken aan de UA zijn goed toegankelijk en fraai uitgerust, in het bijzonder die van de UIA. De commissie is eveneens positief over het studielandschap dat is geïntegreerd in de leeszaal van de bibliotheek van het RUCA. De bibliotheek aan de K.U.Leuven en de interfacultaire bibliotheek aan de VUB voldoen aan de eisen en beschikken over een voldoende adequaat boeken- en tijdschriftenbestand.

Verder hebben ook de bibliotheken aan de RUG een positieve indruk op de commissie gemaakt. Het aanwezige boeken en tijdschriftenbestand lijkt momenteel nog voldoende, maar budgettaire beperkingen zouden het op peil houden van het tijdschriftenbestand evenwel belemmeren.”

“De visitatiecommissie is van oordeel dat de kwaliteit van gebouwen en faciliteiten voor het onderwijs ontoereikend is en dat deze aan vernieuwing toe zijn. Ook de geografische spreiding van de onderwijsruimten, de laboratoria en de bibliotheken komt volgens de commissie niet ten goede aan de opleidingsmogelijkheden. Vooral de spreiding van de bibliotheekruimten is niet bevorderlijk voor het gebruik ervan door de studenten.”

***De Onderwijsvisitatie Scheikunde-Biochemie
(Brussel, april 2003, p. 63-64)***

“Hoewel er aan de RUG voor de opleiding Biochemie weinig bibliotheekruimte wordt voorzien, kunnen de studenten wel gebruik maken van een degelijk boeken- en tijdschriftenbestand. Ook de bibliotheekvoorzieningen van de opleiding Biochemie aan de UA worden positief geëvalueerd. Zowel de bibliotheek als het bijhorende studielandschap zijn uitnodigend voor de studenten en het beschikbare materiaal is up-to-date. De opening van een nieuwe Campusbibliotheek te Heverlee (K.U.Leuven), waarin de deelbibliotheken van de opleidingen exacte wetenschappen zullen opgenomen worden, zal versnippering van het boeken- en tijdschriftenbestand voorkomen en hopelijk ook de garantie kunnen bieden om de omvang en de kwaliteit van het bibliotheekbestand beter op peil te houden. Elke universiteit biedt de mogelijkheid om de bibliotheekbestanden on-line te raadplegen, wat de studenten gemakkelijk toelaat de gezochte literatuur te lokaliseren.

De aankoop van tijdschriften lijkt (met name aan de K.U.Leuven en de UA) een financieel zware inspanning voor de opleidingen. Het delen van tijdschrift-abonnementen met andere opleidingen van de eigen universiteit of met de opleidingen Biochemie van de Vlaamse universiteiten wordt door de commissie als een mogelijke oplossing gesuggereerd.”

***De Onderwijsvisitatie Biologie
(Brussel, juni 1997, pp. 25-26)***

“De commissie is onder de indruk van de uitstekende faciliteiten waarover het LUC en de opleiding biologie aldaar, en dit dankzij de onderwijsgerichte aanwending van de middelen, beschikken. Ook aan de UA en de VUB heeft de commissie geschikte en goed uitgeruste infrastructurale voorzieningen aangetroffen. Te Antwerpen heeft de commissie het daarenboven op prijs gesteld dat op de UIA-terreinen een eigen lokaal – het Biokot – voor de biologie-studenten ter beschikking staat. Te Brussel, waar de onderwijs- en practicumlokalen verspreid liggen over drie campussen, is er – en dit voornamelijk op de Campus Oefenplein – een tekort aan onderwijslokalen en blijkt de toewijzing ervan ook niet steeds probleemloos te verlopen.

Aan de RUG, en in mindere mate aan de K.U.Leuven, is de situatie minder gunstig en dient de infrastructuur volgens de commissie dringend gerenoveerd en aangepast te worden. Te Leuven worden evenwel – en dit tot genoegen van de commissie – reeds reële inspanningen geleverd om de infrastructurale voorzieningen te verbeteren en om het verouderd materiaal te vervangen. Met betrekking tot dit laatste geeft de commissie de opleiding evenwel in overweging om, alvorens over te gaan tot een volledige vervanging, na te gaan of mogelijk ook alternatieve onderwijsmiddelen kunnen worden aangewend. De computer-faciliteiten aan het LUC en de VUB zijn goed, aan de UA zelfs zeer goed. Aan deze universiteiten staan voldoende PC's ter plaatse ter beschikking voor de studenten. Aan de K.U.Leuven en de RUG worden de computervoorzieningen ter plaatse als onvoldoende bestempeld door de commissie. Aan de K.U.Leuven staat wel voor alle studenten vrij toegankelijke computerinfrastructuur op andere locaties ter beschikking en bestaat er tevens het 'KOTNET', een universitair computernetwerk tot op de individuele studeerkamer.

De centrale bibliotheek aan het LUC is toegankelijk, goed ingericht en het aanwezige boeken- en tijdschriftenbestand lijkt goed. Ook de bibliotheken aan de UA zijn goed toegankelijk en verder waardeert de commissie eveneens de voorzieningen in het studielandschap en de studenten-bibliotheek in de Bioruimte. Het boeken- en tijdschriftenbestand is voldoende, al heeft een tekort aan middelen gedurende de laatste jaren tot een inkrimping van het tijdschriftenbestand geleid en deelt de commissie de bezorgdheid van de opleiding omtrent het op peil houden van dit bestand met karige kredieten. De interfacultaire bibliotheek aan de VUB is goed toegankelijk en aangenaam.

Het boeken- en tijdschriftenbestand is eerder beperkt, maar blijkt complementair te zijn met andere externe bibliotheken in het Brusselse. In de bibliotheek van het Zelfstudiecentrum staan alle handboeken en cursussen voor het eerste studiejaar in meerdere exemplaren ter beschikking. De bibliotheek aan

de RUG is weinig aangenaam en niet erg uitnodigend ingericht, de uitbouw en organisatie zijn wel voldoende, maar de toegankelijkheid van de bibliotheek is beperkt. Het boeken en tijdschriftenbestand lijkt momenteel nog voldoende, maar budgettaire beperkingen zouden het op peil houden ervan belemmeren. Aan de K.U.Leuven is de huidige bibliotheektoestand weinig bevredigend, maar de plannen om de bestaande deelbibliotheken plant- en dierkunde samen te smelten en onder te brengen in een nieuwe campusbibliotheek zullen hier volgens de commissie zeker een oplossing brengen. Verder worden in het monitoraat basiswerken betreffende de leerinhouden van gedoceerde opleidingsonderdelen in de eerste kandidatuur ter beschikking gesteld. De commissie heeft tevens waardering voor de lopende vernieuwing van het dierkundemuseum.

Ten slotte meent de commissie dat de RUG met de plantentuin en het museum voor dierkunde instrumenten ter ondersteuning van het onderwijs ter beschikking heeft. De didactische functie van het museum voor dierkunde dient volgens de commissie bewaard en uitgebreid te worden. De Gentse plantentuin, die deel uitmaakt van het patrimonium van de universiteit, maar ook van de stad Gent, is volgens de commissie een bezit dat met zorg moet worden gekoesterd.”

***De Onderwijsvisitatie Geografie
(Brussel, september 2002, p. 39)***

“De bibliotheek vertoont echter serieuze tekorten: de bibliotheekfaciliteiten zijn naar het oordeel van de commissie onvoldoende. Er zijn lacunes in de collecties, vooral wat betreft de tijdschriften, de collectie in haar geheel is verouderd, de digitalisering loopt achter. De modernisering van de geografische bibliotheek hoort dan ook een absolute prioriteit te zijn van zowel vakgroep als faculteit, en kan niet langer uitgesteld worden.”

Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

***De Onderwijsvisitatie Geneeskunde en Biomedische Wetenschappen
(Brussel, februari 1998, p. 48)***

“Deze faciliteiten tonen nogal veel variatie ten aanzien van omvang, uitrusting en bestanden, maar overal is een goed geautomatiseerd literatuursysteem aanwezig. De commissie is onder de indruk van de prachtige, qua boeken- en tijdschriftenbestand goed uitgeruste bibliotheek aan de K.U.Leuven en de aldaar aanwezige zelfstudieruimten. De bibliotheek bevat ook een uitstekende verzameling aan videomateriaal. De bibliotheek van de VUB is studentvriendelijk en goed toegankelijk, het aanwezige boekenbestand is goed, met voldoende exemplaren van de studieboeken om aan de wensen van de studenten tegemoet te komen, het tijdschriftenbestand is beperkt. Het zelfstudiecentrum, gepositioneerd naast de bibliotheek is een veelbelovende ontwikkeling waarin diverse onderwijsbevorderende mogelijkheden aanwezig zijn.

De bibliotheek aan de RUG is wat betreft tijdschriften voldoende, maar onvoldoende voor wat betreft het boekenbestand en ze verdient een betere locatie te krijgen. Aan de UA dient het boeken en tijdschriftenbestand, via een aangepaste budgettering, op peil gebracht te worden: het boeken en tijdschriftenbestand aan

het RUCA is bescheiden, het tijdschriftenbestand aan de UIA is redelijk, maar het boekenbestand is verouderd. Positief zijn aldaar de vele inspanningen om de reeds goed toegankelijke geautomatiseerde literatuur-informatiesystemen verder te ontwikkelen. Het studielandschap is adequaat, maar beperkt qua studieplaatsen. Ook aan het LUC zijn de in de bibliotheek aanwezige mogelijkheden goed en gemakkelijk toegankelijk. Het literatuur- en boekenbestand is beperkt en volledig gericht op onderwijs. Het is de commissie opgevallen dat naslagwerken en aanbevolen boeken in meerdere exemplaren aanwezig zijn. De vrije studieruimte waar de studenten zelfstandig leerstof kunnen verwerken, is sober maar adequaat."

***De Onderwijsvisitatie Tandheelkunde
(Brussel, mei 2003, p. 32)***

"Op de VUB (campus Jette) is de centrale bibliotheek zeer ordelijk en toegankelijk georganiseerd. De tandheelkundebibliotheek is echter qua kwaliteit en kwantiteit te beperkt. Wat de K.U.Leuven betreft, is de biomedische bibliotheek op de Campus Gasthuisberg zeer goed uitgerust, zowel op het vlak van boeken als tijdschriften. Op de campus St. Rafaël is weliswaar een zelfstudieruimte met talrijke CD-roms aanwezig, echter er is ook behoefte aan een degelijke bibliotheek.

Terwijl aan de UGent voor het tandheelkunde-onderwijs het tijdschriftenbestand redelijk lijkt, valt het op dat het boekenbestand eerder beperkt is. Studenten kunnen ter ondersteuning van hun studie in de bibliotheek wel gebruik maken van CD-Rom's en gedigitaliseerde informatie. De visitatiecommissie vindt het zorgelijk dat deze bibliotheek verhuist."

***De Onderwijsvisitatie Medisch-Sociale Wetenschappen – Gerontologie
(Brussel, juni 2001, pp. 68-69)***

"Voor opzoekingswerk en informatie kunnen de studenten terecht in verscheidene bibliotheken van de universiteit. Voor de studenten Medisch-sociale wetenschappen gaat het in het bijzonder over de bibliotheek van de vakgroep maatschappelijke gezondheidszorg, de biomedische bibliotheek en een aantal kleine bibliotheken verspreid over de verschillende universitaire ziekenhuisdiensten. De zelfstudie erkent verder dat het aantal consulteerbare tijdschriften specifiek gericht op Medisch-sociale wetenschappen eerder beperkt is. Dit zou voornamelijk te wijten zijn aan de relatief recente oprichting van de opleiding.

(...) Ook de bibliotheekvoorzieningen worden door de commissie als voldoende beoordeeld. De bibliotheek van de vakgroep maatschappelijke gezondheidszorg is, gegeven de omstandigheden, goed georganiseerd. De krappe behuizing laat echter geen optimale werking toe. Een ruimere en meer gemoderniseerde locatie lijkt aangewezen. De commissie heeft ook vastgesteld dat de biomedische bibliotheek aan een collectieuitbreiding toe is. Daarenboven geniet één centrale bibliotheek de voorkeur boven her en der verspreide kleine bibliotheken. Deze mogelijkheid moet overwogen worden, maar ligt uiteraard niet alleen in handen van de vakgroep maatschappelijke gezondheidszorg."

De Onderwijsvisitatie Logopedie en Audiologie***(Brussel, maart 1999, p. 25)***

“Wat de bibliotheekinfrastructuur betreft is aan de K.U.Leuven het aanwezige tijdschriftenbestand uitstekend, maar voor het boekenbestand is de situatie zorgwekkend. Ook is het een minder wenselijke situatie dat er geen eigen, herkenbare bibliotheek of afdeling is voor de opleiding logopedie en audiologie.

Aan de RUG wordt de bibliotheek met het aanwezige boeken- en tijdschriftenbestand door de commissie van voldoende tot goed niveau geacht. Mogelijk kunnen ook hier wat problemen bestaan door de verscheidenheid van locaties, vooral voor naslagwerken.”

De Onderwijsvisitatie Lichamelijke Opvoeding***(Brussel, maart 1996, p. 24)***

“Uitstekende bibliotheekvoorzieningen heeft de commissie aangetroffen aan de K.U.Leuven. Ook het documentatiecentrum aan de VUB is goed qua toegankelijkheid, gebruiksvriendelijkheid en voldoende qua aanwezig boeken- en tijdschriftenbestand. De bekendheid van het documentatiecentrum, alsmede de bibliotheekcultuur bij de studenten zijn evenwel voor verbetering vatbaar.

Aan de RUG heeft de commissie zich vragen gesteld over de efficiëntie en de effectiviteit van een afzonderlijke bibliotheek binnen de campus HILO. Ze heeft de opleiding aanbevolen een kostenbaten-analyse uit te voeren en op basis van de resultaten te overwegen om de campusbibliotheek al dan niet onder brengen in de medische bibliotheek.”

De Onderwijsvisitatie Motorische revalidatie en Kinesithérapie***(Brussel, maart 1997, p. 21)***

“De onderwijsruimten, de bibliotheekvoorzieningen, computerfaciliteiten en sportinfrastructuur zijn over het algemeen goed. In Gent zijn er onvoldoende practicarumten, maar uitbreiding is in voorbereiding.”

Faculteit Toegepaste Wetenschappen***De Onderwijsvisitatie Architectuur******(Brussel, februari 2003, p. 27)***

“Binnen de opleiding aan de K.U.Leuven is het boeken- en tijdschriftenbestand dat ter beschikking staat van studenten uitgebreid, gevarieerd en up-to-date. Het boekenbestand aan de RUG is volgens de commissie bescheiden, maar correct en eveneens actueel. Er worden voldoende en goede tijdschriften aangeboden. Met betrekking tot de vakgroepbibliotheek aan de VUB stelt de commissie dat deze klein is en weinig geactualiseerd. Ook het boekenbestand dat voor de architectuuropleiding in de centrale bibliotheek van de VUB beschikbaar is, is volgens de commissie aan uitbreiding en actualisering toe. Het tijdschriftenbestand wordt als voldoende geëvalueerd.

(...) De beeldbibliotheek, ter ondersteuning van de hoorcolleges van de opleiding Architectuur aan de RUG, vormt volgens de visitatiecommissie een boeiend initiatief.

De beeldbank Dynamo (Dynamic Architectural Memory On-line) aan de K.U.Leuven acht de visitatiecommissie een zeer waardevol project. Het Pilotproject Interactief Onderwijs in de draadloze laptopklas aan de VUB, waar ook de opleiding Architectuur aan meewerkt, is een voorbeeld voor andere opleidingen.”

***De Onderwijsvisitatie Informatica – Toegepaste Informatica –
Computerwetenschappen (Brussel, juli 2002, p. 111)***

“Met betrekking tot de bibliotheek dient volgens de commissie nog een hele weg afgelegd te worden: de bibliotheken zijn verspreid over de diverse vakgroepen en weinig uitnodigend voor de studenten. De visitatiecommissie beveelt aan een speciale (sectie van de) bibliotheek voor studenten in te richten met onderwijsmateriaal en naslagwerken die betrekking hebben op hun vakken. Tot haar genoegen heeft de commissie vernomen dat er plannen bestaan in die richting en zij hoopt dat deze spoedig concreet vorm zullen krijgen.”

***De Onderwijsvisitatie Elektrotechniek
(Brussel, maart 2003, p. 28)***

“De bibliotheekvoorzieningen lijken de commissie overal goed tot zeer goed. Het boeken- en tijdschriften- bestand is zeer volledig aan de K.U.Leuven en goed aan de RUG (vakgroepbibliotheken). Over het boeken- en tijdschriftenbestand van de VUB kan de commissie zich niet uitspreken, omdat op het moment van het bezoek de bibliotheek nog gesloten was. Zij hoorde echter geen klachten op dit vlak.”

***De Onderwijsvisitatie Materiaalkunde – Toegepaste Scheikunde
(Brussel, oktober 2002, p. 98)***

“De bezochte bibliotheek is goed uitgerust met tijdschriften en boeken.”

Faculteit Economie en Bedrijfskunde

***De Onderwijsvisitatie Economische Wetenschappen
(Brussel, december 1997, p. 46)***

“De commissie is van mening dat de onderwijsruimten en de lokalen voor werkcolleges en seminaries van goede kwaliteit zijn. In de zelfstudie wordt gewezen op een tekort aan kleine en middelgrote auditoria. Voor de nabije toekomst is echter de bouw van een middelgroot auditorium en een aantal kleine discussielokalen gepland. Ook de computerfaciliteiten die ter beschikking staan van de studenten, zijn goed. Een uitbreiding van de PC-lokallen is voorzien.

Voor wat de bibliotheek betreft, hebben zich in het verleden aanzienlijke problemen voorgedaan, die nog niet helemaal zijn opgelost. De bibliotheek is klein behuist, ze is onvoldoende geïnformatiseerd en het tijdschriftenbestand is beperkt. Ook de openingsuren zijn vrij beperkt. Verder scheidt het gebruik van het beschikbare materiaal door en de toewijzing aan de vakgroepen een aantal problemen. De faculteit levert momenteel echter een aanzienlijke inhaalslag om aan de tekorten tegemoet te komen. Zo zijn recent een aantal bijkomende personeelsleden aangeworven, werden investeringen gedaan op het vlak van computerinfrastructuur en werden de openingsuren uitgebreid.”

De Onderwijsvisitatie Handelsingenieur/Toegepaste Economische Wetenschappen (Brussel, november 1995, p. 45)

“De kwaliteit van de bibliotheekvoorzieningen verschilt van de ene instelling tot de andere. Uitstekende voorzieningen heeft de commissie aangetroffen aan de K.U.Leuven, UFSIA en de K.U.Brussel. Het centraliseren van de nu over de verschillende onderzoekscentra verspreide tijdschriften zou reeds een aanzienlijke verbetering inhouden voor het beperkte tijdschriftenaanbod in de VUBbibliotheek.

De verbetering van de bibliotheekfaciliteiten moet ook voor RUCA, RUG, KULAK en LUC in de nabije toekomst een punt van aandacht zijn. Een nauwere samenwerking tussen de UA-bibliotheken zou in het RUCA kunnen leiden tot een beperking van het redelijk comfortabele tijdschriftenaanbod enerzijds en tot een verbetering van het momenteel toch ondermaatse boekenbestand anderzijds.

In het geval van de RUG is verbetering mogelijk door een meer evenwichtig boeken- en tijdschriftenbestand na te streven. Daarnaast moet ook werk worden gemaakt van een meer klantvriendelijke aanpak. Deze heeft immers zwaar te leiden onder de te beperkte openingsuren en de te lange wachttijden voor jaargangen van tijdschriften die in de kelder zijn opgeslagen.”

Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen

De Onderwijsvisitatie Pedagogische Wetenschappen – Sociale en Culturele Agogiek (Brussel, november 1999, p. 40)

“De bibliotheek wordt door de commissie van voldoende niveau geacht. Het aanwezige tijdschriftenbestand is goed, maar de beschikbaarheid van recente boeken, zeker de verplichte literatuur, is te beperkt. Ook de openingstijden en de beschikbare kopieerfaciliteiten van de bibliotheek zijn te beperkt.

Aanbeveling:

- Voorzie meer werkgroep ruimten en zoek een oplossing voor de problemen met de uitrusting van de grote auditoria.
- Moedig de toegang tot en het gebruik van literatuur door de studenten aan.
- Schaf meer recente, en zeker de verplichte literatuur aan”.

Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen

De Onderwijsvisitatie Toegepaste Biologische Wetenschappen-Biotechnologie (Brussel, september 1999)

Opleiding biotechnologie (p. 142)

“Tenslotte kan de opleiding beschikken over een zeer goede bibliotheek, met een uitgebreid boeken en tijdschriftenbestand.”

Opleiding Toegepaste Biologische Wetenschappen (p. 157)

“De bibliotheek met het aanwezige boeken- en tijdschriftenbestand tenslotte is van voldoende niveau. Wel wordt er door de studenten vrij weinig gebruik van gemaakt.”

Faculteit Farmaceutische Wetenschappen

De Onderwijsvisitatie Farmaceutische Wetenschappen (Brussel, mei 2003, p.38)

“Wat betreft de bibliotheek is de infrastructuur goed aan de UGent, VUB en UA. Op de bibliotheek van de K.U.Leuven heeft de commissie niet goed zicht, tenzij op de studentenbibliotheek, die zij voldoende vindt. Het boeken- en tijdschriftenbestand is voldoende (UA, UGent, K.U.Leuven -studentenbibliotheek) tot goed (VUB).”

Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen

De Onderwijsvisitatie Politieke en Sociale Wetenschappen – Sociologie (Brussel, december 2000, p. 61)

“De onderwijsfaciliteiten zijn in het algemeen voldoende tot goed. Verder heeft de commissie met bewondering gekeken naar de uitbouw van het computerknooppunt en de geautomatiseerde literatuurontsluiting, die reeds voor een heel stuk een geïntegreerde ‘Electronic Library’ vormt.

Wel heeft de commissie vragen bij de versnippering van het bibliotheekwezen in de Faculteit. Ze meent dat dient te worden nagegaan of toch niet minstens een centrale tijdschriftenleeszaal mogelijk zou zijn. Verder acht de commissie de openingsuren van het computerknooppunt en van de verschillende bibliotheken wel tamelijk beperkt, wat in het geval van de bibliotheken door meer centralisatie zou kunnen worden verholpen. Positief is dan weer dat een meerderheid in de Faculteit de bouw van een reuze-auditorium voor de eerste kandidatuur afwijst en meer heil ziet in een – didactisch verantwoord – werken met kleine groepen. Dit veronderstelt dan uiteraard wel de nodige personele middelen.”

Addendum 6

Vragenlijst

Hieronder de vragenlijst die digitaal naar alle bibliotheken werd gestuurd om te rapporteren over de bestaande stand van zaken.

Bibliotheekfiche

Naam Bibliotheek * :	<input type="text"/>
Faculteit * :	<input type="text"/>
Vakgroep * :	<input type="text"/>
Bibliotheekcode * :	<input type="text"/>
Straat * :	<input type="text"/>
Nummer * :	<input type="text"/>
Bus :	<input type="text"/>
Postcode * :	<input type="text"/>
Gemeente * :	<input type="text"/>
Telefoon * :	<input type="text"/>
Fax * :	<input type="text"/>
E-mail * :	<input type="text"/>
url :	<input type="text"/>
Diensthoofd/verantwoordelijke * :	<input type="text"/>

Openingsuren * :

	Voormiddag	Namiddag
maandag	<input type="text"/>	<input type="text"/>
dinsdag	<input type="text"/>	<input type="text"/>
woensdag	<input type="text"/>	<input type="text"/>
donderdag	<input type="text"/>	<input type="text"/>
vrijdag	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Oppervlakte van de bibliotheek * :	<input type="text"/>	m ²
Open kast * :	<input type="text"/>	lopende meter
Magazijn kast :	<input type="text"/>	lopende meter

* verplicht in te vullen.

Volgende

Bibliotheekfiche (2)

Bibliotheek personeel * :

Naam	Aanvinken indien bibliotheekopleiding	Full-time/part-time			Graad
		100%	75%	50%	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	
	☐	☐	☐	☐	

* verplicht in te vullen.

Terug

Volgende

Bibliotheekfiche (3)**Boeken ***Boeken (aantal) :

Uitgaven met eigen werkings en projectenmiddelen aan boeken in :

	Werkingsmiddelen	Kas / Projectgeld	Totaal	
2002	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	euro
2001	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	euro
2000	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	euro

(alle bedragen afronden in euro, zonder cijfers na de komma)

Tijdschriften *Aantal lopende tijdschriften : Aantal gestopte tijdschriften :

Uitgaven aan tijdschriften in :

	Werkingsmiddelen	Kas / Projectgeld	Totaal	
2002	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	euro
2001	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	euro
2000	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	euro

(alle bedragen afronden in euro, zonder cijfers na de komma)

Databanken *

Elektronische databanken (aantal) waarvoor zelf betaald wordt :

Welke ?

Uitgaven aan databanken in :

	Werkingsmiddelen	Kas / Projectgeld	Totaal	
2002	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	euro
2001	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	euro
2000	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	euro

(alle bedragen afronden in euro, zonder cijfers na de komma)

* verplicht in te vullen.

Bibliotheekfiche (4)**Aankoopbeleid *** :Centraal bepaald door faculteit : Op andere manier :

Indien andere manier : specificeer

Organisatie ontleningen * :IBL Ja Neen Geautomatiseerde bruikleen : Ja Neen

Registratie uitlenen

Aleph-bibliotheekstelsysteem Steekkaarten Andere

Indien andere : specificeer

Beveiliging * :Poorten Ja Neen Indien ja, aantal : Andere manieren

Indien andere : specificeer

Algemene uitgaven bibliotheek * : (personeel, jobstudenten, bureaumatriciaal zonder boeken, tijdschriften en databanken)

Uitgaven in :

2002 euro2001 euro2000 euro

(alle bedragen afronden in euro, zonder cijfers na de komma)

Bibliotheek instructies * :

Door wie georganiseerd en hoe vaak ?

Catalogus * :

Percentage van de collectie opgenomen in de Aleph-catalogus :

 %Centrale catalogus universiteitsbibliotheek : Eigen catalogus :

Indien eigen catalogus, specificeer

---

* verplicht in te vullen.

Addendum 7

Wie heeft meegewerkt?

Er werd een extra personeelslid aangeworven op part-timebasis voor de vergaring van informatie en voor de rapportage: Stijn Verhaaren.

Geïnterviewde personeelsleden

Centrale bibliotheek UGent

Sylvia Van Peteghem, hoofdbibliothecaris;
Veerle Van Conkelberge, hoofd catalografie en acquisitie;
Martine de Reu, hoofd museale afdeling - conservator der handschriften en kostbare werken;
Lucie Zabeau, conservator kaarten, munten, penningen;
Erwin Breusegem, hoofd bruikleen en documentlevering;
Frederik de Leersnijder, Dominiek Decleyre, Paul Bastijns, Frank Vande Pitte, dienst automatisering.

Directies

Gonda Cock, financieel directeur;
Bob van Win, Dirk van Haelter, resp. directeur personeelszaken en afdelingshoofd personeelsbeleid;
Luc François, directeur onderwijs;
Herwig Bruneel, directeur onderzoek.

Faculteiten

Letteren en Wijsbegeerte

Johnny Devreker, decaan;
Jean Pierre Vander Motten, voorzitter facultaire bibliotheekraad;

Rechtsgeleerdheid

Eduard Somers, decaan en voorzitter facultaire bibliotheekraad – faculteitsbibliothecaris Ann Biebuyck is langdurig afwezig.

Wetenschappen

Luc Moens, decaan en voorzitter facultaire bibliotheekraad;
Monica De Loose, faculteitsbibliothecaris.

Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen

Paul Van Cauwenberge, decaan;
Rik Verhaaren, voorzitter facultaire bibliotheekraad;
Marie-Jeanne de Clercq and Stein Verschelden, bibliotheekmedewerkers.

Toegepaste Wetenschappen

Erik D' Hollander, voorzitter facultaire bibliotheekraad;
Mieken Osselaer, bibliotheekmedewerker.

Economie en Bedrijfskunde

Roland Paemeleire, decaan;
Piet Van Poucke, beleidsmedewerker en communicatieverantwoordelijke;
Philippe Standaert, faculteitsbibliothecaris;
Inge van Nieuwerburgh, bibliotheekmedewerker.

Diergeneeskunde

Aart de Kruif, decaan;
Jozef Vercruysse, voorzitter facultaire bibliotheekraad;
Jan Bauwens, bibliotheekmedewerker.

Psychologie en Pedagogische Wetenschappen

Geert de Soete, decaan;
Ivan Mervielde, voorzitter facultaire bibliotheekraad;
Jean-Pierre Uyttersprot, faculteitsbibliothecaris.

Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen

Herman Van Langenhove, decaan;
Dirk Reheul, voorzitter facultaire bibliotheekraad;
Marianne Borderé, bibliotheekmedewerker.

Farmaceutische Wetenschappen

Jean Paul Remon, decaan;
Hans Nelis, voorzitter facultaire bibliotheekraad;
Stefaan De Smedt, opvolger voorzitter.

Politieke en Sociale Wetenschappen

Ruddy Doom, decaan;
Frieda Saeys, voorzitter facultaire bibliotheekraad;
Hilde Van Peteghem, bibliotheekmedewerker.